

Cserebogár úrfi a tengeren

Irta
Sebők Zsigmond

Budapest, 1904
Singer és Wolfner kiadása

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2013
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-615-5406-11-9 (online)
MEK-11863

TARTALOM

Cserebogár úrfi a tengeren.

Cserebogár úrfi a tengeren.

Gyorsvonat.

Báró Szarvas és gróf Zerge.

A vércse és a galamb.

Megcsíp a gunár!

Kukorica-törés, kukorica-fosztás.

A gyöngyhuszár.

A gyöngyhuszár.

Lóháton.

A fehér egér.

Az egyszeregy.

A Bodri családja.

A kis kotnyeles.

A hős nyulacska.

A hős nyulacska.

A virágbokréta.

A kis szakácsné.

Adj egy barackot!

A sorompónál.

A Szepi meg a Léni.

Vidd innen a tarajadat!

A kis birkapásztor.

A Pali cipője.

Kos apó boszúja.

Cicáról, nyúlról.

Katica meg a cica.

A nyúliskolában.

Macska-bál.

Macska-iskolában.

A babavárosi Mica.

A nyulacska.

A macskamuzsika.

Róka koma és a nyulacskák.

Cserebogár úrfi a tengeren.

Cserebogár úrfi egy reggel nagyon rosszkedvűen ébredt föl a körtefalevelen, melyen az éjt töltötte. De nem is csoda, mert a legédesebb álmából fölkelte egy fiú és egy leány, névszerint Pista és Katica, a kik a fa alatt zajongtak s az ő nevét kiabálták. Cserebogár úrfi megdörzsölte a szemét, nyujtózkodott, ásított, aztán lenézett a földre:

- Mi tetszik, gyerekek, ilyen korán reggel?

Pista fölkiáltott:

- Cserebogár, sárga cserebogár, mondd meg nekem, mikor lesz nyár?

Cserebogár úrfi haragosan visszafelelt:

- Azért se mondom meg. Még aludni se hagytok? Kérdezzétek meg a kakuktól.

Ezzel Cserebogár úrfi hátat fordított Pistának, Katicának s úgy dohogott magában:

- Már az mégis sok, a mit az emberek egy magyar cserebogártól kívánnak! Korán reggeltől késő estig azon kell törni a fejünket, mikor lesz nyár és meddig élnek az emberek? És még mennyi a dolog! Mennyit kell rágni, rágicsálni! Jaj, rá sem merek gondolni. Ezen a mai szent napon is le kell rágnom tizenkét levelet erről a fáról... Én bizony nem maradok Magyarországon, hanem elmegyek a tengerre.

Pista újra fölkiáltott a fára:

- Cserebogár, sárga cserebogár, mondd meg nekem, mikor lesz nyár?

Cserebogár úrfi gondolt egyet. Nyájasabban felelt vissza:

- Jól van, Pista pajtás, megmondom, ha csinálsz nekem egy gyönyörű szép papirhajót.

- Csinálok, Cserebogár úrfi, azonnal csinálok! Aranypapirból lesz az oldala, ezüstpapirból a feke, piros csillag lesz az elején, nemzeti színű zászló a hátulján.

Erre Katica is fölkiáltott:

- Cserebogár, sárga cserebogár, mondd meg nekem, sokáig élek-e?

- Megmondom, kis Katicám, ha készítesz a hajóra egy gyönyörű szép vitorlát!

- Készíték, készíték, Cserebogár úrfi! Kötőtű lesz a rúdja, selyempapir a vitorlája, magyar nemzeti a címere.

A gyerekek elkészítették a hajót. Jaj be szép volt! No már ilyet még az ó-budai hajógyárban sem tudnak csinálni, pedig ott nagy mesterek vannak. Aranypapirból volt az oldala, ezüstpapirból a feke, kötőtűből az árboc, az orrán piros csillag tündökölt, a hátulján magyar zászló lobogott, a vitorláján nemzeti címer ékeskedett.

Cserebogár úrfi erre fölment a csillagvizsgáló toronyba, fejére tette a hegyes tetejű süveget, fölütötte a nagy könyvet, egy hosszú messzelátóba belenézett, azután visszajött a gyerekekhez.

- Halljátok meg, gyerekek, hókusz, pókusz, mit mond a tudós cserebogár! Te, Pista pajtás, a ki azt kérde, mikor lesz nyár, kérd el apádtól a kalendáriumot, üsd fel és abban nyomtatásban pontosan megtalálod, mikor kezdődik a nyár.

- Igenis, Cserebogár úrfi.

- Kis Katica hugom, a ki azt kérde, sokáig élsz-e még, halljad meg te is, mit mond a tudós cserebogár? Tudd meg tehát, hogy mával is kevesebbet élsz egy nappal.

- Igenis, Cserebogár úrfi. Köszönöm a szíves fölvilágosítást!

- No most, gyerekek, vigyétek ezt a gyönyörűséges vitorlás hajót a patakra.

A gyerekek elvitték a hajót a patakhöz, szépen rátették a vízre. Pista megfogta a vitorlát, Katica pedig hidat csinált a tenyeréből:

- Tessék, Cserebogár úrfi, besétálni!

Cserebogár úrfi olyan kevélyen, kényesen besétált a papírhajóba, mint egy hajóskapitány. Pista eleresztette a vitorlát és a hajó vígan futott tova a habokon. A gyermekek utána kiabáltak, a míg csak láthatták:

- Hova utazol, kis cserebogár?

- A tengerre, jó Katicám!

- Mit hozol nekünk a tengerről, kis cserebogár?

- Arany almát, ezüst diót, jó Pistikám!

- Tiszteltetjük a tengert, kis cserebogár!

- Majd megmondom néki, kis Katicám, jó Pistikám!

Ezzel a kis aranyhajó eltűnt szemük elől, mert egy bokor eltakarta. Cserebogár úrfi pompás papírhajója pedig ment, mendegélt a vízen, patakról a Tiszára, Tiszáról a Dunára...

Gyönyörű útja volt. Útközben semmi baj nem érte. De meg kell adni, hogy Cserebogár úrfi kitűnően értett a hajókázáshoz. Ő maga volt a kapitány is, a kormányos is, az evezős legény is, meg a szakácsné is, még se fordult föl. Csak egyszer érte nagy veszedelem, a mikor a hajó nekiment a Tiszában egy nádszálnak... Az volt az ijedelem! Meg is szeppent Cserebogár úrfi, mert kis hija volt, hogy fel nem dőlt az arany hajó. Szerencsére ott lubickolt a közelben egy jószívű kecsege, az hirtelen odaúszott s visszabilentette a hajót rendes állásába.

- Hova, hova, hajóskapitány úr? - kérdezte a jószívű halacska.

- A tengerre, kecsege bácsi.

- Azt bizony jól teszi, hajóskapitány úr. Tegnap is olvastam az ujságban, hogy tengerre magyar!

- Hát kelmed, hogy éli világát kecsege bácsi?

- Köszönöm szíves kérdését hajóskapitány úr. Úgy élek, mint a hal a vízben.

- Ejnye be jó dolga van, kecsege bácsi. Tudom, nem jönne velem!

- Nem bizony, hajóskapitány úr! Nagyon sós a tenger vize. Jobb itthon. Megmondta már azt régen egy híres, bölcs kecsege: a ki a Tisza vizét iszsa, oda vágyik vissza.

Azután elbúcsúztak.

- Szerencsés utat, hajóskapitány úr!

- Isten éltesse, kecsege bácsi! Kivánom, hogy sohase főzzenek a kelmed drága személyéből szegedi halpaprikást.

Tovább utazott Cserebogár úrfi az aranyoldalú, ezüstfenekű, piros csillagos, kötöttű árbocos, nemzeti zászlós kis papírhajón Tiszáról a Dunára. A határnál egyszerre csak bekiáltott valaki a hajóba:

- Megállj, megállj, hajóskapitány! Itt a vámkatona az ollóval.

Cserebogár úrfi kitekintett, hát egy nagy szörnyeteg csattogtatta a hajó mellett két ollóját.

- Ki vagy te, ollós vitéz?

- Én vagyok a rák, a szigorú vámkatona. A ki nem fizeti le a vámot, annak ripsz, rapsz, elvágom az ollómmal a hajóját.

Nem is mert ám figurázni a szigorú vámkatonával Cserebogár úrfi.

- Mennyi az a vám?

- Öt szem kukorica, három szem bab.

- Tessék, tessék, vámkatona úr!

Cserebogár úrfi lefizette a vámot, a rák pedig beletette a vállán lógó tarisznyába.

- Szabad az út! - mondotta és elkezdett hátrafelé úszni.

Cserebogár úrfi meg nem állhatta, hogy meg ne kérdezze:

- Mondja csak, rák bácsi, mért járnak kegyelmetek rákok, mindig hátrafelé?

- Azért, kis öcsém, mert mi voltunk a legrosszabb tanulók az iskolában és a tanító úr mindig a számárpadba ültetett.

- No, alá'szolgája, rák bácsi! Evvel kár volt dicsekedni.

Ment, mendegélt a kis aranyoldalú, ezüstfenekű, piros csillagos, nemzeti zászlós, kötőtű árbocos papirhajó. Egyszer csak beért a tengerbe. Cserebogár úrfi most fölhúzta a selyempapír vitorlát a magyar címerrel és - hipp, hopp! - úgy keresztül repült a hajócska a tengeren, mint a parancsolat. Egyenesen nagy Törökországban kötött ki. Nagy Törökországban, napfényes Ázsiában.

A parton egy nagypotrohú török cserebogár csibukozott. Ez, a mint meglátta a magyar zászlót a hajó hátulján és a magyar címet a vitorlán, mindjárt azt mondta:

- Ninini, magyar vendéget kaptunk nagy Törökországba! No, ezt már aztán illendően kell fogadni.

Ezzel a török cserebogár fölkel s ahogy a nagy potrohától tudott, lecammogott a tengerpartra. Ott háromszor földig meghajtotta magát Cserebogár úrfi előtt:

- Szálem alejkum, magyar testvér!

- Szerencsés jó napot kívánok, török testvér!

- Ki vagy, mi a neved, kedves jövevény?

- Én vagyok a magyar Cserebogár Jóska. Hát te ki vagy, mi a neved szíves vendéglátó?

- Én meg a török Cserebogár Jusszuf vagyok. Légy üdvöz, magyar Cserebogár Jóska, nagy Törökországban!

- Köszönöm az üdvözetet, török Cserebogár Jusszuf, nagy Törökországban!

- Légy az én vendégem, magyar Cserebogár Jóska, nagy Törökországban!

- Elfogadom a szíves meghívást, török Cserebogár Jusszuf, nagy Törökországban.

Ezzel a két cserebogár pajtás karonfogva elsétált egy nagy, ragyogó palotába. Itt a török cserebogár, a palota ura, bevezette Cserebogár úrfit egy gyönyörű szobába, leültek egy aranyos, ezüstös szőnyegre, a göndörhajú szerencsen szolgák pedig módjával, sorjával fölszolgálták a friss cédrusfalevelet, szörbetet, a fekete kávé.

A lakoma után a cserebogár pajtások csibukra gyűjtottak.

- Hát hogy vagytok, magyar pajtás, odahaza, nagy Magyarországon? - kérdezte nyájasan vendégétől a török cserebogár.

- Sok a dolog, török pajtás, nagyon sok. Se éjjelünk, se nappalunk, mindig avval a kérdéssel faggatnak bennünket, hogy mikor lesz nyár?

- Ejnye, ejnye. No akkor mi jobban vagyunk nagy Törökországban, napfényes Ázsiában. Tőlünk azt senki se kérdi, mert itt mindig nyár van.

- Azután meg, - folytatta Cserebogár úrfi, - nem is szundíthat egy jót a magyar cserebogár, hogy föl ne verje valaki evvel a kérdéssel: sokáig élek-e?

- Minálunk azt se kérdi senki. A török ember nem gondol avval. Hát még mi a panasz, magyar pajtás?

- Az a legnagyobb baj, hogy nagyon belefáradunk az evésbe.

- No, no, magyar pajtás, az talán nem is olyan nagy baj?

- De bizony az, török pajtás. Mert a magyar fák levele olyan kemény, hogy beletörök minden fogunk. Nekem minden héten új fogakat kell tétetnem a szájamba.

- Szegény magyar cserebogarak! - szánakozott a török pajtás. - Nálunk olyan puha a falevél, mint a túrósrétes. Öröm enni!

- Azután meg, - panaszkodott tovább Cserebogár úrfi, - alig van nyár, már itt az ősz meg a tél és akkor a magyar cserebogarak mind belebújnak a földbe és ott kuksolnak a tavaszig. Ha nagyon hideg, nagyon hosszú a tél, ott fagyunk rakásra. Nem borzasztó dolog ez?

- De bizony, borzasztó. Mi, török cserebogarak, nem tudjuk mi a tél. Mi fittyet hányunk hidegnek, fagnak, nem bújunk a földbe, nem fagyunk rakásra, ha hosszú a tél. Mi itt repdesünk az örökös napfényben, lakmározunk az örökzöld fákön, sétálunk az örökké virágos mezőkön, csibukozunk, feketekávézunk, ilyen pompás palotákban lakunk, mint az enyém, azután, mikor eljön halálunk órája, lefekszünk a paplanos ágyba és virágillat, madárdal közt csöndesen elalszunk örökre.

Cserebogár úrfinak nagyon tetszett ez az élet. Álmélkodva mozgatta a fején két kurta, furcsa szarvacskáját.

- Jaj be jó lehet itt élni, repdesni, sétálni, lakomázni és meghalni! - fölkiáltott.

- Egyet mondok, magyar pajtás, kettő lesz belőle, - szólt a török cserebogár.

- Állok elébe, török pajtás!

- Maradj itt köztünk, magyar pajtás! Légy törökké. Az én palotámban ellakhatol életed végéig.

Cserebogár úrfinak tetszett az ajánlat. Fölcsapott töröknek.

Első nap csak jól mulatott Cserebogár úrfi a fényes palotában, nagy Törökországban, napfényes Ázsiában. Sétált, hevert, csibukozott, lakomázott. De másnap unatkozott. Harmadnap pedig búsan leeresztette a szárnyát.

- Mért búsulsz, mért szomorkodol, szeretett vendégem? - kérdezte a török cserebogár.

- Hogyne búsulnék, hogyne szomorkodnám, mikor itt senki se kérdi tőlem, mikor lesz nyár?

Egy hét múlva megint megkérdezte a török cserebogár:

- Mért búsulsz, mért szomorkodol, szeretett vendégem?

- Hogyne búsulnék, hogyne szomorkodnám, mikor itt senki se kérdi tőlem, hogy sokáig él-e még?

Újra egy hét múlva megint megszólította Cserebogár úrfit török gazdája:

- Mért sírsz, mért rísz, szeretett vendégem?

- Hogyne sírnék, hogyne rínek, mikor itt a falevél olyan puha, mint a túrósrétes, még se olyan édes, mint otthon!

A bohó kis cserebogár nagyon elhagyottnak, nagyon betegnek érezte magát nagy Törökországban, napfényes Ázsiában. Haza vágyott. Szomorúságában lement a tenger partjára, hát az arany oldalú, ezüstoffenekű, piroscsillagú, kötőtű árbocú, nemzeti zászlós papirhajócskának se híre, se hamva nem volt már. A vihar elkapta, elsodorta messzire, Isten tudja, hova, merre? Hogy menjen már most haza Cserebogár úrfi? Gyöngye szárnyai nem bírják ezt a nagy utat!

Egyszer csak édes hazai hangokat hall a magasból:

- Kelep! Kelep! A tengernél vagyunk, apjuk!

- Kelep! Kelep! Akkor három nap múlva otthon leszünk Magyarországon!

Cserebogár úrfi fölnevezett a magasba, hát egy megkésett tarka gólyapár repült a kék légben nagy Törökországból, napfényes Ázsiából, szép Magyarország felé. Cserebogár úrfi nem sokat gondolkozott, a gólyák után röppent és suttymban elbújt a gólya apó szárnya alá. Nagyon jól érezte magát ott a puha pöhölyben. Három nap múlva ő is otthon lesz szép Magyarországon, gondolta örvendezve.

Hát egyszer csak megszólal útközben a gólya apó:

- Kelep! Kelep! Vakard csak meg anyjuk az orroddal a hátamat. Nézd meg, mi lehet ott?

A gólya anyó föltette a pápaszemét, orrával fölemelte apjuk hátán a tollat, hogy megnézzék mi van ott? Hát ott guggolt Cserebogár úrfi nagyon megszeppenve. A gólya anyó igen haragos arcot vágott.

- No, Cserebogár úrfi, most lesz nemulass! Hogy mertél ide bújni az apjuk tollába? Ezért most mindjárt bekaplak!

Cserebogár úrfi rimánkodni kezdett:

- Kegyelem, grácia árva fejemnek, nagyságos gólya asszonyság! Szép Magyarországból bújdostam egy kis papirhajón nagy Törökországba, napfényes Ázsiába, volt ott arany palotám, fekete kávé, de nem kellett nekem semmi és éreztem, hogy egy pár nap alatt meghalok, ha nem megyek haza. De az én szárnyaim gyengék, az én erőm kevés, azért bátorkodtam a nagyságos gólya uraságra kapaszkodni.

- Kelep! Kelep! Hallod-e apjuk? - szólt a gólya anyó.

- Kelep! Kelep! Hallom, anyjuk!

- Azt mondja ez az árva cserebogár, hogy magyar bújdosó, haza szeretne jutni. Vigyük hát haza szegényt. Ha kend elfárad, majd én veszem a hátamra.

- Nem bánom, anyjuk!

A jó gólyák szerencsésen haza is hozták a kis bohó cserebogarat. Bezzeg nem kívánt többé elmenni a tengerre aranyoldalú, ezüstoffenekű, kötőtű árbocú papirhajócskán! És a mikor ezentúl azt kérdezte tőle valaki, hogy mikor lesz nyár, mindig szívesen felelt, de azt is hozzá tette:

- Ne türelmetlenkedjétek, emberek, ha késik a nyár. Higgyétek el, hogy jobb itthon a tél is, mint idegen földön a nyár!

És ha azt kérdezte tőle valaki, sokáig él-e még, az felelte:

- Ne kérdezzétek, gyerekek, sokáig éltek-e? Örvendjétek, hogy az édes, drága hazában élhettek. Mert igazán keveset csak az él, a kit sorsa a messze idegenbe vetett!

Gyorsvonal.

Hétországra szóló lakodalomra készülnek a törpe király udvarában. A király aranyhajú lánya a menyasszony, egy kis vitéz törpe herceg a vőlegény. Lesz is ám nagy lakzi, száz kukta süti a szűnyog-pecsenyét, száz szakácsné rántja a hangya-tojást és gyúrja a finom virágporból a tésztát. Lesz mit enni ezer embernek is. Maga a törpe királyné jár a konyhában egy főzőkanállal s ugyancsak rávigyáz a cselédségre, hogy ne lustálkodják.

Minden van már, minden sült, fől a kemencében, a mi a szemnek, szájnak kellemes. Csak egy hiányzik: a gomba. A szakácsnék megfeledkeztek róla, a törpe királynénak se jutott idején az eszébe, pedig gombamártás nélkül nem merne a vendégek szeme elé kerülni.

Azonnal ment fölkeresni férje urát, a törpe királyt, hogy az hadd segítsen a bajon. A király éppen a rózsás kertjében sétált. Óh, be szép kert az! Csupa rózsza virított mindenütt, piros, sárga, fehér, akármerre nézett az ember. Annál szebb volt ez a kert, mert itt senki se szakította le a rózsát, egyrészt azért, mert a törpe urak és asszonyságok olyan kicsikék voltak, hogy nem érték el, másrészt főképp azért, mert a két kezükkel se birták volna el.

Mikor a királyné a kertbe ért, a király éppen egy létra tetején állott, mely egy rózsafának volt támasztva.

- Mit csinál ott fönt felséged? - kérdezte a királyné a férjétől.

- Egy gyönyörű rózsát szagolok meg, - felelt a király. - Óh, be pompás illata van!

Hja, bizony, a törpék olyan kicsinyek, hogy ha rózsát akarnak szagolni, kénytelenek fölmászni hozzá a fára.

A király nem váratta lenn sokáig nejét, hanem leszállt a létráról és így szólt hozzá:

- Másszék fel felséged is a rózsához, nem bánja meg, mert soha sem szagolt még ilyen illatot! Majd én jól megfogom a létrát, hogy le ne essék.

A kis királynénak azonban nem volt kedve most rózsát szagolni.

- Jaj, felséges férjem, nem érek én rá most mulatni! Ha száz kezem lenne, az is kevés lenne, annyi a dolog. Azután még sok hiányzik.

- Én pedig azt hittem, hogy már minden megvan, a mi kell a lakomához! - így felelt a törpe király.

Viszont mondja a törpe királyné:

- Én is azt hittem, de bizony megfeledkeztünk valamiről.

- Miről?

- Gombáról. Azt pedig elismeri fölséged, ugy-e, hogy gombamártás nélkül nem lehet királyi lakodalom?

Hogyne ismerte volna el a törpe király! Hiszen ez volt a kedves étele.

- Bizony, bizony, - szólt bosszúsan, - ha gomba-mártás nem lesz, akkor inkább ne is tartsunk lakodalmat!

De már ebbe a királyné nem egyezett bele.

- A lakodalmat meg kell tartanunk, már a menyasszonyi ruha is készen van. Hozasson inkább fölséged egy szép nagy gombát az erdőről, van még rá idő!

A király megcsóválta a fejét.

- Nagyon messze van ám a gomba, azután nehéz is. Sokáig tart, a míg behozzák a palotába a szolgák.

- Hát küldjük a gombáért a csiga-biga gyorsvonatot; a min felséged utazni szokott az országban!

A királynak tetszett az ajánlat:

- Ejnye, ni, hogy nem jutott mindjárt ez az eszembe! A csiga-bigák talán még idején behozzák.

Ezzel a király maga elé hívatta a lovászmestert:

- Hallja-e, lovászmester, fogja be a leggyorsabb csiga-bigákat a kocsiba, menjen ki velük az erdőbe, válasszon ki ott egy gyönyörű szarvasgombát és hozza haza!

A lovászmester úgy tett, a hogy parancsolták.

Befogta a legtüzesebb csiga-bigákat a szekérbe, elől ostorhegyesnek egy kis fickándozt, azután még három nagy, erős csigát. Maga mellé vett három izmos törpe szolgálégynt s megindult az erdőbe.

Kifelé még csak ment valahogy az utazás, de bezzeg, nehézzé vált az, mikor rátették a szekérre a rettenetes nagy gombát, melyet kötelekkel jól lekötöztek. Nagyon nehéz volt ám az! A csiga-bigák szuszogtak, lihegtek, de bár egy törpe húzta őket elől, egy másik törpe bácsi pedig tolt a kelméket, csak lassan haladtak előre.

A lovász egyre pattogtatta az ostort és kiabált:

- Gyi sárga, gyi fakó!

Néha ráhúzott az ostorhegyes fejére is. Bizonyosan megérdemelte a lusta!

No de az út is borzasztó rossz volt! Minduntalan göröngyökön, szalmaszálakon, róka-lábnymokon kellett keresztül vontatni a szekeret, úgy, hogy sokszor csaknem feldőlt. Ha két ürge törpe nem támogatja oldalt póznával a gomba kalapját, bizony régen felfordultak volna.

Egyszer bele is zökkentek egy vakandtúrásba. Az volt ám a munka, a míg kiemelték belőle a kereket! Holtuk napjáig se felejtik el a derék kis törpék.

No de azért mentek. Az ostor pattogott a csigák hosszú szarvai fölött. Ha nem segített az ostor, valamelyik törpe atyafi neki dőlt a lusta csiga házikójának és tolt előre, a hogy tudta. Az első nap szerencsésen meg is tettek vagy harminc ölnyi utat.

Útközben csak egy szarkával találkoztak, a ki ott csörgött egy faágon. Álmélkodva látta közeledni a furcsa csapatot.

- Hova mennek kegyelmetek, törpe urak? - kérdezte.

- Urunknak, a törpe királynak udvarába.

- Hát aztán, micsoda alkalmatosság az, a min utaznak?

- Ez a törpe király udvari gyorsvonata.

A szarka elkezdett nevetlenül csörögni. Majd újra megszólalt:

- Mit visznek ezen a gyorsvonaton?

- Gombát a mi kedves királykisasszonyunk lakodalmára.

A szarkának tréfáló kedve kerekedett:

- Ne siessenek olyan nagyon, törpe urak, - szólt, - hisz már kitüzesedik egészen a kerék a sebes haladástól! Pihenjék ki magukat a fám alatt!

- Egy percet sem késhetünk! - felelt a lovászmester.

- Hát olyan sürgős a dolguk?

- Bizony sürgős! Szigorú rendeletünk van, hogy pontos időre otthon legyünk a gombával.

- Mikor kell otthon lenniök?

- Már bizony nem sokára! - sóhajtott a lovászmester. - Holnapután kis-kedden már pontban haza kell érkeznünk.

- No az nincs messze, törpe bácsi!

- De ha az út ilyen rossz lesz ezentúl is, mint most, - panaszkodott a lovászmester, - Isten tudja, haza érünk-e borjúnyúzó pénteknél hamarabb!

No, addigra talán mégis haza ér a törpe király udvari gyorsvonata. Kívánunk neki szerencsés utat!

Báró Szarvas és gróf Zerge.

Cinke néni érdekes hírrel repült a bükkfához, melynek csupasz ágain három más ifjabb cinke üldögélt.

- Jó napot, lelkeim, jó napot, nem hallottátok a nagy újságot?

A cinkék összerepültek és türelmetlenül kiáltozták:

- Mit, mit, kedves néni?

- Azt, hogy báró Szarvas és gróf Zerge hogyan jártak a minap?

- Hogyan jártak, hogyan jártak, beszélje el hamar nénike!

- Megálljatok, hadd fujjam ki egy kicsit magamat... Sármány bácsiéknál voltam uzsonnázni, ott hallottam ezt a történetet. Mindjárt repültem hozzátok, hogy elmondjam nektek, idáig meg sem állottam.

- Jaj, kezdjen már bele, nénike!

- Hát ismeritek úgy-e báró Szarvas úr ő méltóságát?

- Azt, a kinek az a sokágú micsoda van a fején?

- Azt, azt!

- Óh azt ismerjük, ide szokott járni a forrásra esténkint.

- No, hát arról szól a történetem. Ez a báró Szarvas, lelkeim, nagyon gögös egy bácsi, azt hiszi, hogy az az ágas-bogas micsoda a fején, korona, az erdő az ő birodalma, mi pedig mindnyájan, a kik az erdőben lakunk, az ő alattvalói vagyunk, már mint az ő alattvalói.

- Ne mondja, kedves nénike!

- De bizony, mondom, mert tudom.

- Hát beszéljen már, nénike, mi történt vele?

- Mindjárt, kincseim, mindjárt, de előbb kóstoljátok meg ezt a pondró-pecsenyét. Nagyon finom, mondhatom. Egy kis maradék a Sármányék uzsonnájából, az aranyos Sármány néni, mikor elbúcsúztam, bele csúsztatta a kosárkámba, hogy legyen belőle vacsorára. Egyetek, no, lelkeim, úgy-e milyen zamatos, milyen pompás?

A kis cinkék hozzá fogtak a falatozáshoz, a jó Cinke néni pedig újra belenyúlt a csóréval a kosárba és kihalászott belőle néhány bogyót.

- Ez pedig itt, drágáim, egy kis saláta a pecsenyéhez.

Az is jól esett. Cinke néni újra beszédbe fogott.

- Jaj, hol is hagytam? Hát báró Szarvas a minap elment sétálni a szirtekre. Egy meredek hegyi úton találkozott gróf Zergével. Az út oly keskeny volt, hogy azon csak egy Szarvas vagy egy Zerge fért el. Báró Szarvas rákiáltott a Zergére:

- Sziveskedjék felugrani a mellette levő kőpárkányra, hogy folytathassam sétámat az úton.

- Bocsánat, - szólt gróf Zerge, - bocsánat, báróságod tartozik nekem kitérni!

- Szeretném tudni, miért?

- Mert én itthon vagyok, báróságod pedig nincs.

- Én vagyok ez erdő ura! - kiáltott báró Szarvas.

- Én meg a szirtek ura! - felelt gróf Zerge.

- Ha méltóságod ki nem tér, keresztül szúrom az agancsoddal! - fenyegetőzött báró Szarvas.

- Én pedig lelököm báróságodat a mélységbe, mert én állok a jobbik helyen, - felelt fitymálón gróf Zerge.

- Én egy gróf Zergének ki nem térek!

- Én sem ugrom mindenféle báró Szarvasok kedvéért az út párkányára.

Nem is tértek ki egymásnak. Ott álltak szemtől szemben, három éjjel, három nap, nem ettek, nem ittak, nem aludtak. Harmadnap jött egy vadász és rájuk lőtt, mind a kettő nagy kárára, mert báró Szarvasnak lelőtte a koronája felét, gróf Zergének meglőtte a lábát. Az egyiknek oda volt a legszebb dísz, a másiknak a kitűnő ugró tudománya. Most aztán bezzeg báró Szarvas kitért gróf Zergének, gróf Zerge is báró Szarvasnak, mind a kettő pedig a vadásznak, sántítva, bicegve felugrottak a kőpárkányra és elmenekültek, az úton pedig a vadász sétált tovább. Így járt báró Szarvas és gróf Zerge.

- Hehehe, hihhi, hahaha, - kacagtak a cinkék. - Ejnye be megjárták!

- Úgy-e, kincseim? De most repülök, megígértem Vörösbeigy asszonynak, hogy meglátogatom. Isten veletek, aranyosaim!

- Csókoljuk drága karmait, nénike... Jaj, az a báró Szarvas!

- És az a gróf Zerge!

- Úgy-e lelkeim... hehehe, hihhi.

- Bizony, nénike... hehehe... hihhi! Tiszteltetjük Vörösbeigy nénit is és a Vörösbeigy fiókákat!

- Megmondom nekik. Pá, pá!

Cinke néni sietve tovább repült, hogy elmondja az erdő többi lakosának a történetet. Erről csevegett az erdőben mindenki néhány hétig.

A vércse és a galamb.

Egyszer a vércse kiállt a háza elébe és mérgeződve vijjogta:

- Ej, a szomszédéknál megint turbékolnak! Dér, dúr, haragszom! Átmegek és ráncbaszedem őket!

Vércse gazda ezzel átröpült a szomszédba és ezt kiáltotta:

- Hé, Galambné lelkem, jöjjön ki egy szóra!

Galambné kijött, de óvatosan jó távol maradt Vércse uramtól.

- Mit parancsol, nagyságos Vércse úr? - kérdezte alázatosan.

- Nem tűröm, hogy kigyelmed meg a fiókái folyton a fülembé turbékoljanak. Nagyon csúf a kelmetek turbékolása.

- Nem fogunk többé turbékolni, nagyságos úr, - mondta a galamb alázatosan.

Bement a házba és így szólt a galambfiókákhoz:

- Fiacskáim, Vércse úr, a ki ide jött lakni a szomszédunkba, nem tűri, hogy turbékoljunk. Azért hát ezentúl csöndben legyetek. Értitek?

Elcsöndesedett a gerle-fészek. Harmadnap megy mégis nagy vijjogva Vércse gazda.

- Galambné asszony, mordízom, tüstént jöjjön ki!

Galambné kijött, de még messzebb levő ágra ült.

- Mi a baj, nagyságos úr? - kérdezte reszketve.

- Az a baj, hogy a kigyelmed fiai mindig arra repülnek az én ablakom mellett és nem tudok tőlük aludni.

- Óh, nagyságos úr, - rebegte Galambné, - hiszen a mióta itt lakik a szomszédban, ki se mernek menni a házból!

- Hát akkor az a baj! - vijjogta a vércse. - Hogy merik azt hinni rólam, hogy bántani fogom őket? Dér, dúr, annyit mondok, ne haragitsatok meg engem!

Vércse uram dühösen elröppent.

Másnap reggel Galambné asszonyom a vércsetanya körül járt észrevétlenül. Vércse gazda éppen Vércséné asszonynyal beszélgetett.

- Mért vagy oly haragos, gazdám? - kérdezte Vércséné.

- Haragszom azokra a Galambékra! - felelt Vércse uram.

- Miért?

- Mert... mert olyan házsártos és epés népség! Nem tűrök ilyen veszekedő szomszédságot!

Galambné hazarepült, így szólt Galamb gazdához és fiókáihoz:

- Fussunk, meneküljünk! Vércse gazda azt mondta, hogy mi házsártos és epés szomszédok vagyunk! Mikor Vércse szomszéd bennünk látja az epét, akkor jobb olyan helyre költözni, a hol ránk nem akad!

A galambok elmenekültek. Nemsokára ment az egész vércse-familia, hogy szétmarcangolja a galamb-családot, de a fészekben hült helyét lelték. Ej, de keservesen vijjogtak csalódásukban!

Megcsíp a gunár!

Behozták a kukoricát a góréból, a mire örvendetes zaj támadt úgy a magló, mint a hízó ludak közt. A ludak egyértelműleg ezt kiáltották:

- Gigágá, gigágá!... Ica-rica, kukorica, most lesz csak jó világ!

Igen ám, de a gazdasszony késett a kukoricával, nem szórt belőle a maglóknak és nem tömte meg a hízókat. És pedig miért? Azért, mert volt a gazdasszonynak egy Boriska nevű igen jó kis lánya, a ki nagyon szerette a pattogatott kukoricát és édes anyja előbb őt akarta kielégíteni.

Ez okból a tengerit megmorzsolta, rostába tette, a rostát a tűzre tartotta, jól meg-megrázta. Nemsokára a kukorica-szemek már úgy pattogtak, mintha egy-egy kis pisztoly durranna el. Ezalatt pedig várhattak a ludak.

Ámde a ludak nagyon zokon vették, hogy Boriska hamarabb kap kukoricát, mint ők. A gunár így szólt:

- No már az még sem járja, hogy mi adjuk a pompás puha pelyhet a gazdasszony vánkosaiba és dunnába, Boriska pedig semmit sem ad, mégis hamarabb kap kukoricát, mint mi. Eredj, te kis liba, (fordult a gunár egy apróságához) és kérdezd meg a gazdasszonytól, mi dolog ez?

A ludak mind rágágozták:

- Eredj, kis liba, kérdezd meg!

A libuska odatipegett a gazdasszonyhoz, meghajtotta magát és így szólt:

- Kezét csókolom, gazdasszony néni, tiszteltetik a ludak és azt kérdezik, mi dolog az, hogy mi adjuk a finom puha pelyhet a vánkosba, dunnába, Boriska pedig semmit sem ad, mégis Boriska kap hamarabb a kukoricából?

A gazdasszony ezt felelte:

- Ez azért van, libuska, mert az én Boriska lányom igen jól viselte magát az iskolában. Mondd meg ezt a ludaknak!

- Igen is, gazdasszony néni, megmondom, - felelt a liba és visszatipegett küldőihez.

No hiszen volt nagy méltatlankodás a gágogók közt, mikor a libácska elmondta az üzenetet.

- Mi is jól viseltük magunkat a ketrecben! - kiabáltak át mérgesen a hízók.

A gunár megint így szólt:

- Már az mégis sok, hogy Boriska hamarabb kapjon kukoricát, mint mi, holott Boriskának semmi hasznát nem veszik, míg mi ízletes lúdaprólékot adunk a rizskásába. Eredj ludam, (fordult a gunár egy felnőtt lúdhhoz) gágogd el a gazdasszonynak a mi panaszunkat.

A lúd átment és igen siralmasan kezdett gágogni:

- Jaj, jaj, kedves gazdasszonyka, nagyon szomorúak vagyunk mi ludak, nem tudjuk, mit vétettünk, hogy bár Boriskának semmi hasznát nem veszik, mi pedig ízletes lúdaprólékot adunk a rizskásába, Boriska mégis hamarabb kap pattogatott kukoricát, mint mi nyersét. Jaj, jaj, kedves gazdasszonyka!

- Ez azért van, - mondotta a gazdasszony, - mert Boriska ma nem piszkította be a ruháját.

- Mi sem piszkítottuk be a tollunkat, pedig a tavon uszkáltunk! - kiabáltak a magló ludak, mikor meghallották az üzenetet.

A gunár csőre pedig egészen kipirosodott a haragtól.

- Azt nem lehet tűrni, - sziszegte, - hogy Boriska hamarabb kapjon a kukoricából, mint mi, mikor mi adunk kitűnő friss lúdmáját a tisztelt társaság asztalára, Boriska pedig még egy vadkörtét sem! Úgy megcsípem mindjárt ezt a Boriskát, hogy csak úgy sivalkodik majd bele!

A ludak közbeszóltak nagy gágogással:

- Csípd meg, gunár, Boriskát, hadd sivalkodjék! Úgy kell neki!

A gunár nagy harciasan oda is futott Boriskához, a ki már javában majszolta a pattogatott kukoricát. Boriska nagyon megijedt és édes anyjához simúlva kiáltotta:

- Jaj, megcsíp a gunár!

- Igenis megcsíplek, szisziszi! - sziszegett a gunár.

- Ugyan már mért csípnéd meg, te gunár, Boriskát? - kérdezte a gazdasszony.

- Azért, mert eleszi előlünk a kukoricát, pedig mi adunk puha pelyhet a vánkosba, lúd-aprólékot a rizkásába, friss libamáját a tisztelt társaság asztalára, ő pedig semmit sem ad. Én ezért úgy megcsípem, hogy majd sivalkodik!

A gazdasszony így felelt:

- Ne bánts meg, gunár, Boriskát, jó kis lány az; majd meglátod, mindjárt kukoricát fog szórni a maglóknak és nekem segíteni fog a tömésben.

A gunár erre mindjárt másképp beszélt:

- Igen, hát Boriska kukoricát fog szórni és segíteni a tömésben? - kérdezte. - Akkor persze a világért sem csípem meg, hanem bocsánatot kérek a gorombaságért és ajánlom magamat!

- Az már más, - mondták a ludak, mikor a gunár elmondta a fordulatot. - Ha Boriska ezt fogja tenni, akkor ne csípd meg, gunár, Budapest városáért sem!

A jó Boriska csakugyan mindjárt annyi kukoricát szórt a maglóknak, a mennyi csak beléjük fért; friss vizet is vitt fürgén édes anyjának a töméshez; megsimogatta a fiatal libusok hosszú nyakát, meg is csókolgatta a csőrüket. A ludak pedig kikiáltották, ica-rica kukorica! - kis gazdasszonynak.

Kukorica-törés, kukorica-fosztás.

Hadd beszéljek most, olvasóim, arról, a miben nekem annyi kedvem telt gyermekkoromban: a kukorica-törésről és kukorica-fosztásról. Mindig nagy gyönyörűséggel emlékszem vissza erre, hát így mesélgetés közben, hogy is feledkezhessem meg róla?

Kukorica-törés idején nagy a mozgalom a faluban. A nép öregje, apraja mind a határban sűrög, mintha valami nagy ünnep lenne odakünn. De ünnep is az, mert a magyar népnek azok a legszebb napjai, mikor az anyaföld, a mező, a szántó, a szőlőhegy átadja gyümölcsét, egész évi szorgalma, fáradsága gyümölcsét. A kukorica-törés pedig ilyen.

Mert bizony sok dolog volt a kukoricával, a míg megnőtt. Csupa nehéz munka volt a szántás, a vetés, a boronálás, a kapálás meg a töltés, hát a sok gond, aggodalom, a mely kezdődik attól fogva, mikor a kukorica kiüti gyöngye fejecskéjét s híven kíséri a gazda lépteit a csözésig, a szemzésig, az érésig!

Aggodalom, ha nem volt eső, azután meg aggodalom, ha nem volt szép idő. És az elemi csapásokon: fagyon, jégen s egyeben kívül mennyi még a kártevő!

A szarvasmarha belemegy a kukoricába s legázolja; pusztítja a hörcsök, mely a milyen apró állat, olyan nagy tolvaj; pusztítja a varjú, mely nem hiába kiáltja egyre: „kár, kár”, de sok kárt is okoz. Lecsörtet sziklás rengetegéből a vaddisznó is, s ugyancsak megdézsmálja a termést... Agyafúrt tolvaj ám a borz is. Az nem is egyedül jár, hanem egész pereputtyával. Csöndes éjjel kibúvik a borz-család föld alatt levő lakásából s észrevétlen besompolyog a kukoricásba; az öreg borz itt a hátára fekszik, míg a fiatalok a hasát megrakják kukoricacsővel s végül az öreget, mint valami kocsit, kukoricástól bevonszolják a lyukba.

Azután meg sok ám a rossz ember is, a ki zivataros éj idején jár a kukoricásba, hogy meglopja. Van is baja evvel a sok ellenséggel a kukorica-csösznek. No de az kifog rajtuk. A tilosba tévedt szarvasmarha tulajdonosán megveszi a kárt, a hörcsök lyukát megkeresi s a kártévőt kiássa belőle, a varjút lelövi, a borzot kifüstöli, a tolvajt pedig akkor csípi nyakon, mikor az már azt hinné, hogy „túl van az árkon”.

De a gondnak vége szakadt immár, itt a kukoricatörés! Vigan, frissen, dalos kedvvel mennek ki a munkások a kukoricásba. A termés jól beütött. Mint az erdő, úgy zúg előttük a magas, lombos nagy kukorica-tábla, melyen sűrűn áll a szár szár mellett. Ezer meg ezer kukoricacső látszik az őszi napfényben, a mint barna selymét, mint a szakállat, lelógatja; a paszuly, melynek indája a kukorica szárán csavarog, dús gyümölcsöt termett; míg a barázdák közt lomhán hever messzire kikukkantva a barnás kukorica-szárak közül a sok sárgahéjú tők.

Ezrek és ezrek jóléte függ a jó kukorica-terméstől még a nagy uradalmakban is, a melyeknek pedig csak egy gazdájuk van. A magyar munkás nem bérért dolgozik, hanem *feles* vagy *harmados*; a mi azt jelenti, hogy a munkások, a kik a földet szántják, kapálják, a kik a kukoricát törik, fosztják, a munkájukért a termés felét vagy harmadát kapják; míg a másik felét, vagy a két harmadát a gazda, a kié a birtok s a ki a vetőmagot adja. Ezért a legszegényebb munkásnak is annyi a gondja, mint a gazdának, őt épp úgy sújtja jégeső, szárazság, mint a birtok urát, de az öröme is annyi Isten áldásán, mint a birtokosnak. Úr és szegény, dúsgazdag gróf és kérges tenyerű munkás egyaránt részesül a gondban és termésben, de egyaránt szereti is az anyaföldet, mely mindnyáját részesíti áldásában; az úr finom abroszára épp úgy ő adja a kenyeret, mint a szegény nép egyszerű tölgyfa-asztalára.

Kezdődik a törés. A munkabíró férfiak és nők tarisznyamódra zsákot kötnek a vállukra, vagy kosarat vesznek a kezükbe s úgy haladnak előre a barázdákon, mint egy sor katona. A mi

kukoricacső kezükbe esik, azt letörik és belevetik a zsákba vagy kosárba, e közben gondosan ügyelnek arra hogy a merre a sor halad, egy kukoricacső se maradjon a száron. Nem is marad. Gyorsan telik a zsák vagy a kosár, alig győzik a készen álló kocsiba önteni tartalmát. Igazán csodálatos, milyen ügyesen, milyen szapora gyorsasággal jár a munkások keze, mintha csak parancsszóra történnék. Egy percre sem szünetelnek; ilyenkor beszélni se szeretnek sokat, mert a magyar nép úgy szeret dolgozni, hogy annak láttatja legyen. Alig hallatszik egyéb annál a recsegésnél, a mit a csövek letörése okoz.

Üres tarlók sárgálnak a távolból s odafenn a légben darvak húzódnak el, búcsút kiáltozva a vidéknek. Hajh, a kukorica-törés már azt jelenti, hogy vége a nyárnak, itt az ősz és közeleg hideg leheletével a tél.

Korán alkonyodik. De ez nem akasztja meg a munkát, mely, ha kell, akár az éjbe is benyúlik. S míg az ifjú, erős munkás nép a kukoricát töri, az öregebbje a többi vetemény gyűjtésével foglalkozik. Minden kocsin, mely kukorica-csővel megrakodva hazaindul, fenn sárgúl a tök.

Estére, ha a töréssel végeztek, megkezdik a *kukorica-fosztást*. Nagyobb uradalmakban, hol igen nagy a kukoricás, odakünn készítenek tanyát a fosztás számára, mert nincsen elég helye odahaza; sőt néhol már a lábán megfosztják a tengerit; kisebb gazda azonban behordatja a tanyára, vagy háza udvarára a duzzadó selymes csöveket, hogy ott fosztassa meg a háza népével.

Kukorica-fosztás... Kinek ne csengene édesen a fülében ez a szó, a ki ismeri a falusi életet? A színbe vagy az udvarra behordják a termést, s csakhamar egy sárga hegy emelkedik ott kukorica-csőből. Oldalait vidáman elfoglalja ugyanaz a munkás sereg mely egész nap a mezőn dolgozott. Akármilyen fáradtak a nagy dologtól a legények, leányok, mégis dalos kedvvel mentek a fosztásra és ugyancsak serényen jár a kezük. Hangzik a tréfa, cseng a kacaj, zizeg a kukoricacső héja, a mint letépi és emelkedik a sárga halom, hova a fosztott kukorica kerül. Majd fölcsendül lágyan egy szép, szomorkodó nóta, utána frissen egy víg. Egyszerre elhallgatnak, valaki elkezd mesélni s száll a mese aranypillangója tündérszép szárnyacskáit lebegtetve... Egyszer volt, hol nem volt, hetedhétországon túl, még az óperenciás tengeren is túl, ott, a hol a kis kurtafarkú disznó túr, volt egy szép aranyvár...

Mindenki az elbeszélőre figyel, a kinek ajakáról, mint a színméz, oly édesen folyik a magyar népmese. A fiatal leányok dehogy eresztenének el egy szót belőle a fülök mellett és úgy sajnálják a szegény királyleányt, a kit a mesében a vasorrú bába az elátkozott várban tart elzárva! Olyan nagy a figyelem, hogy a mesélő felé fordulnak a gyerekek is, a kik a kukorica-hegy tetején zsi bongtak eddig s valami terven törték a fejüket. De azért a munka egy percre sem szünetel. Csak néhány álomszuszék használja föl az alkalmat, hogy, a míg a többi a mesélőre figyel, kezét összerakja és bóbiskoló nehéz fejének, leragadó szemének egy kis szundítást engedjen... De nem sokáig tart a bóbiskolás, mert csakhamar nagy kacaj ébreszti föl. Egy legény piros csövet talált s azt kívánja most már, hogy a szomszédja, egy barna leányka, csókkal váltsa ki. Az pedig nem teszi azt meg három vármegyéért se. Innen a kacaj.

Hát a gyerekek mit terveznek? Jóska, Peti, meg a kis Andris egyszerre csak eltűnnek a színből és az ól mögé lopóznak, a hova egy nagy sárga tököt rejtettek. Abba bicskával szemet, száját, orrot vágnak, míg a kiürített belsejébe égő gyertyát tesznek. A sárga tök ilyen módon átváltozik rettenetes halálfejjé, mely száján, orrán lángot fúj. Ijedelem ránézni. A gyerekek most megindúlnak, hogy keressenek valakit, a kit megijesszenek vele. Ott van mindjárt a szomszédék Juliskája, a ki a kerítésen néz be a kukorica-fosztókra; a fiúk a mit sem sejtő leányka mögé somfordálnak és hirtelen elébe tartják a halálfejet... No hiszen, van is rémület. Juliska sikoltva szalad haza, elbúvik az ágy alá, talán azóta se mer kijönni alóla.

Betekint a gazda is a fosztókhoz s elégedetten nézi a munkát. Számolgatja magában, mennyi kukoricája kerül a padlásra, hogy száradjon tavaszig s vagy hány zsákkal telik majd a morzsolás után? Bizonyosan jó eredményre jutott, mert nagyon szívesen hallgatja a fosztók dalját és ugyancsak szorongatja bíró uram kezét, a ki éppen most lépett be a kis kapun, hogy „jó munkát” kívánjon.

Hát az kicsoda, a ki az esti homályban jókedvűen fityörészve ballag a falu felé? Puska a vállán, tarisznya az oldalán és elégtelenség az orcáján. Az biz' a kukorica-csósz, a ki már szintén mehet haza kis házába, a hol jó feleség, csacsogó gyermekek várják. Rég nem volt otthon, rég nem látta övéit, alig várja, hogy köztük legyen s hallja kicsinyei örömdetes riadalmát; mert köztünk mondván, hallgat ám valami meglepetés a tarisznyában: egy nagyfülü nyulacska. Otthon aztán szegre akasztja a csósz a tarisznyáját, puskáját és ez a két hű társa ott pihen tavaszig. Lejárt a hivatal ideje, nincs mit őrzenni többé a mezőn, mert üres már a természet kincsesháza.

A gyöngyhuszár

Irta
Sebők Zsigmond

Budapest, 1904
Singer és Wolfner kiadása

A gyöngyhuszár.

Szép élet a katona-élet, kivált mikor háborúba hív a trombita. Oda, háborúba szeretett volna menni a csizmadia uram Pista nevezetű fiacskája. Amint egyszer künn a gyepen libát őrzött, azt gondolta: Miért ne védelmezhetném én is a hazát? Mi kell ahhoz? Egy cafrangos csákó, egy puska, egy kard, meg egy hadsereg, s úgy kiporolom az ellenség hátát, hogy csak úgy csuklik bele!

És ha csak ez kell, - gondolta tovább Pista, - ezen könnyen segítünk!

Csákót csinált piros papirosból, tetejébe tűzött egy cafrangot arany papirosból, azután faragott magának bodzafából puskát, meg kardot, és a csákót föltette a fejére, a puskát a vállára, a kardot az oldalára kötötte és olyan katona lett belőle, mint a pinty. Hadseregnek megtette a libákat.

A libák, mikor ezt megtudták, nagyon megörültek és egyhangúlag azt gágogták, hogy „éljen a vezér!” Azután kijelentették, hogy elmennek Pista vezérrel a háborúba és szorgalmasan fognak gágogni a hazáért, még ha mindnyájan ott vesznének is, és az ellenség asztalára kerülnének libapecsenyének.

Ezzel a libák sorba álltak és várták vezérük parancsát.

Pista vitéz eléjük állt és elkiáltotta magát:

- Vigyázz! Előre! Egy, kettő, széna, szalma, széna, szalma.

Ezzel mentek a háborúba. Azaz, nem, még nem mentek a háborúba, előbb csak haza, mert Pista vezérnek uzsonnára meg kellett még ennie egy almát. A libák katonásan lépkedtek Pista után, a kinek a csákóján úgy pompázott az arany cafrang, mint valami igazi generálisnak.

Mikor hazaérkeztek, a Bodri kutya nagy szemet meresztett a furcsa hadsereg láttára.

- Hova mennek kentek? - kérdezte tőlük csodálkozva.

- A háborúba megyünk! - felelt Pista büszkén.

A Bodri azonban, a ki már sokat látott a világban, a fejét rázta:

- A háborúba te nem mehetsz el, Pista pajtás - mondotta a Bodri, - mert oda csak sarkantyús csizmában lehet elmenni, a libák pedig még úgy se. Oda csak a huszárokat eresztik el!

Pistának pedig nemhogy sarkantyús csizmája lett volna, de egészen mezítláb volt. Egy kicsit meg is hökkent, de aztán jutott eszébe valami.

- Tudod mit, Bodri pajtás? Majd festek a lábamra tintával csizmát és rajzolok rá krétával sarkantyút: akkor azt hiszik, hogy huszár vagyok!

A tapasztalt Bodri azonban csak rázta a fejét:

- Nem ér semmit, Pista pajtás, mert az ellenség csak az olyan huszártól ijed meg, a kinek szépen cseng a sarkantyúja. A tied pedig sehogy sem cseng.

Ezt belátta Pista is és mikor az apja egyszer egy pár cipőt küldött vele a falubeli grófi kastélyba, a kis gróftól kölcsön kérte a huszár-ruháját, a csákóját, a kis sarkantyús csizmáját, meg a fényes bádogkardját. A kis gróf szívesen kölcsön adta. Pista mindjárt föl is öltözött, úgy hogy már mint kész huszár ért haza.

Gyönyörű huszár volt. Lilaszínü dolmányán sárga gomb ragyogott; uccu, pengett a sarkantyúja, nem volt semmi gondja, semmi bújja. Nagy feltűnést is keltett az udvarban, mikor belépett. A baromfiak és egyéb házi állatok összefutottak.

A kakas, a tarajos, felszökött a kerítésre és onnan kiáltotta mindenfelé: „Kukurikú, nézzétek meg a Pistát, ez ám a huszár a talpán!” A pulyka, a kényes elismerőleg szétterítette cifra farkát, meghajtotta a fejét és úgy bókkolt: „Alázatos szolgája, Pista úrfi, már most mi ketten vagyunk a legszebbek a világon!” A tyúk, a búbos, a csibéit hívogatta: „Jertek, jertek, kis csibéim, nézzétek meg jól ezt a gyöngyhuszárt, mert ilyent többet nem láttok soha!” A nagy lármára a borjú is kidugta a fejét az istállóból és úgy elbámult a csinos huszáron, hogy tátva maradt az Istenadtának a szája.

Pista katonásan szalutált az öt köszöntő állatoknak. A Bodri is ott settenkedett a többi közt.

- No, Bodri pajtás, - szólt Pista a kutyához, - most már igazi huszár vagyok, úgy-e?

Bodri azonban még most sem volt egészen megelégedve vele. Gúnyosan pislogott szemével.

- No hiszen, szép huszár vagy, Pista pajtás, mondhatom! - szólt Bodri. - Hát ilyenek az igazi huszárok?

Pista összecsapta a bokáját haragosan és megcsördítette a kardját még haragosabban:

- Micsoda? Hogy én nem vagyok igazi huszár? Hát nincs elég szép csákóm?

- De az van. El is sápad az ellenség, ha meglátja a forgóját!

- Azért mondom! Vagy talán nem cseng szépen a sarkantyúm?

- De inkább gyönyörűen. Tudom, hogy megszeppen a muszka, ha meghallja a csengését!

- Vagy talán nem csillog-villog a kardom?

- Hunyadi Jánosné se villogott szebben, Pista pajtás! Tudom, hogy úgy fogod vele vágni az ellenséget, mint a mákot. De azért még sem vagy *egész* huszár!

- Miért!

- Mert a huszár csak félig huszár, ha nincs lova.

Pista belátta, hogy a Bodrinak igaza van. Azért hát elment a kis grófhhoz és kért tőle kölcsön lovat is. A kis gróf adott alája egy tüzes hintalovat, melynek arany csillag volt a homlokán és piros nyereg a hátán. Ez aztán már a Bodrinak is annyira megnyerte a tetszését, hogy mikor Pista felült rája, jól megugatta.

- Már most csak igazi huszár vagyok, úgy-e? - kérdezte Pista a kardját kirántva és megforgatva a levegőben.

- Már most egészen olyan vagy, Pista pajtás, mint a magyar huszár, - mondotta Bodri.

Ez a vélemény nagyon hízelgett Pista huszárnak és hálából megtette Bodrit is katonának. Kirántotta fényes kardját és ezt kiáltotta:

- Hapták, Bodri, megyünk a csatába!

Bodri lelkesülten ugatott egy jó sort és haptákba állt.

- Előre, Bodri, előre, lovacsám!

A Bodri ment is, de Pista hasztalan sarkantyúzta a paripát, az csak lebillent, fölbillent, de nem mozdult helyéből. Pista Bodri után kiáltott:

- Jer vissza, hú katonám s nézd meg, mért nem akar ez a ló indulni?

Bodri visszament és körülszaglászta a lovat. Egyszerre nagyot vakkantott:

- Tudom már, mi a hiba!

- No mi az? - kérdezte türelmetlenül Pista, a ki már égett a harci vágytól.

- Az a baj, hogy a huszárló lábán patkónak kell lenni, ezen pedig csak ringó van.

Pista leugrott és megnézte a lovat. Csakugyan nem volt egy lábán se patkó, már pedig tudni-
való, hogy a nélkül nem nyargalhat a ló. Pista nagyon elszomorodott és felsóhajtott:

- Hej, szolgám, hű Bodrim, már úgy látom, hogy a muszka fog győzni, mert mi sohasem
jutunk el a csatába. Hej, csak itt teremne egy igazi huszárló!

Hát egyszerre valahonnan lónyerítés hallatszott. Hivogató szelíd nyerítés, mely úgy csengett,
mint az ezüst és mely oly váratlan volt, mintha Tündérországból jönne. Pista meg Bodri hátra-
tekintettek: hát egy szép paripa állt a kerítés mellett. Oh, be gyönyörű állat volt, olyan fekete,
mint az éj, olyan hajlékony, mint a hullám, olyan könnyű, mint a szellő. Ennek nem arany
csillag volt a homlokán, mint a hintalónak, hanem ezüst holdsarló. Mintha egyenesen az égről
vették volna le s akasztották volna a paripa homlokára.

- Ez az igazi huszárló! - vakkantotta örvendezve a Bodri. - Ilyet láttam én Budán, mikor a
hires kutyavásáron voltam!

- Vajjon kié lehet? - kérdezte Pista.

Bodri ezt a kérdést fölöslegesnek tartotta.

- Kié? Hát ki másé, mint a tied, kis pajtásom? Érted jött, hogy elvigyen a csatába, a hol már
nagy szükség lehet az olyan vitézre, mint a milyen te vagy.

- De ki küldötte értem?

- Bizonyosan a király!

Pista tehát nem váratta sokáig a királyt, és föl akart pattanni a paripára. Ámde az nagyon
magas volt neki s kénytelen volt egy fabakot állítani melléje, hogy arról ugorják rá. Föl is állt
a bakra, melyet, hogy föl ne dőljön, a Bodri támogatott. A paripa szelíden meghajtotta holdas
fejét, mintha azt mondaná:

- Ülj föl, gyöngyhuszárom, ülj föl!

Hipp, hopp! Egy ugrás és a kis huszár úgy a paripa hátán termett, mint a labda.

Alig ült Pista a lovon, messziről trombitaszó hallatszott. Ezt zengte a trombita:

- Csatába, csatába mindenki, a kinek magyar szív dobog a kebelében és egy jó kard van az
oldalán!

A paripa fölkapta a fejét és hosszan visszanyerített a trombitásnak:

- Ne féljetek, magyar vitézek, viszem mindjárt a gyöngyhuszárt s az úgy eldöngeti az ellen-
séget, hogy csak úgy porzik bele a háta!

Pista megsarkantyúzta a lovat:

- Előre, lovacsám, a csatába, mert nekem magyar szív dobog a keblemben és van az oldalo-
mon is egy jó bádóg kard!

Hipp, hopp! Nyargal ám a paripa árkon, bokron keresztül. Oly sebesen, mint a szélvész, mint
a villám. A gyöngyhuszárnak jól bele kellett kapaszkodnia a paripa sörényébe, hogy le ne
essék róla. A csákója, a szép forgós csákója így is lemaradt a fejről.

Bodri is futott utánuk, a hogy csak tudott. Még a nyelve is lógott. Egyre azt kiabálta:

- Hé, ne rohanjanak úgy kendtek, mert elmaradok. Nekem csak négy lábam van, maguknak pedig hat!

Ebben igaza volt Bodrinak, mert a lónak volt négy lába, Pistának pedig kettő, az összesen hat, - ámde ha száz lába lenne a huszárnak, meg a huszárlónak, akkor se nyargalhat elég gyorsan, ha veszedelemben van a haza!

Hát egyszerre, a távolból huszárok tüntek föl. Lobogó mentés, forgós csákójú magyar huszárok, a kik szintén úgy mentek, mint a szélvész, mint a villám. Ők is a csatába igyekeztek. Még a por se ért a nyomukba, csak az igazi huszárló!

Mert a Pista paripája utólérte ám őket és melléjük sorakozott. Pista illedelmesen szalutált és egy hegyes bajszú huszárőrmester mindjárt rászólt tréfásan:

- Szervusz kis öcsém, nem te vagy az a híres Babszem Jankó?

Pista katonásan felelt:

- Nem bizony! Én Pista vagyok, a gyöngyhuszár!

- Hát aztán, mi szél hozott erre gyöngyhuszárom?

- Az a hír hozott ide, hogy veszedelemben a haza.

- Ejnye, kis öcsém, talán csak nem a csatába jössz?

- Oda bizony és nemcsak én, hanem a Bodri is!

- Hát aztán nem félsz az ellenségtől?

- Nem én, de még a Bodri se!

Bodri, a ki eközben már a huszárokhoz ért, közbeacsaholt, hogy bizony ő se ijed meg az árnyéktól.

De az őrmester bácsi egyre ijesztgette Pistát:

- Tudod-e, hogy a muszkának akkora pikája van, mint egy petrence-rúd és akkora szakálla, mint a Mikulásnak?

- Nem félek én senkitől a világon. Van én nekem fényes bádóg kardom, nyalka paripám, forgós csákóm, aranyos dolmányom, ha sétálok, szépen cseng a sarkantyúm is, - hát mért is félek?

Az őrmester megsodorta a bajszát. Tetszett neki a bátor kis huszár:

- Az már más, - mondotta. - Ha szépen cseng a sarkantyúd is, mikor sétálsz, akkor eljöhetsz a csatába!

Alig mondta ezt ki a hegyes bajszú őrmester, felhangzott a csatát jelző trombitaszó és a dörgő „Rajta magyar!” kiáltás. Száz kard röppent ki a hüvelyből.

Szörnyű nagy csata keletkezett. A huszárság úgy aprította az ellenséget, mint a répát, kivált a hegyes bajszú őrmester vitézkedett. De Pista se bújt a kemence mögé, hanem igen derekasan viselte magát. Nem is mert vele senki figurázni. A mint meglátták a muszkák, mindjárt azt mondták:

- Jó lesz innen elhordani az irhánkat, mert jön a gyöngyhuszár, a kinek olyan szépen cseng a sarkantyúja, mikor sétál, mint a mennyei muzsika és úgy fénylik a bádógkardja, hogy a nap-sugár is hanyatt esik rajta!

Ezzel kereket oldott előle az ellenség. Ha jobbra nyargalt a gyöngyhuszár, szekérutat vágott; ha balra nyargalt, országútát vágott. Eleget is boszankodott, hogy úgy fut az ellenség. De azért, a kit utólért, azt úgy elpáholta fényes bádóg kardjával, hogy akárhány muszka így sóhajtott föl:

- No még így ki nem porolták a hátamat azóta, a mióta az iskolában nem tudtam a leckét!

Bodri pedig egy muszkanak úgy a lábába harapott, hogy attól koldul most is. Hja, a háború nem tréfa dolog!

A huszárok győztek, az ellenség úgy futott, mint egy csapat nyúl és úgy eltűnt, mintha köd nyelte volna el. A haza meg volt mentve.

Mindenki dicsérte a Pista vitézségét. A hegyes bajszerű őrmester is megveregette a vállát és azt mondta:

- Látom, kis öcsém, hogy igazán gyöngyhuszár vagy, mert szépen forgattad a fényes bádóg-kardodat!

A huszárok a győzelem öröme nagy lakomát csaptak. Szólt a hegedű, cincogott a cimbalom, - hát a sok sarkantyú milyen szépen pengett a huszárok csizmáján, a mint az andalgó lassú, meg a tüzes csárdást lejtették! Fölhangzott a kevély huszár-dal is:

„Huszár vagyok, kedves pajtás,
Az is maradok,
Lilaszínű dolmányomon
Sárga gomb ragyog.
Uccu, peng a sarkantyúm,
Semmi gondom, semmi bűm,
Csak úgy vigadok!”

Azután egyszerre belekaptak a táncolók nagy tréfásan ebbe a dalba:

„Huszár vagyok, nem bakancsos,
Nem kell nekem cipő, rongyos...”

Pista is táncolt, hogy ne táncolt volna, magával a markotányosnéval járta, de úgy, mint a forgószél. Egyszer-kétszer azt is kiáltotta, hogy „ihaja, tyuhaja!” Olyan hetykén járta, hogy a hegyes bajszerű őrmester megint megveregette a vállát:

- No már látom, kis öcsém, hogy nemcsak gyöngyhuszár vagy, hanem megérdemled azt a nevet is, a mi a huszár legszebb címe, azt, hogy: Isten katonája. Olyan szépen pengeted a sarkantyúdat!

Reggelig tartott a tánc. Reggel Pista elbúcsúzott a huszároktól, mert már neki nincs több dolga náluk. A huszárok paroláztak a kis pajtással, azután lóra kaptak és nemsokára messze hangzott méla nótájuk, messze sárgállott fölvert poruk, messziről jött vissza a kürt egy-egy hangsabb szózata.

Pista föl is akart ülni lovára, hogy haza nyargaljon, de a mint körültekintett, hát a lónak se híre, se hamva. Úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el, még a Bodri se tudta, hova lett. Bizonyosan vissza ment Tündérországba, a honnan eljött.

No de se baj, éppen arra ment egy szekér. Jó magyar ember ült rajta, szívesen fölvette a kocsi-ra a gyöngyhuszárt; még a Bodrinak is adott helyet a saroglyában. Egyenesen haza vitte őket.

Otthon bezzeg várták a kis huszárt, a kiről senki se tudta, hová lett. A libák már a réten észrevették a hazaérkezőket és katonás sorban egész az udvarig kísérték őket, folyton ezt gágogva:

- Éljen a gyöngyhuszár!

No, az udvarban is volt nagy zenebona, mikor Pista, elbucúzva a szives szekerestől, oda belépett. Összefutott minden baromfi és nagy álmélkodva hallgatták, a mint a Bodri elmondta, milyen vitézi tetteket műveltek ők ketten Pistával. Mindenki bókolt és tisztelgett Pista huszár előtt.

A kakas azt kukorékolta:

- Isten hozott, hős Pista! Ha kívánod, legyünk ketten az urak az én szemétdombomon!

A tyúkmama megint lelkendezve kotkodácsolta össze a kis csibéket:

- Jertek, jertek, csibéim, csipogjatok egy szépet a híres gyöngyhuszárnak. Csip, csip, csip, kot, kot, kot...

A nagyralátó pulykák is így szóltak, végignézegetve Pistát:

- Nem olyan szép és vitéz ugyan, mint mi, de elismerjük, hogy ő is ér valamit!

A tarka boci pedig, mikor az istállóból kinézett, kétszer akkorát bámúlt a kis huszáron, mint mikor először meglátta.

De bezzeg másképp gondolkozott a csizmadia-mester uram, Pista édes apja, mikor a kis huszár belépett a szobába.

Elővette a lábszíjat és homlokát szigorú redőkbe vonva, kérdezte:

- Hol csavarogtál engedelem nélkül ilyen sokáig?

Pista összecsapta a sarkantyúját és a kezét a sipkájához emelte:

- Jelentem alásan, édesapám, nem csavarogtam, hanem háborúban voltam!

- Micsoda? Te háborúban voltál?

- Igen is, édes apám, én meg a Bodri.

Ezzel elmondott töviről hegyire mindent, s a Bodri közbe-közbe vakkantgatva bizonyította, hogy: „úgy igaz,” „itt voltunk, ott voltunk,” „kiporoltuk a muszka kabátját és a lábát is megharaptuk.”

A mester úr erre persze letette a lábszíjat és megbocsátott Pistának, hogy engedelem nélkül ilyen sokáig elmaradt. És a gyöngyhuszár uzsonnára egy alma helyett két almát kapott.

Megérdemel ám két almát az, a ki ilyen nagy vitéz! Úgy-e, kis olvasóim?

Lóháton.

A Tündér nagyot nyerített és fejét hátraszegte, mintha keresne valakit.

- Nyehehe, úgy érzem, hogy a kis gazdám a közelben jár.

Ezt gondolta a Tündér. Nem is csalódott, mert csakhamar mellette termett egy barnapiros arcú fiúcska.

- Jó napot, Tündér! Hogy vagy, Tündér lovam?

A fiú, a kit Pistának hívnak, megveregette a szürke nyakát. A ló ismét nyerített és látszott rajta, hogy nagyon örvend kis gazdája hízelgésének.

- Nyehehe, kis gazdám, nem ülsz a hátamra?

- De bizony rád ülök, Tündér lovam!

Pista rápattant a lóra. Mondhatom, nyalka levente volt. Az eperfa is bólintgatott, a kakas is megrázta a taraját, a Bodri kutya nagyot vakkantott láttára. Azt hiszem, mind úgy vélekedett, hogy huszár lesz valamikor a Pistából.

- Nyehehe, hova nyargalunk kis gazdám?

- Debrecenbe vagy Kecskemétre, vagy talán Budapestre... De megálljunk... Nem az én Juliska hugom játszik ott a porban?

Csakugyan, a kis Juliska játszott ott. A lányka nevetve nézett bátyjára és ezt kiáltotta:

- Én is a lóla ülök, Pitta!

- Nem félsz, hogy leesel?

- Nem pélek.

- Ha nem félsz, Juliskám, ide veszlek magam mellé.

Pista megállt Juliska mellett és huszárosan lenyúlt érte, hogy fölemelje. Ekkor kitünt, hogy Juliska bizony „pél”.

- Jaj, nem meret, Pitta, - szepegett.

- Látom már, hogy nem félsz, - nevetett Pista. - No hát, ha nem mersz, itthon maradsz. Gyerünk, Tündér!

- Én is, én is! - esengett most újra Juliska, kövér karjait bátyja felé nyújtva.

Pista fölemelte Juliskát a lóra s maga elé ültette.

- Jaj, leeset! - kapálózott a kis lány.

- Soh'se félj attól, hugicám. A Tündér nem vet le.

- Nyehehe, de nem ám! - nyerített a Tündér.

- Hova medünk? - kérdezte Juliska.

- Budapestre, vagy még messzebbre, Tündérországba; kapunk ott csengő almát, sem-sem szőlőt a lovunk arany abrakot.

- Jaj, de jó lesz!

Nyargal a Tündér... azaz, lassan halad. Óvatosan lépeget, hogy a kis gazdája meg a hugicája le ne essenek. Okos ló ez a Tündér.

Almafa, almafa, ki bokrétázott föl ilyen szépen? Ej, be tele vagy virággal! Lepke, lepke, lebegő, - ki festette ilyen tarkára szárnyadat? Ej, te kis lebegőm, be aranyos vagy! Madárkám, madárkám, ki tanított ilyen szépen énekelni? Ej, be gyöngyen szól a nótád! Tücskőm, prücskőm, melyik iskolában tanultál cirpelni? Ej, be szorgalmasan hegedülsz! Erdő, berdő, kitől kaptad a zöld sátradat? Jaj, de hűvös az árnyékod! Csörgő patakom, honnan jössz, hova mégy? Ej, be sürgős lehet a dolgod, hogy úgy sietsz!

Az almafa ráhullatta virágait a kis lovasokra; a lepke egy darabig a fejük fölött lebegett tarka szárnyain; a madárka gyönyörű dalt fújt nekik; a tücsök vígan muzsikált feléjük; az erdő árnyékot hintett az útvonalra; hanem a patak ezt csörögte:

- Hohó, megálljunk, lovasok! Erre nincs út.

A Tündér nyerített.

- Nyehehe, átgázoljak, kis gazdám, a patakon?

- Csak előre, Tündér!

A ló belement a patakba s lubickolva gázolt habjaiban. Nosza, megijedt Juliska.

- Jaj, Pitta, belesünt a vízbe!

- Ne félj, Juliskám, a míg engem látsz.

- És engem! - gondolta a Tündér.

Olyan ügyesen lépegetett a ló a vízben, hogy még csak bele se keveredett a kis utasai ruhája.

Hipp, hopp, egyszer csak a tulsó parton voltak.

- Messze van méd Tündérország? - kérdezte Juliska.

- Itt van az orrunk előtt, - felelt Pista, a ki már tudta, hogy miféle Tündérországba fognak lovagolni.

Ballag, ballag a szürke és egyszer csak előttük van Tündérország kapuja, előttük füstölög Tündérország kéménye, előttük virít Tündérország kertje.

Ki áll Tündérország kapujában? A jó Sándor bácsi. Ki van az ablakában? A kedves Terka néni. Szóval Tündérország nem más, mint a Sándor bácsi és Terka néni háza, udvara, kertje.

Nagy örömmel fogadták a kis lovasokat. Kiszaladt elébük az egész háznép és lesegítette őket a lóról. Juliskát Terka néni ölében vitte a házba... azaz Tündérországba.

A lovasok pompás uzsonnát kaptak, a lovuk pedig szénát, zabot. Jó dolguk volt Tündérországban. Pista és Juliska nem kaptak ugyan csengő almát és sem-sem szőlőt, hanem igazi gyümölcsöt, Tündér sem arany abrakot ropogtatott, hanem friss, illatos szénát, no de nagyon meg voltak így is elégedve.

A gyermekek aztán játszottak, pillangót kergettek, virágbokrétát szedtek Tündérországban. Hazafelé kocsit vitte őket, mert elfáradtak. A Tündér a kocsit mögé volt kötve és olykor fölnyerített:

- Nyehehe, kis gazdám, jól mulattunk, úgy-e? Jó helyre vittelek, úgy-e?

A fehér egér.

Kis olvasóim, láttátok ugy-e az utcasarkon a fehér egeret? Egy vékony fácskán gubbaszkodott s vörös mákszemeivel szünetlenül gazdájának, a hegyeskalapú olasznak intéseire figyelt. A mint az jelt adott, a fehér egér mindjárt elkezdte a mutatványokat: két lábra állt, bukfencezett s még sok olyan dolgot cselekedett, hogy az embernek elállt szeme, szája. Kapott is annyi zsemlyedarabot a hálás nézőktől, hogy ítéletnapig se győzi elragicsálni.

A kis fehér egér azonban még sem volt megelégedve sorsával. Mikor egy este lefeküdt a kalicka zúgába, felsóhajtott:

- Hej, be sok baja van egy fehér egérnek! Annak örökké tanulnia, örökké művészkednie kell, korán reggel föl kell lépnie a tisztelt közönség előtt s késő estig egyebet se tesz, mint két lábra áll és bukfencezik, úgy hogy még a cincogásra se jut ideje. Jaj, be jó sorsuk van a szürke egereknek! Azokat senki se fogja tudományra, vígan futkároznak a lyukakban, gyönyörű nótákat fújnak és nagyszerű táncmulatságot rendeznek, ha nincs otthon a macska. Mért is nem születtem én szürke egérnek?

De aztán meggondolta magát a kis fehér egér:

- Még se lenne jó, ha szürke egér lennék, mert azt megfogja a macska. Míg minket, fehér egereket, nem mer, mert letörné a derekát a gazdám. Én olyan hatalmas állat szeretnék lenni, a ki a macskától se fél. Például oroszlán!

A kis fehér egér eltűnődött azon, mit csinálna ő, ha olyan rettenetes állat lenne, a ki senkitől se fél a világon? Mindjárt eszébe is jutott egy pompás multság.

- Ha oroszlán lennék, akkor mindennap kirágnám a gazdám cipőjét! - mondotta kéjesen kinyújtózva.

A kis fehér egérnek úgy megtetszett ez a gondolat, hogy egy nótát cincogott rá. Ez olyan szép volt, hogy mikor elvégezte, mindjárt el is aludt. De előbb annak kegyelmébe ajánlotta magát, a ki megőrzi a kis egereket a macskafejű ördögtől. Mert, hogy az ördögnek macskafeje van, az tudni való.

Mikor fölébredt a fehér egér, hát mi történt vele? Az történt vele, hogy oroszlán lett belőle egy szép nagy mezőben.

Volt neki gyönyörű sörénye, azután akkora bajsza, mint egy huszárnak, vagy legalább is egy kisbírónak, és olyan szép nagy körme, mint - hogy keveset ne mondjak - mint Pistának, mikor nem hagyja lenyirni.

- Ejnye be jó! - gondolta magában az egér. - Én most egyszerre oroszlán vagyok, az állatok királya. Jaj, hol egy tükör, hogy megnézzem benne magamat?

A közelben csillogott egy patak vize. Az ujdonsült oroszlán odasétált és belenézett a vízbe. No, hogy gyönyörűséges ábrázat tekintett onnan vissza rá, azt képzelhetni.

- Igen meg vagyok elégedve a szépségemmel, - mormogta tetszelegve. - És a mi fő, nem kell többet tanulni és dolgozni.

Egész nap kóborolt, sétált, de hamar ráunt erre a multságra. Meg aztán melege is volt.

- Jaj, jaj, - fuladozott, - de nehéz ez a bunda, de meleg ez a sörény! Meg kell adni, hogy az én fehér bőrömben sokkal kényelmesebben lehetett futkározni.

Aztán törte a fejét azon, mivel üsse agyon a napot?

- Csak tudnám, mit tesznek ilyenkor az oroszlánok? - kérdezte magában ásítózva. De mindjárt elkedvetlenedve hozzá tette: - Hogy tudjam azt, mikor sohasem tanultam az oroszláni mesterséget!

A mint ott kukolt a fűben, hát egyszerre mit látnak szemei? Egy cirmos cica vadászgatott a közelben a madarakra, a nélkül, hogy az oroszlánt, melyet egy bokor elfödött, észrevenné. De észrevette ez ám őt tüstént.

Az egérből lett oroszlán ijedten a négy talpára ugrott.

- Jaj nekem, a macska! - kiáltotta és neki iramodott a világnak.

A cirmos cica ugyancsak meresztette csodálkozva a szemeit erre.

- Nini, - mondotta, - az oroszlán szalad előlem! Vajjon mi ütött hozzá, hogy így megijed egy macskától?

Azután egy kis gondolkozás után nagy büszkén hozzá tette:

- Lehet, hogy azért ijedt meg tőlem, mert tudja, hogy én nagy vitéz vagyok, a ki ma is egy egész köcsög tejet torkoskodtam meg otthon!

Arra repült egy kánya. Az lekiáltott a levegőből:

- Hé, oroszlán uram, hova olyan lóhalálban?

- Majd mindjárt megmondom, csak hadd bújjam bele abba az egérlyukba! - felelt a futó.

A kánya erre elkezdett hahotázni:

- Hahaha, az oroszlán egérlyukba akar bújni, mert fél a macskától! Hahaha!

Az egérből lett oroszlán most már észrevette, hogy bakot lőtt. Fülíg veresedett és úgy dohogta nagy restelkedve a kánya felé:

- Azért nem kell az embert mindjárt így kinevetni, hallja maga!

Beszélhetett annak. A kánya a furcsa esetet elmondta a sólyomnak, a ki épp arra járt. Kánya és sólyom beszédét kileste a rigó, az szaladt mindjárt a gerlicékhez és elfütyölte nekik a történetet. Volt is kacagás! A gerlicéknek se maradt sokáig a begyükben a dolog. Elmentek látogatóba a fülemiléhez és uzsonna közben elfecsegték neki mindent, s mire az oroszlán arra ment, már az ő esetét zengte mindenki: azt zizegték a bokrok, azt suttogetta a szellő. Mert a szürkeruhás költő, a kedves fülemile dalt csinált róla és elénekelte a bokroknak, a szellőnek, a búcsúzó napsugaraknak és a közelgő alkonyoknak.

Ez nagyon bosszantotta az oroszlánt és elkezdett futni, hogy ne hallja a gúnyolódókat. Futott, a míg kimerült s egy fa alatt ledült pihenni. E közben kelleetlenül morogta:

- Mit ér a hatalom, ha nem tudok élni vele?

Hát egyszerre kedves hangok zendültek meg körülötte. Egy csomó mezei egér hangversenyzett a közelben, igen szépen cincogva. Az oroszlán figyelt, hallgatózott s nagyon tetszett neki a zene.

- Ejnye be szép! - szólt fejét bólintva.

Nagy kedve szottyant, hogy ő is együtt énekeljen az egerekkel. Rá is kezdett, de hajh, az ezüsthangú cincogás helyett olyan bömbölés eredt ki a torkából, hogy megreszketett körülötte minden élő lény. Az egerek százfelé szaladtak. Az oroszlán pedig felsóhajtott:

- Mit ér a hatalom, ha cincogni nem tudok?!

Megindult újra, hogy alkalmas éjjeli szállást keressen magának. A mint ment, mendegélt, betévedt egy házikóba, a melyben nem volt egyetlen élő lélek sem. Hanem volt benne egy nagy szekrény.

Az oroszlán nagyon megörült a szekrénynek.

- No ez éppen jó lesz nekem éjjeli szállásnak! Majd a szekrény alá mászom s ott alszom. Emlékszem, hogy ha egyszer-másszor kiszökhettem a kalickából, a legjobb ízűt mindig a szekrény alatt aludtam. Hát még milyen pompásan lehet rágni, rágcsigálni a fájában!

De a mint a vén bútor alá akart bújni, oda bizony még a fülét se tudta beszorítani. Az egerből lett oroszlán egészen elszontyolodott erre:

- Mit ér a hatalom, - morogta búsan, - ha nem mászkálhatok kényem, kedvem szerint a szekrény alatt?

Visszament újra az erdőbe, lefeküdt a hulló levelekre, elgondolta, hogy milyen elhagyott és gyámoltalan ő ezen a világon és felsóhajtott:

- Hejh, ha én megint olyan kicsi fehér egér lehetnék, a milyen voltam, nem bánám, ha még egyszer annyit kellene tanulni, két lábra állni és bukfacezni!

Erre a gondolatra az oroszlán még egy nótát mormogott és mire azt elvégezte, mindjárt el is aludt.

*

Mikor az oroszlán fölébredt, nagyot ugrott örömeiben. Megint olyan szép kis fehér egér lett belőle, a milyen azelőtt volt. Csodálkozva szétmeresztette apró szemeit s azon tűnődött, nem álmodta-e ő ezt az egész oroszlánosdit?

De bizony álmodta, én pedig ezt az álmot leírtam egy másik kis fehér egérnek, a kit Gyurinak hívnak; a ki éppen olyan nagyravágyó, mint az előbbi; ő is unja már a tanulást és egyszerre nagy, nagy, hatalmas ember szeretne lenni. Pedig lám, a kis fehér egér ott az utcasarkon most már azt hirdeti mindenkinek, hogy az egérke ne akarjon oroszlán lenni, mert az nem neki való s akkor vége a cincogásnak, futkározásnak, a bújósdíknak örökre!

Mert tudni kell, hogy a kis fehér egér azóta nem nagyravágyó többé, hanem szorgalmasan tanul, hűségesen ügyel gazdája intéseire, meg van elégedve sorsával s nem cserélné többé senki fiával. De minthogy a kis fehér egér már fölébredt, - mese, mese, mesd ketté, - mesém is véget ért.

Az egyszeregy.

Egyszeregyet tanul Laci. Igen szorgalmas a fiú, de van is rá oka, mert az édes apa megígérte, hogy ha jó osztályzatot kap, vesz neki egy póni lovat. Cigányfekete lesz a szőre, arany a kantárja, bársony a nyerge. A neve Ráró.

Az lesz csak a szép világ! Laci minden reggel fölnyergeli a lovcskát, a hátára pattan és uccu, mint a villám kinyargal a világba. Így lesz, így lesz... Csakhogy előbb meg kell tanulni a leckét. Azért is hát egyszeregy az egy... kétszer kettő négy...

De nem! Mielőtt kinyargalna a világba, előbb meg fogja kocogtatni az édes anyja ablakát.

- Jó reggelt anyácskám!

A mama kinyitja az ablakot.

- Jó reggelt fiacskám, hova, hova ezen a szép paripán?

- A világba anyácskám!

- Jaj, vigyázz magadra fiacskám, mert leesel a lóról!

- Nem esem én bizony le a lóról, anyácskám!

Ezzel Laci sarkantyúba kapja Rárót és hipp, hopp, nyargal, vágat, mint a szellő, a merre lát. Anyácska utána fog nézni igen sokáig, és azt mondja majd: Vigyázz édes lovcskám Lacira, annyi cukrot kapsz tőlem, a mennyi kell!... Így lesz, így lesz. Csakhogy előbb tudni kell a leckét. Háromszor három az kilenc, négyszer négy az tizenhat...

Apa az udvaron lesz. Laci leköszön neki a lóról: - Kezét csókolom, apus!

Apa föl szól hozzá: - Hova, hova Lacikám?

- Megyek a világba!

- Mikor jössz haza fiacskám? Esztendőre, vagy kettőre?

- Nem; hanem uzsonnára apuskám.

- Akkor hát szerencsés útat fiacskám.

Laci egyet szisszent a paripának. Rajta Ráró! és hipp, hopp, repülnek mint a madár. Még a por se éri nyomukat. Apa utána néz és azt mondja: Ej, be rátermett a lóra a fickó, valóságos huszár!... Így lesz, így lesz... Ha ugyan Lacit az iskolában papirgaluskára nem marasztalják. Azért hát: Ötször öt az huszonöt, hatszor hat az harminchat.

A Laci hugocskáinak, Magdának és Piroskának van egy szép kis kocsijuk. Magda egy tavaszi délután ezt mondja:

- Be jó lenne most kocsikázni! Elmennénk megnézni a virágos mezőt.

- Bizony jó lenne! - szól Piroška. - Elmennénk az erdőbe a kakukot hallgatni.

- Igen ám, de nem mehetünk, mert nincs lovunk, a melyet kocsiba fogjunk, nincs kocsis, a ki hajtaná!

- Jaj, csak küldene a tündérr király egy szép kis lovat, meg egy ügyes kocsist! - sóhajt Piroška.

Hát egyszerre ott teremnek Laci meg a Ráró.

- Ha csak ló kell. Magdám, Piroskám, itt van Ráró, és ha kocsis kell, itt vagyok én!

A Rárót befogják a kocsiba. Magda és Piroska beleülnek, Pista csattant egyet az ostorral: Gyí Ráró! És a kis fogat megindul. „Jó napot vadrózsák! Hogy aludtatok az éjjel ibolyák?” köszönti a virágokat Magda. „Kakuk, kakuk!” kiált Piroska... Így lesz, így lesz. Ha ugyan egy varjú ezt nem fogja károgni: Kár, kár, hogy a Laci megnémült a vizsgálaton! Azért hát: Hétszer hét az negyvenkilenc, nyolcszor nyolc az hatvannégy.

Vajjon Jancsi, a szomszédbeli árvafiú, a ki együtt jár Lacival az iskolába és a ki most szintén a leckéjét tanulja, mit kap, ha jó osztályzatot visz haza? Mert az úgy is mindig tudja a leckéjét. No majd megkérdi tőle, mikor majd kikapják a bizonyítványt s apa megveszi a pónilovat:

- Mit kaptál, Jancsi?

Jancsi bizonyosan ezt fogja felelni:

- Semmit sem kaptam, mert nekem nincs apám. Hát te mit kaptál, Laci?

- Gyere az istállóba, megmutatom!

Bemennek az istállóba. Ott áll a jászol előtt Ráró és az abrakot ropogtatja.

- Én ezt kaptam ajándékba apámtól! - mondja majd Laci kevélyen.

Hej, hogy fogja irigyelni Jancsi! Hát még mikor felkantározza Rárót az arany kantárral, hát mikor föl pattan a hátára! Prüszköl, táncol a lovacska, ő meg lekiált róla:

- Érd utól Jancsi, ha tudsz!

Jancsi persze meg sem mozdul a helyén. Hogy is tudná utólélni a paripát gyalogszerrel! Csak néz utána szomorúan, még tán el is pityeredik a golyhó... Így lesz, így lesz. Kivéve, ha előbb Lacinak nem lesz oka a pityergésre, mikor kikapja a bizonyítványt. Azért hát: Kilencszer kilenc az... Istenem, mennyi is az? Jaj, ezt mindig elfelejti. Bizony-bizony még belesül az iskolában a leckébe!

De az nem igazság ám, hogy ez a szegény Jancsi akármilyen jó osztályzatot visz haza, soha sem kap semmit! Aztán milyen vékony és rongyos a ruhája, hogy didereg, mikor iskolába megy! A cipőcskéje is csupa lyuk. Igen jó fiú, az egész osztály szereti és különösen Lacihoz ragaszkodik. Laci nagyon megsajnálja Jancsit és elgondolkozik. Mi lenne, ha ő azt mondaná apjának:

- Apus, én jól tanuló vagyok akkor is, ha nem vesz nekem pónilovat, hanem az árából a Jancsi kap egy öltözet új ruhát, meg egy pár csizmát!

Apa bizonyosan ezt mondaná:

- Nagyon helyesen van fiacskám, dicsérlek érte! Szívesen megveszem a ruhát, meg a csizmát Jancsinak.

És ha azután azt mondaná anyjának:

- Nem kell nekem a póni, mert az árából ruhát veszünk a szegény Jancsinak s mert anyuska fél, hogy leesem róla.

Édes anyja bizonyosan azt mondaná:

- Mégis jó kis fiam van nekem!

De ha nem lesz póni, vajjon Magda és Piroska mit szólnak, ha, mikor tavaszkor kocsikázni szeretnének, ezt mondaná nekik:

- Eljöttök-e Magda, Piroska kocsikázni, ha én meg a Jancsi húzzuk a kocsit?

Bizonyosan azt mondanák:

- Igen szívesen Laci, köszönjük a fáradságot Jancsi!

Ez lesz csak a vidám kocsikázás. Mikor Magda leköszönt a kocsiról: „Jó napot vadrózsák!”, a lovak megállnak és udvariasan mindjárt egy bokrétát is kötnek neki s mikor Piroska bekiáltja az erdőbe: kakuk! a lovak visszakiáltják: kakuk! kakuk!... No de most már fogjunk ám amúgy magyarosan a tanuláshoz, mert különben nem lesz se póni, se ruha, ellenben rajta fog kacagni Magda is, Piroska is, a vadrózsa is, a kakuk is, meg a varjú is... sőt alighanem a Jancsi is. Kilencszer kilenc az nyolcvanegy, tízszer tíz az száz!

A Bodri családja.

Három fiacskája volt a Bodrinak. Mind a három derék, jóra való kutyus, nagyfülü és tarkabarka képü.

Vígan szaladgáltak az udvarban. A mit megláttak, azt mind szorgalmasan körüszagolgatták, a drótos tótra rávicsorították a fogukat és nagyon megugatták; ha cicát láttak, a ki tudvalevőleg ősi ellensége a kutyának, azt alaposan megkergették; ellenben a bot elől ők iramodtak el igen ügyesen. Egyszóval úgy viselték magukat, hogy Bodrinak, a ki az ól ajtajából nézegette őket, sok örömet szereztek. Mondogatta is az öreg kutya a szomszédnak:

- Már én nem félek attól, hogy ha megöregszem, nem tudnám majd jól őrizni a házat. Mire a fiaim megnőnek, tudom, ide nem teszi be akkor se tolvaj a lábát.

Mert tudnivaló, hogy a Bodrinak igen nagy becsülete volt a tolvajok előtt, a kik tudták, hogy ő a legéberebb és leghegyesebb fogú házörző eb az egész környéken.

Mikor a kutyusok hazajöttek a hancurozásból, dicsekedve elbeszélték, mit műveltek egész nap. Bodri pedig mosolyogva hallgatta őket s olykor elégedetten morgott. Mert tudvalevő, hogy az ilyen kis kutyákkal igen sok érdekes dolog történik mindig.

Most is éppen azt beszélik el anyjuknak.

- Én egy madárkára lestem, igen szép tolla volt, - mondotta a legkisebb.

- Hát megfogtad? - kérdezte Bodri.

- Nem fogtam meg, mert mikor hozzá kaptam, elröpült.

- Máskor tégy egy kis sót a farkára, akkor nem röpül el, - szólt az öreg kutya tréfásan.

- Igen is, majd teszek, - felelt a kis kutya és nagyon sajnálta, hogy ezt eddig nem tudta.

- Én pedig megugattam egy katonát, - szólt most a másik kis kutya.

- És megijedt?

- De még hogy! Pedig bajsza is volt!

Éppen akkor ért oda a harmadik kutya nagy lihegve.

- Hát te honnan hozod olyan sebesen az irhát?

- Verekedtem a szomszédban.

- Kivel?

- Micuskával, a cicával.

- Hát ki győzött?

A kutyus meglóbálta a fülét kevélyen.

- Én győztem! Csak nem a Micus!

- Meséld el fiacskám, hogy történt? - szólt Bodri.

Mindnyájan a jövevény köré csoportosultak, a ki meg is kezdte a beszédet:

- Hát úgy történt, hogy összetalálkoztunk Micuskával. Én elkezdtem ugatni, Micuska pedig morogni. Azt mondom Micuskának: „Ne morogj, te pákosztos!” Mire ő ezt felelte: „Ne ugass, te morcos, mert mindjárt megkarmollak!” „Majd ha fagy!” mondom én. „Nem hiszed?”

kiáltja ő. „Nem hát.” Erre Micuska rám ugrott, de már akkor én árkon-bokron túl voltam és diadalmasan értem haza. Micuska nem tudott megkarmolni.

A kis kutyák megbámulták a nagy vitézt. Bodri pedig mosolygott.

- No látom, derék kutyusok vagytok, - szólt. - Mindjárt hozza a szakácsné a jó vacsorát.

Vacsora után a kis kutyák megint szaladgáltak, birkóztak és lefekvés előtt egy kicsit énekeltek is:

- Vau, vau, vau! Kutyabaj! Maholnap már megugatjuk a gunárt is és ha még egy kicsit növünk, hát megcsípjük a nyúl úrfi fülét is!

A kis kotnyeles.

Volt egyszer egy kis kotnyeles leányka, Ilonka volt a neve. Csakhogy már senki sem hívta Ilonkának, hanem mindenki csak „kotnyelesnek”.

„Mit keresel itt, te kis kotnyeles?” „Már megint beleütöd az orrod mindenbe, te kotnyeles?” Csak így szólították.

De a kis kotnyeles csakugyan nagy kotnyeles volt ám. Mindent tudni akart ezen a világon. Ha körtét látott, mindjárt tudni szeretne volna, hogy édes-e, és beleharapott. Ha méhka látott, mindjárt kíváncsi volt arra, nem savanyú mézet készítettek-e az idén a méhecskék és megcsípte egy fullánkos. Ha pocsolyát látott, tudni akarta, hogy milyen mély és belelépett. Mikor pedig édes anyja főzött, hát a kis kotnyeles azt gondolta, hogy ő jobban tudná főzni a levest, sütni a pecsényét, mint anyja. Meg is próbálta, meg is égette a kezét, sírt is, rítt is utána napestig.

Egyszer kiment a mezőre a kis kotnyeles virágot szedni. A mint a fűben üldögélt, kosárcáját maga mellé téve, így szólt magában:

- Eh mit, nem szedek virágot, minek nekem az, hanem inkább megnézem, hol lakik az erdőben a napocska, mert az innen jön ki minden reggel az erdőből. Itt kell közel lenni a házikójának!

Ezzel a kis kotnyeles bement az erdőbe, hogy fölkeresse a nap házikóját. Gondolta magában, most a nap bácsi nincs otthon, hanem fönt sétál az égbolton, hát mindent megnézhet kedve szerint a szobájában, meg a konyhájában.

A mint ment, mendegélt, egyszerre egy kis házhoz ért. - No ez bizonyosan a nap háza, - gondolta magában. - Mindjárt be is nyitott, mert nagyon kíváncsi volt, mi lehet bent; csak úgy dobogott a szíve. Hát mi volt bent? Három karosszék, három fakanál, három fatál és három ágy. Semmi más.

- No ugyan a nap bácsi nem lakik valami szép szobában, - gondolta Ilonka körülnézve. - Még papucs sincs neki, mint apuskának.

A kis kotnyeles azonban elfáradt az úton, hát nagyon jól esett neki a három karosszék, melyek közt volt egy igen nagy, cafrangos, egy közepes és egy kicsi.

- Melyikbe üljek? - kérdezte magában. - A nagyba ülök, abban jól ki lehet nyújtózni!

Ezzel belekapaszkodott a legnagyobbik szék cafrangjába, hogy fölmászsék, a cafrang leszakadt, de az ülés se esett jól, mert nagyon kemény volt Ilonkának.

- Próbáljuk meg a másikat, ez bizonyosan a nap bácsi feleségéé, a nap nénikéé, - szólt magában. De aztán azt is hozzátette: Vajjon hol lehet a nap néni, hiszen a nap bácsi nem vitte magával sétálni az égre? Bizonyosan a mezőn van.

De a nap néni karosszéke se tetszett Ilonkának, azért hát a harmadik kis széket próbálta meg:

- Hátha ez jó lesz? Ez meg bizonyosan a nap fiacskájáé? Vajjon hol lehet ilyenkor? Bizonyosan a nap-iskolában. Ejnye, de jó lenne játszani most vele!

A kis székekben csakugyan nagyon jól lehetett ülni, de a kis kotnyeles addig forgolódott benne, a míg keresztül szakadt.

- No majd szedek a napfiúnak egy bokrétát, hogy ne haragudják! - vigasztalta magát Ilonka.

De e közben meg is éhezett. Hál' Istennek, ott volt a három kanál meg a három tál, a három tálban jó vacsora. A kis kotnyeles levette a falról mind a három kanalat. Gondolta:

- A nagy kanállal eszem, mert avval többet lehet enni!

Igen ám, de a nagy kanál olyan nagy volt, hogy nem fért az Ilonka csepp szájába. A középső, a nap néni kanala, se volt elég kicsi. Hanem annál jobban illett a fogacskái közé a kis kanál.

- Majd kötök a napfiúnak koszorút a fejére, a miért a kanalával eszem, - gondolta Ilonka.

Persze, hogy megkóstolta a kis kanállal mind a három tál tartalmát. Mind a háromban méz volt, mind nagyon jó volt, de a legjobb a kis tálban. Azt ki is kanalazta fenéig.

- Majd adok a napfiúnak egy füles gombot, a mért megettem a vacsoráját, - gondolta Ilonka a szája szélét nyalogatva.

A kis kotnyeles elálmosodott. Lefeküdt hát először a legnagyobb ágyba, de az nagyon nyomta a derekát, azután a középsőbe, de az se volt puha, hanem a harmadik kis ágy, az olyan lágy volt, mintha rózsalevélből vetették volna.

- Ez a napfiú ágya, - mondotta ásitozva Ilonka. - Mire haza jön az iskolából, akkorra kialszom magamat és fogok neki egy szép pillangót, a mért lehevertem az ágyát.

Ezzel szépen elaludt.

Abban a házban pedig nem a nap bácsi lakott, hanem Mackó úr az ő családjával.

Ma éppen nem voltak otthon. Mackó úr ugyanis azt olvasta az újságban, hogy az erdőben nagy majális lesz. Azért tehát megkérdezte a feleségétől, Mackóné asszonyságtól:

- Hogy viselte magát ma a kis medvebocs?

- Nagyon illedelmesen, - mondta Mackóné.

- Nem szaggatta el a ruháját?

- Nem bizony.

- Poharat se tört el?

- Azt sem.

- Papirgaluskára se marasztották az iskolában?

- De inkább olyan jól tudta a leckéjét, hogy a tanító úr adott neki egy kis fekete cukrot.

- No, akkor elvisszük ma délután a kis bocsot a majálisra!

Képzelmű, hogy örvendett ennek a kis medvebocs! Medve apó fejére tette a legszebb kalapját, medve anyó a legszebb főkötőjét, a kis medvét fölöltöztették a szép csíkos torna-ingbe és úgy mentek a majálisra. Ott nagyszerűen mulattak.

Előkelő társaság volt jelen, mert csak medve urak és asszonyságok voltak hivatalosak. Az öreg medvék társalogtak, a fiatalok táncoltak, a kis medvék pedig búvósdit, szembekötősdit játszottak és labdázta.

A mulatság korán véget ért és Mackóék megelégedetten mentek haza. A kis bocs, az egész úton olyan ügyesen kergette maga előtt a karikáját, hogy apó, anyó nem győzték dicsérni.

De bezzeg nem dicsérték a kis bocsot, mikor hazaértek és látták, hogy székecskéje be van szakítva. Mackó úr nagyon megharagudott és megpirongatta fiacskáját.

- Ej te gaz kópé! Mért szakítottad be a székedet? Ha ezt tudtam volna, nem vittelek volna el a majálisra.

A kis bocs erre elkezdett keservesen bőgni és azt állította, hogy nem ő szakította be a széket.

- Nem te? - szólt az öreg medve. - Talán a cafrangot se te szakítottad le a székemről?

Ezzel rámutatott a legnagyobb székre, melyről le volt szakítva a gyönyörű dísz.

- Nem én szakítottam le azt se, édes apám! - tördöste sírva a szegény bocs.

Mackó úr azonban nem hitt neki és csak azért nem büntette meg, mert ma jól tudta a leckét az iskolában.

Vacsorához ültek. Alig ült le a medve apó, így szólt mérgesen:

- Ki evett az én kanállammal?

Medve anyó is bosszúsan morogta:

- Ki torkoskodott az én mézemből?

Medve apó még bosszúsabban morogta erre:

- Ki más? Bizonyosan a bocs. A míg mi felöltöztünk, hogy a majálisra menjünk, az alatt az a rossz fiú nyalakodott a vacsoránkból.

De a medvefiú még keservesebben kezdett sírni, a könnyei úgy potyogtak, mint a záporcső.

- Hogy nyalakodtam volna én apó, anyó vacsoráján, mikor az enyémet is más ette meg, egy csöpp sincs a tálamban! - kiáltotta.

Mackó úr és Mackóné asszonyság megnézték a bocs tálját. Az bizony üres volt. Hát ki a torkos? A mint körülnéztek, egyszerre észrevették a bocs ágyában a kis kotnyeles Ilonkát.

- Nini, - szólt Mackó úr, - ott a bűnös! És ni, még az én ágyamat is leheverte!

- De az enyémet is, mintha nem lenne elég neki egy ágy! - szólt nagyon orrolva a dologért Mackóné asszonyság.

E közben felébredt a kis kotnyeles.

- Hazajött már a nap bácsi? - kérdezte félálomban.

- A nap bácsi nem jött haza, mert annak itt nincs semmi keresni valója, ez a ház a Mackó háza, - mondta az öreg medve. - Hanem mi hazajöttünk és most meglakolsz, a mért letépted a székem cafrangját, átszakítottad a kis szék szalmáját, belekóstoltál az én vacsorámba meg az anyjukoméba és megetted a fiacskám mézét.

Meg is ijedt erre Ilonka. Elkezdett könyörögni:

- Jaj Mackó bácsi, ne bántson, fogok magának szép pillangót, kötök Mackó néninek virág-bokrétát, adok a kis Mackó úrfinak egy füles gombot!

- Kell is nekünk a pillangód, bokrétád, füles gombod, irtum-burgum!

A kis kotnyeles se vette tréfára a dolgot, hanem kiugrott az ablakon és elkezdett futni. A medvék az ablakhoz siettek, hogy lássák, merre szalad a szökevény. Szerencsére a jó napocska észrevette, hogy a kis kotnyeles bajba került és elbújt a fák közé, úgy, hogy a medvék semmit sem láttak a sötétben. Hiába kergették volna a menekülőt, a mit Mackó úr azonnal belátott. Azt mondta:

- Jerünk, együk meg a maradék-vacsorát, most úgy se találjuk már meg. De azért nem menekül ki az a leány a körmünkből. Ismerem jól, ez a kotnyeles Ilonka, a ki olyan kíváncsi, hogy bizonyosan visszajön még egyszer. Akkor aztán lesz ne mulass!

Vacsora után a Mackó-család lefeküdt és nemsokára apó is, anyó is, meg a bocs is arról álmodtak, mit csinálnak majd Ilonkával, ha még egyszer visszakotnyeleskedik.

De az nem ment ám többet vissza, sőt a lecke annyira használt, hogy a kotnyelességéről is leszokott. Most már csak akkor próbálja meg: édes-e a körte, ha anyácska neki adja. És ni, a mióta nem kotnyeles, többször van alkalma gyümölcsöt kóstolni, mint azelőtt.

A hős nyulacska

Irta
Sebők Zsigmond

Budapest, 1904
Singer és Wolfner kiadása

A hős nyúlacska.

Volt egyszer egy nyúlacska. Annak olyan szép bajsza volt, hogy az édes apja, mikor született, nagybüszkén azt mondta:

- Ebből a kis nyúlból, meglássátok, magyar huszár lesz!

Aztán meg olyan gyönyörű két hosszú füle volt, hogy az édes anyja dicsekedve mondogatta:

- Az én kis nyúlam lesz az első diák az iskolában!

Nagyon kedves nyúlacska volt. Szorgalmas, szófogadó, fürge. Korán fölkel, megmosdott a patakban, azután leült egy fa alá és megtanulta a leckéjét. Az iskolában szelíden viselte magát s ha kiszólitotta a nyúltanító úr, úgy felelt, mint a vízfolyás. Őt bizony nem kellett se papirgaluskára marasztani, se kukoricára térdeltetni.

Szerette is mindenki. Édes apja, az öreg nyúl, mikor hazajött a mezőről, mindig hozott a tarisznyában számára valami csemegét.

Nőtt, nőtt a nyúlacska, s mennél öregebb lett, annál szebb lett a bajsza is. Ettől aztán nagyon elbízta magát:

- Én bizony nem maradok ebben a faluban, - mondogatta magában. - Szűk nekem ez a határ, hadd látom, mi van azon túl! A lábam is erős, a farkam is kurta, a bajsdom is nagy, én bizony elmegyek szerencsét próbálni.

Odaállt az apja elé.

- Isten áldja meg kegyelmeteket, édes szülőim, köszönöm hozzám való jószágukat, de már én megnöttem, hát elmegyek világgá.

- Ugyan hova mennél kis bolondocskám? - kérdezte az öreg nyúl.

- Nagy a világ, akad majd hely számomra is valahol, - felelt a kis nyúl. - Ha Párisban nem, akkor Londonban, vagy pedig Rákos-Palotán.

- Jól van, fiam, hát csak eredj, Isten hírével. Édes anyád majd süt egy kis útravaló pogácsát.

De a szegény nyúlanyácska ugyancsak megijedt, mikor meghallotta fia szándékát. Sírva szorította szívéhez:

- Jaj, dehogy eresztlek, gyémántom! A farkas megesz, a vadász megló, a sas szétszaggat!

A nyúlacska azonban kevélyen a két lábára állt:

- Nem félek én vadásztól, farkastól, sastól. Ha vadász jön, úgy megrázom a két fületem, hogy ijedtében elejti a puskát; ha farkas jön, akkorát szúrok feléje a bajszommal, hogy elszalad; ha sas jön, a hátamra fekszem és úgy megrúgom a két hátsó lábammal, hogy sírva fogja kiabálni: „Jaj az orrom, nyek, nyek, nyek!”

Erre aztán útnak eresztették a bátor kis leventét. Apja, anyja, pajtásai elkisérték a szomszéd határba és sűrű könnyhullatások közt búcsúztak el tőle. A nyúlacska pedig, mint a kilőtt nyúl, úgy iramodott neki az ismeretlen útnak és nemsokára eltűnt barna alakja a távol kék ködében. Apa, anya szomorúan tértek haza. Estére megszólalt a nyúlapa:

- Vajjon hol lehet most? Talán elért már a nyárfa-erdőbe?

- Vagy talán már az óperenciás tengernél jár! - sóhajtott az anyanyúl.

Hát egyszerre - hipp, hopp - egy nagy ugrással előtűk terem a nyúlacska. Liheg, a melle zihál, beszélni akar, de nem tud, csak a két fülét mozgatja erősen.

- No hát, te már megjártad Párist, Londont és Rákos-Palotát? - kérdezte az öreg nyúl.

- Jaj, édes apám, nagy csatám volt útközben!

- Ugyan ne mondd! Beszélj el, fiacskám, hogy történt?

- Mentem, mendegéltem, hetedhét határon is túl voltam. Egyszer csak elértem egy kerek nyárfa-erdőbe. Gondoltam, jó lesz itt megpihenni. Leültem, a nyakamból leakasztottam a tarisznyát és hozzá láttam az elemózsiához. Jaj de jól esett az édes anyám pogácsája! Hát egyszerre csak csrr! csrr! Nagy csattogás van körülöttem. Fölnéztem a levegőbe, hát uramfia, két rettenetes nagy szürke madár repül egyenesen felém. Sohasem láttam ilyen óriásokat. A szárnyuk lengett, a csőrük csattogott, a karmuk mozgott. Az egyik azt mondta: Kár, kár! A másik azt mondta: Rák, rák!

- Szürke varjúk voltak, - szólt az öreg nyúl. - Hát te mit csináltál, fiam?

A kis nyúl büszkén kiegyenesedett:

- Nagyszerűen viseltem magamat. Mint Zrínyi Miklós Szigetvárból, úgy rohantam ki az erdőből. Nyomomba se ért az ellenség, hazáig meg se álltam.

A nyúl-apus mosolygott, az anyanyúl pedig összecsókolta a kis oktondi fülét, orrocskáját:

- Az Isten áldja meg azokat a szürke varjúkat, hogy haza kergettek!

A virágbokréta.

Beteg volt a kis Erzsi és mint aféle kis szenvedő, se nem evett, se nem beszélt, se nem mosolygott. Pedig azelőtt igen sokat szokott beszélni, igen szépen tudott mosolyogni és sohasem mondta a pogácsára, hogy „nem kell!”

Mamácska és Ilon néni, nemkülönben pedig a Hektor kutya nagyon szerették volna, ha Erzsi legalább egy kicsit mosolyogna. Mindent meg is próbáltak mulattatására.

A mama azt mondta:

- Veszek egy szép bábút az én kis beteg lányomnak, hátha fölvidítja, ha meglátja?

Elhozták a bábút. Szép hosszú sárga haja, aranycsillagos ruhája volt, a szemét forgatni tudta. Ámde hiába, Erzsi ugyan nem mosolygott, hanem azt mondta boszusan:

- Ez a baba nagyon borzas, bizonyosan nem fésülködött még ma. Be kell csukni büntetésül a kamrába.

A csillagruhas bábút bizony becsukták a kamrába.

Ilon néni ezt mondta:

- Van nekem egy gyönyörűséges Paprika Jancsim, ha azt meglátja Erzsike, tudom, olyat fog kacagni, mint egy gerle!

Jancsit elhozták. Csörgős sapkája és vörös orra volt, a kezében két sárga réztányér. A mint letették Erzsi ágyára, mindjárt összecsapta a réztányérokat, úgy hogy azok azt mondták: „Cin!” Azután meghajlott és megint összeütötte a két tányért: Cin! És olyan önhittén nézett szét maga körül, mintha valami nagy dolgot cselekedett volna.

Ámde megjárta, mert Erzsi nem mosolygott rajta, hanem félrefordította a fejét.

- Ennek a Paprika Jancsinak nagyon vörös az orra, le kell térdeltetni a sarokba, - mondotta, ajkát bigyesztve.

Jancsit letérdeltették a sarokba. Ott aztán bezzeg nem volt: Cin!

Hektor is gondolt egyet magában:

- Hátha én odaülnek a két hátsó lábamra az ágy elé és az első lábamat szépen összetenném, nem mosolyogna-e kis beteg úrnőm?

Hektor ezzel az Erzsi ágya szélé elé ült a két hátsó lábára, a két első lábát összetette és hogy mulatságosabb legyen a dolog, a füleit is összecsapdosta.

De Erzsi csak nem vidult föl. Sőt így szólt:

- Ennek a Hektornak igen nagyok a fülei, azért ki kell kergetni a szobából és ma nem kap uzsonnát.

Szegény Hektort bizony kikergették és már most ő lássa, hogy szerez magának uzsonnát.

- Jaj, mit csináljunk, hogy ez a mi kis betegünk felviduljon? - kérdezte a mama.

No ha senki se tudja ezt, majd tudja Sárika, az Erzsi kis testvére, a kinek pedig nem is szabad bemenni a beteghez. Sárika a kertben futkározott és egyszer észrevette, hogy egy rózsafán egy piros bimbó kíváncsian kidugja láttára az orrát a levelek közül.

A rózsabimbók, tudvalevő, fölötte kíváncsiak, de ez az egy különösen az volt. Mintha ezt kérdezte volna:

- Hol van Sárika, az a kis lány, a ki tegnap, mikor először kikukkantottam zöld ablakomon a világba, itt játszott veled, és igen megtetszettem neki?

Nem szólt semmit a rózsabimbó, de Sárika megértette, és így szólt:

- Az Erzsi a szobában van, ágyban fekszik mert nagyon beteg, kis rózsabimbóm. Olyan beteg, hogy még a befőtt se kell neki, még a Hektort is kikergette.

- Ki, ki, bizony ki! - vakkantott közbe valami ilyesfélét a Hektor, a ki nagy búsan meghúzódott a kerítés mellett.

A bimbó erre elkezdett pajkosan mosolyogni. Mintha ezt mondaná:

- Tudom én, mi tetszenék Erzsinek. De nem mondom meg. Találd ki Sárika, ha olyan okos vagy!

Ki is találta Sárika mindjárt.

- Kötök Erzsinek egy szép virágbokrétát. Majd megörül a virágoknak, mert tegnap is nagyon megtetszett neki ez a piros bimbó ezen a rózsafán.

Kötött is tüstént egy bokrétát és beküldte a betegnek a mamával.

Hát a mint Erzsi meglátta a virágokat, egyszerre fölcsillantak a szemei és édesen mosolygott. Mikor pedig a bokrétát szép porcellán virágtartóban ágya mellé tették az asztalkára, olyat kacagott, mint egy gerle. Azután azt mondta:

- Ereszsze ki, anyácskám, a bábút a kamrából, hadd lássa, milyen szép bokrétám van!

A csillagruhas bábút behozták. Igen csodálkozott a szép bokrétán és úgy forgatta szemeit, hogy Erzsi elmosolyodott megint.

- Óh be szép baba! - mondotta. - És már nem is borzas a haja!

Ezután így szólt a kis beteg:

- Jöjjön ide a kuckóból az a Paprika Jancsi, hadd szagolja meg, milyen illatos a bokrétám!

Jancsi előjött, megszagolta a virágokat, tüszentett egyet a vörös orrával és összecsapta a réztányérokat. Cin!

Erzsi nevetett ezen és tapsikolt.

- Óh be mulatságos ez a Jancsi; és milyen szép vörös orra van! - örvendezett.

- Hát kell-e, lánykám, tejecke uzsonnára? - kérdezte a mama Erzsikétől.

- Igenis kell, tejecke piskótával! - mondotta. - De hozzák be a Hektort is, mert ma együtt uzsonnálók Hektorral, a ki olyan szépen tud két lábra ülni, kérni, és azokat a gyönyörű nagy füleit olyan kedvesen rázza!

Hektor nem váratott magára és nem is utasította vissza a tejet, a mivel Erzsi megkínálta. Édes anya pedig lehajolt a bokrétához és azt suttogetta:

- Köszönöm, kedves virágok... ti meggyógyítottátok az én kis betegemet!

A kis szakácsné.

Burgonyát hámoz a kis Erzsike. Édes anyja azt mondta az imént:

- Erzsike lelkem, apa nagyon szereti a burgonyalevest, ma azt főzünk. Nézd, itt van ez a kosár burgonya, hámozd meg!

Erzsike, a mint édes anyja parancsolta, azonnal hozzá fogott a munkához. Leült a számolyra, maga elé tette a kosarat, azután egyenkint hámozta a burgonya barna héját. Az ölében is volt egy kosárka, abba hullajtotta a lehámozott burgonyahéjt, hogy szét ne szóródjék a konyhában.

A míg hámozott, egyszer csak a konyhaablak fájára szállt egy aranyos szárnyú pillangó és úgy nézett Erzsikére, mintha azt mondaná:

- Jer Erzsike, kergetődzni! Fogj meg, ha tudsz!

Erzsike azonban nem akarta elfogni, hanem ezt mondta:

- Most nem érek rá kergetődzni, kis pillangóm, mert édes anyámnak segítek ebédet főzni. Eredj Isten hírével!

A pillangó elrepült.

Azután jött egy potrohos darázs és azt duruzsolta:

- Fuss, Erzsike, mert megcsíplek!

De Erzsike nem ijedt meg, nem hagyta abba a munkát. Rákiáltott a potrohosra:

- Takarodol innen, csúnya darazsa! Mindjárt az orrodra koppintok!

A darázs nagy mormogással kimenekült az ablakon.

Azután jött a legnagyobb kisértő: a szomszédok rest Mariskája. Bedugta fitos orrocskáját az ablakon és bekiáltotta:

- Erzsike, jer játszani!

- Nem mehetek, Mariskám, mert apa nagyon szereti a burgonyalevest, ma azt főzünk és én hámozom hozzá a burgonyát.

Mariska, a kinek szintén segíteni kellett volna otthon a mamájának, kacagva futott el az ablaktól. Erzsike pedig hámozott szorgalmasan tovább. No de meg is lesz a jutalma érte.

Majd ha üti a tizenkét órát és a toronyban megszólal a déli harangszó, akkor apa haza jön, leül a terített asztal mellé, azután behozzák a párolgó burgonyalevest és apa megkóstolja. Bizonyosan nagyon ízlik majd neki és megdicséri. Anya pedig majd így szól:

- Hátha még azt tudnád, apa, ki segített, ma nekem az ebéd főzésében?

Apa azt kérdi:

- Ugyan kicsoda?

Anyja pedig azt feleli:

- Találd ki!

- Talán a király szakácsa? - kérdi találgatva apa.

- Nem az!

- Hát akkor talán egy madárka?

- Az sem.

- Ha az sem, akkor nem tudom, kicsoda.

- Hát az Erzsike, a mi szorgalmas lányunk!

- Az Erzsike! - mondja apa. - Akkor hát meg kell jutalmazni a kis szakácsnét.

Ezzel apa fölkel, kivesz a zsebéből valamit... Hej, annak fog csak örülni Erzsike! Azt fogja csak irigyelni Mariska!

Hát csak hámozd, kis Erzsike, szorgalmasan azt a burgonyát... Hess, szúnyog, dongó, darázs!
Ne zibongjatok Erzsike körül. Menjete a szomszédba a rest Mariskához, a kinek semmi hasznát nem veszi az édes anyja.

Adj egy barackot!

A fáska megtermette a barackot, a napocska megérlelte s egy szép reggel a zöld levelek közül előmosolygott a gyönyörű pirossárga gyümölcs.

- Jó reggelt, gyerekek! Mi már ízletesek vagyunk... tessék belénk harapni!

Ezt ugyan nem mondta egyik barack sem, de a Józsinak, a Petinek meg az Ilonkának, valamint a Gyuricának úgy tetszett, mintha mindig azt mondanák, valahányszor fölnéznek a fára. Sőt a Józsinak egy sárga rigó, a mely az egyik barackot kóstolgatta, ezt fütyülte le:

- Józsi pajtás, mászszál föl a fára iziben! Megéri azt a kis fáradságot ez a pompás barack!

(Nem tudom, nem csalódott-e Józsi és a rigó nem mást fütyült-e?)

Hát hiszen szívesen fölmásznék a Józsi gyerek a barackért, ha nem lenne apó a kertben. Csakhogy apó megtiltotta ám a gyümölcsfákra mászkálni és a ki tilalmát megszegné, az majd kapna barackot, - találjátok ki, hova?

Hát egyszerre mi hallatszik? Madár csicsereg-e, vagy pedig a kis Mariska gagyog valahol? Ni, ni, csakugyan a Mariska! Most kelt föl, ott áll a küszöbön és versenyt mosolyog a napsugarakkal és csicsereg a fecskékkel.

De már erre apa leteszi a szerszámot, a melylyel a kertben dolgozott és a mosolygó kicsikét karjára emeli.

Hát a mint a zöld levelek közt a sok sárgapiros barack megpillantotta Mariskát, mindjárt intettek rája:

- Jó reggelt, Mariska! Mi már ízletesek vagyunk... tessék belénk harapni!

A sárga rigó is abba hagyta megint a kóstolgatást és nagy vígan lerikkantotta Mariskának:

- Mászszál föl a fára, kis Mariska, iziben! Nem bánod meg, igen jóízű barack van ide fenn!

Föl is másznék szívesen Mariska, ha elég erős lenne a lábcskája a mászásra, és a karja a kapaszkodásra. Ha szárnya lenne, mindjárt fölrepülne. (Ej rigó, nem adnád kölcsön egy kicsit a szárnyadat Mariskának?)

No, de se baj. Itt van apuka! Apuka azt tartja, hogy az első barackot Mariskának kell megkóstolni és szakít is neki annyit, a mennyi csak belefér a kötőjébe. Igen örvend ennek Mariska. Mert valóban pompás volt a barack.

Körül is fogták most Mariskát a Józsi, a Peti, meg az Ilonka, valamint a Gyurica. Mind barackot kért tőle.

- Ha adsz egy barackot, Mariska, leszek a cocód! - mondja Józsi.

- Én leszek a másik cocó! - kiáltja Peti.

Ilonka sem fukarkodik az ígérettel:

- Ha nekem adsz barackot, kötök szép piros pántlikát a cocók fülére!

- Én kötök neked ostort és leszek a csikó! - mondja a Gyurica.

Hát hogy állhatna ellent Mariska ennek a sok gyönyörű ígéretnek? Osztoztatja is a barackot:

- Nesze, Józsi! Nesze, Peti! Neked is Ilonka! Tessék Gyurica!

Egyszer csak azon veszi észre magát, hogy üres a kötő, neki egy barackja se maradt.

Most aztán van két cocó, piros pántlikás; van ostor, pattogós; lehet utazni Pestre, Budára; de nincs barack.

Mariska elbámul azon, hogy előbb még tele volt a kötő, most pedig üres. No de azért nincs semmi baj. Van még a fán elég barack. Szakít apuka az ő jó szivü kis lányának még egyet róla, még pedig a legszebből. Most már van barackja Józsinak is, Petinek is, Ilonkának is, Gyuricának is, a sárga rigónak is, meg a Mariskának is. Ez ám a jó világ!

Előáll a kis kocsi, Józsit és Petit befogják elébe, Gyuricát a saroglyához kötik. Beleül a kocsiba Mariska, a barackot az egyik kezében tartja, az ostort a másikban és - pitt, patt! - indul a fogat.

Repül a két cocó, nyerít a kis csikó, vigan libeg a pántlika a fülükön. Hanem azt mondom neked Mariskám, dugd el jól a barackodat, mert a hogy én ösmerem a két lovadat, meg a kis csikót, elkunyorálják tőled, a mint meglátják.

És a hogy én ösmerlek téged, Mariska, te ezt az utolsó egyetlen barackot is odaadod nekik, ha elkérik. Aztán megint hoppon maradsz!

Dugd el Mariska, dugd el... Nézd, a kis csikó már a barackodra sandít a saroglya mögül, nézd a cocók folyton hátra tekintgetnek... Dugd el a barackot Mariska!

A sorompónál.

Messziről jött a vándorló legény. Fáradt, poros és éhes. Nem is csoda, mert nem fényes hintóban érkezett, hanem a saját két lábán, nem tündérkastélyban hált az éjjel, hanem a bokor alatt és nem fényes vendéglőben ebédelt utoljára, hanem az eperfa tövében, az ebédjét a jó Isten adta. Csak egy fogásból állt: nevető piros eprecskéből.

Jó volt az eprecske, jó bizony, csak egy kicsit vékony ebéd telt belőle. Persze a libapecsenye öntött salátával jobb lett volna, a túrós csusza töpörtővel még jobb, igaz-e kis olvasóim? No, a vándorló legény azért nem zúgolódott sorsa ellen. Majd lesz neki egykor kedves otthona, abban terített asztala, terített asztalon jóízű ebédje, olyan, a melyet egy jóra való asztalosmester kívánhat.

Az se ártott volna, ha ebéd után előáll egy üveges batár, négy szép lóval, kipödrött bajszerű libériás kocsissal:

- Tekintetes vándorló legény, tessék beülni ebbe az üveges batárba és oda röpti uraságodat ez a négy szép ló, a hova parancsolja!

Bizony jó lett volna, mert nagyon nyomja a vállát a batyu és ugyancsak elfáradt a két fakó, a min eddig jött. No de a vándorló legény nem panaszkodik. Majd lesz neki egykor szép kis műhelye, a műhelyben napestig munkája, a munkáján holtáig a jó Isten áldása. Nem tart örökké a vándorlás.

Persze, persze, az is jó lenne, ha ma nem a bokor alatt kellene hálnia megint, hanem valami kastélyban. Vagy ha nem is kastélyban, hát egy kis faluban. Kis faluban, nádfödeles házban, jó emberek közt.

Éppen kívánatra kiragyogott az esti pirban egy sugár torony. Úgy bújt ki a fák közül, mintha egyenest rá várna. Mintha azt mondaná:

- Gyere, gyere, vándorló legény, mindjárt elharangozom a nyolc órát! Itt az én tövemben minden kis kunyhó szívesen lát vendégnek, minden gazda jó szívvel ad szállást, minden gazdasszony aludt tejjel, puha kenyérrel vár vacsorára.

Menne is a vándor, ha nem lenne útjában egy híd. A híd még nem lenne nagy baj, ha csak át kellene sétálni rajta. De ott áll a nagyszakállú vámos. Az se lenne hiba, ha csak „dícsértesséket” kellene neki mondani. De két fillér vámpénzt is kér az embertől. Az a két fillér nem sok, fizetett a vándorló legény már többet is jártában, keltében, most is megfizetné, ha ott lenne a mellénye zsebében. De biz' abban nincs egy fakrajcár se.

Megvakarja a fejét a Péter legény. „Édes eszem, most segíts!” gondolja magában. Hogy jutunk keresztül ezen a hídon? Hátha meg lehetne lágyítani ennek a vámosnak a szívét szép szóval? Hiszen olyan barátságos, jó képe van! Elébe áll szép szerével, alázatosan:

- Jó estét kívánok, nemzetes uram!

A vámos sejti már miben sántikál a legény. Csak úgy félvállról felel:

- Szervusz, öcsém. Mi jót hoztál?

- Magamat, meg a batyumat.

- Azt látom. Hát aztán hova törekednél?

- Egy kis faluba.

A vámos, bár jól tudja, melyik faluról van szó, ellenzót csinál a kezével és úgy néz szerte:

- Nem látok ezen a parton sehol falut.

- Abba a faluba kívánkozom, a melyik ott van a tulsó parton!

A vámos mosolyog egyet a bajsza alatt.

- Aha, hát oda? Van-e két fillér?

- Volt, de az úton kivette a zsebemből a fürgeteg.

- Akkor nem megyünk át, barátom, ezen a hídon.

Ezzel a vámos ott hagyja a szegény vándorló legényt a faképnél. Ez búsan leül a sorompó mellé. Ott is ülne, ki tudja meddig, ha nem közelednék egy szekér és a kocsis nem adna át egy levelet az öreg vámosnak, a melyet a faluból küldtek ki számára. Most hozta a posta.

Kitől van a levél? Derék fiától, a ki éppen olyan szegény mesterlegény, mint az, a ki a sorompónál ül és szomorúan lelógatja a fejét. Mit ír a levélben? Azt írja, hogy már egy hónapja megint vándorol, sokat éhezett, sokat szenvedett, az arca elsült, a ruhája lerongyollott, alig ismerne rá az édes apja, - mint bizonyosan ezt a fiút se ismerné meg a szülője, a ki itt van most a közelében. De, - írja tovább a fiú, - azért nem csügged s bízva bízik abban, hogy a csillagos ég megsegíti; mint a hogy bizonyosan az a rongyos legény is abban bízik, a ki ott a sorompó mellől épp most tekint föl a magas égboltozatra, melyre szép csöndesen kezdenek kiülni a csillagok.

A vándorló legény megfordul, hogy valamelyik bokorban tanyát keressen magának éjszakára, de az öreg vámos utána kiált:

- Hé, öcsém, hát már nem kívánkozol a faluba?

- Mennék én, ha volna pénzem a hídra.

- No hát csak eredj, majd megfizeti helyetted a jó Isten!

A Péter legény hálálkodik és vígan átsiet a hídon. Az öreg vámos utána néz egy darabig s a szeme könnybe lábad.

Ki tudja, az ő fia nem állt-e éppen most szintén egy híd sorompójánál, mint ez a vándorló legény és azt a két fillért már nem fizette-e vissza a jó Isten úgy, hogy egy másik vámos meg az ő fiának engedte el a hídpénzt?

A Szepi meg a Léni.

A Szepi meg a Léni nagy bajban vannak... Igaz, hiszen még nem is mondtam meg, ki az a Szepi és Léni?

Nem mások ők, mint egy kis budakeszi sváb fiú, meg egy kis aranyos sváb lányka. A ki Budakeszen nyaral, az talán ismeri is őket.

A Szepinek igen szép hegyes sipkája van, a Léninek pedig gyönyörű fehér kötője, a miért aztán a Szepi azt hiszi, hogy ő már nagy legény, a Léni pedig azt gondolja, hogy ő nagy leány, a kiknek semmitől sem kell félni. Ezért kerültek bajba, a mint fentebb említettem.

Egyszer ugyanis Szepi meg Léni ki akartak menni a mezőre játszani. Nagyanyó azt mondta:

- Ne menjetek, gyerekek, mert nagyon sötét felhők jönnek, eső lesz!

Szepi meg Léni azonban nem hallgattak nagyanyó tanácsára. A Szepi félreacsapta a fejében a hegyes süveget és így szólt Lénihez, mikor nagyanyó elment:

- Talán csak nem félünk egy kis esőtől? Én ugyan elmegyek a mezőre.

Ha Szepi nem félt, hát a Léni sem akart gyávább lenni. De azért mégis így szólt:

- Én is elmegyek a mezőre. De hallod-e Szepi, hátha megázik az én szép fehér kötöm?

- Dehogyan ázik, - felelt Szepi. - Majd elviszszük a nagyanyó esernyőjét, az alatt nem ér minket eső!

Kihozták az esernyőt és elmentek a mezőre. Játék közben észrevették, hogy nincs sehol madár.

- Hova lettek a madarak? - kérdezte a kis Léni.

- Bizonyosan elbújtak a fészükbe, - mondotta Szepi.

- Miért?

- Mert félnek az esőtől.

A kis Léni gondolt egyet.

- Te Szepi, - mondotta, - nem lenne jobb, ha mink is haza mennénk az eső elől, mint a madarak?

Szepi azonban nem így gondolkozott és így szólt:

- A madaraknak nincs ernyőjük, de nekünk van, hát nem kell félnünk.

- Az igaz, nekünk van esernyőnk, - felelt megnyugodva Léni.

De nemsokára megint észrevett valamit a lányka:

- Te Szepi, lepkét se látok!

- Mert azok is elbújtak gyáván a virágokba.

Léni szepegni kezdett:

- Szepi, jérünk haza, látod, hogy a lepkék is félnek...

- A lepkék félhetnek, mert nekik nincs esernyőjük, nekünk pedig van.

Léni elhallgatott.

Hát egyszerre, csitt, csatt, nagyot villámlott, nagyot dörgött és megeredt a zápor. Szepi erre kinyitotta az esernyőt, de a csintalan szél belekapaszkodott és kifordította. Hasztalan erőlködött Szepi, nem tudta visszafordítani s derekasan megáztak, ő is, meg a Léni is.

Most már aztán hasztalan volt ernyőjük. Bezzeg nevettek ezen a dolgon a gerlék meg a fürjecskék a száraz meleg fészekben, valamint a lepkék a virágkelyhekben.

Mire hazaértek, elázott a hegyes sipka, csúrom víz lett a fehér kötő és mikor végimentek a falun a Szepi szepegett, a Léni pityergett... A ki Budakeszen nyaral, az talán látta is őket.

Vidd innen a tarajadat!

Kakas uram a kertben sétált. Megállt a veteményes ágy előtt és elégedetlenül megrázta a taraját.

- No, nézd, hát nem itt járt Vakand szomszéd? Ez már mégis csak sok. Hányszor megmondták neki, hogy leütik a derekát, ha még egyszer bejön?

(Megjegyzendő, hogy ezt Kakas uramnak is megmondták már, de azért mégis úgy jár-kei a kertben, mintha az övé volna mindenestül.)

Kakas uram, a mint sétáját folytatja, megbotránkozva kiált föl:

- Nini, Tyúk anyó is idebenn lebzsel? Hé, Tyúk anyó, hogy mert kend bejönni a kertbe?

- Drága Kakas uram, a csirkéimet keresem. Pipipi, csirkék, hol vagytok? Nem látta őket, Kakas uram?

- Nem láttam. Hanem Tyúk anyó, mit csipeget ott kend?

- Egy kis salátát, Kakas uram... Ma még nem uzsonnáltam. Ne sajnálja tőlem!

Kakas uram azonban szigorú.

- Hallja kend, Tyúk anyó, nem megmondták kendnek, hogy megtéppázzák a búbját, ha torkoskodik?

Tyúk anyó kotyogva elfut a csirkéi után, Kakas uram pedig utána kiabál:

- Csak még egyszer lássam, hé! Lesz ne mulass!... Most pedig kóstoljuk meg azt a salátát.

(Ilyen ez a Kakas uram. Megjegyzendő, neki is megmondták, hogy megcibálják a taraját, ha a salátát bántja).

Hát vajjon Tyúk anyó meglelte-e a csirkéit? Meg bizony. Valamennyi ott tanyázott a ribizkebokrok közt néhány szomszéd tyúkkal egyetemben.

A csirkék már nagyocskák voltak, hát Tyúk anyónak nem sok gondja volt velük, maradt elég ideje a szomszédokkal prézsmitálni.

- Ugyan szomszédasszony, lelkem, - kezdette, - micsoda nagy sivalkodás volt maguknál az éjjel?

- Óh jaj, - felelt siránkozva a megszólított, - görény járt az udvarban. Jaj, jaj, de megijedtünk!

- Ne mondja. De csak nem bántott valakit?

- Nem bántott, nem, mert olyan lármát csaptunk, hogy fölébredt a gazdasszonyunk és elkergette.

- Hála Istennek! Hát tojás van-e bőviben?

- Dehogyan van, dehogyan! Hiába ülök le, hiába kotkodácsolok, három napra jut egy tojás. Úgy szégyellem magamat a háznép előtt!

Egyszerre nagy zaj riadt. A kis csirkék mind szaladni kezdtek, ezt kiabálva:

- Ninini, ninini!

A tyúkok arrafelé tekintettek, a merre a kisebbek futottak és maguk is neki iramodtak, ezt kiabálva:

- Ninini!

Meghallotta Kakas uram is a zajt és a taraját arra felé fordította, a merre amazok futottak. Hát hármat ugrott örömeben s úgy loholt utánuk:

- Nini!

Vajjon mit láttak? Gyuricát látták a kertben. A fák alatt terített asztal lábánál ült a fűben és vajas kenyeret evett.

Egyszerre mellette termett a szárnyas had.

- Csip, csip, Gyurica, adj a kenyeredből! - csipogták a csirkék.

- Kot, kot, Gyurica, ide gyorsan abból a vajas kenyérből! - kotyogtak a tyúkok a fiúcska körül settenkedve.

Kakas uram közbevágott:

- Fogjátok be a csőrötöket! Semmi közötök a vajas kenyérhez, ilyen-olyan torkos népsége! Nem szégyellitek magatokat?... Hanem, Gyurica, ide nekem gyorsan azt a vajas kenyeret!

(Lám, lám, milyen az a Kakas uram! Megjegyzendő, ő kelme volt a legtorkosabb valamennyi közt.)

Gyurica rárivalt az egész zajos társaságra:

- Egyitek sem kap semmit! Ez az én uzsonnám, nem a tietek.

- Csípem mindjárt, csípem, csípem, - csipogtak a tolakodó csirkék.

- Kotrom a nyakadat mindjárt, kotrom, kotrom, - fenyegetőztek kotyogva a tyúkok.

Kakas uram egyenesen odaállt a fiúcska elé és kidüllesztette a mellét.

- Enyém az a vajas kenyér, ha mondom! - kiáltotta:

- Vidd innen a tarajadat! - kiáltotta Gyurica Kakas uramra.

A tolakodó szárnyas népség mind megrohanta a fiúcskát, a ki sivalkodva védelmezte ellenük az uzsonnáját.

Hát egyszerre gyors léptek hallatszottak. Jött a Gyurica mamája, ezt kiáltva:

- Hess, hess! Takarodtok!

- Jujjujjuj! - kiabáltak a csirkék és gyorsan a kerítés felé iramodtak.

- Jaj, jaj, - ijedeztek a tyúkok és szétrebbentek ők is.

- Szégyen a futás, de hasznos, - gondolta Kakas uram és a lábát ő is szaporán emelgetni kezdte.

Mind a kerítés felé tartottak. A csirkék könnyen átbujtak a léceken, a tyúkoknak azonban kissé megtépázták a tollukat, míg a Kakas uram nagyon pórúl járt, megütötte a lábát és megvérezte a taraját.

Kakas uram sántikálva járt az udvaron és egyre pörölt Tyúk anyóval:

- Kendtek az oka mindennek! Mondtam, hogy ne menjenek a kertbe, mondtam, hogy semmi közük a vajas kenyérhez. Hanem persze, kendtek nem hallgatnak az okos szóra!

(Pedig hát ő kelme sem volt jobb a deákné vásznánál. Mindig arra vitte a taraját, a merre nem kellett volna.)

A kis birkapásztor.

Szépen legel a birka. Vígan ropogatja a füvet. A kis Julcsa a pásztor, az a fekete szemű kis lány, a ki ott ül a domb oldalán, a virágos domb oldalán. Kolomp, kolomp... A zöld legelőn csöndesen járnak ide-oda, a kövér füvet keresgélve, a fehérülő gyapjas birkák, utánuk néhány kis bárány, néhány bégető, ugrándozó kis bárány.

Szépen szól a kolomp a vezérürű nyakán. Hol itt, hol ott szólal meg. Kolomp, kolomp... A kis birkapásztor szeme szeretettel csügg az állatain, mert hiszen oly kedvesek azok. A birkák is tudják, hogy pásztoruk szereti őket. Akárhányszor odadörzsöli hizelgőn valamelyik birka a fejét a lányka vállához, akárhányszor beletelepedik az ölébe egy barátságos bari. Bé, bé, pásztorunk, van-e valami jó nálad? Sós kenyér vagy tejezske? De azonkívül azért is a birkáin jár a szeme, hogy - kolomp, kolomp, - a lucernásba bele ne menjenek, vagy el ne széledjenek messzire a hamis jószágok, az ármányos, bégető jószágok.

Szépen cicáznak amoda a tó partján, a libapásztor lányok. Ide hallatszik a vidám kiáltásuk. Meg lehet ismerni: ez a Magdi hangja! Ez meg a Tercsié! A kis birkapásztor úgy szeretne köztük lenni, cicázni, futkosni, kiáltozni. Valami azt sugja neki: Eredj, Julcsa, ellegel a birka nálad nélkül is! Valami meg ezt sugja: Ne menj, Julcsa, tilosba téved a birka nálad nélkül! Kolomp, kolomp... A kis birkapásztor elfordítja a fejét a kisértő hangoktól, szélnek ereszti azokat a füle mellett és ott marad a birkák mellett, a legelésző szelíd birkák mellett.

Szépen turbékol a vadgalamb az erdő sűrűjében, szépen kacag a sűrű lombok közt a gerlice. Aztán odabenn, az erdő mélyén kristályvízű forrás csörgedezik köves medrében... De jó volna ott heverni az erdő árnyékában, de jó volna hallgatni a vadgalamb bűgását, gerlice kacagását, aztán innának a forrás friss vizéből, koszorút kötnének a parti nefelejtsből!... Kolomp, kolomp. A kis birkapásztornak eszébe jut, hogy neki a birkákat kell őrizni. Isten veled, árnyékos erdő, csörgő forrás! Gondosan őrzi tovább birkáit, füvet ropogtató birkáit!

Szépen száll a felhő az égen. Olyan jól el lehet azt nézegetni. Az egyik olyan keskeny, mint egy lebegő ezüstfehér zászló; a másik olyan zömök, olyan alakú, mint egy ezüstszőrű medve. Itt-ott összesereglenek a felhők, és házak, tornyok, bástyák alakját veszik föl; az ember azt hinné, hogy egy tündérvár úszik odafönn a levegőben. Szinte várja már, mikor könyököl ki az egyik ablakból a tündér királykisasszony, arany haját bontogatva... Kolomp, kolomp... A kis pásztrolány nagyon elbáméskodott a felhőkön s a kolompszóra ijedten néz a birkák után. Hála Istennek egy sem hiányzik birkái, puha gyapjas, göndör gyapjas birkái közül.

Szépen pityalattyal valahol a fűrj, szépen szól valahol egy furulya. A kis pásztrolány hallgatja, hallgatja és szemére rászáll az álom vágya. Az altató nótát szorgalmasan dongja körülötte a dongó is, szüntelenül zümmögi a darázs, szúnyog. A szellő is azt susogja a pásztrolány fülébe: Hajsd a fejedet a bársonyos gyepre, aludjál, aludjál, álmos pásztrolányka! Kolomp kolomp... A kolompszóra elfut a pásztrolány szeméről az álom s figyelmét ismét elfoglalják bárányai, okos, jámbor bárányai.

Szépen cseng az esti harangszó. Alkonyodik, esteledik; ember, állat nyugovóra tér. Kolomp, kolomp... A birkák is haza tartanak. Vígan bégetve mennek haza és egyenesen az aklukba térnek. Hát a kis pásztrolány? Azt csókkal, jó vacsorával várja az édes anyja. Aztán a kis pásztrolány boldogan lefekszik, esti imádságában hálát ad a jó Istennek, hogy megőrizte állatait bajtól, veszedelemtől és csöndesen elalszik. Miről álmodik? Birkáiról. Kolomp, kolomp... álmában is egyre hallja a kolompszót és terelgeti a mosolygó zöld fűben birkáit, fehér gyapjas, szelid birkáit.

A Pali cipője.

Pali lefekvéskor el szokta hagyogatni hol egyik, hol másik szögletben a ruháját. A kalapját néha künn hagyta a folyosón, a fél cipőjét pedig gyakran valahol a konyhában találták meg reggel. Hogy mint más gondos gyermek, a ruháját szépen összehajtogatva egy székre tegye az ágya mellé, az neki nagyon unalmas volt. Pedig megmondta neki az anyja:

- Hallod-e te, Pali, ha így szétszórod a ruhádat, cipődet, hát éjjel eljönnek a törpék és elviszik Törpeországba. Aztán majd mehetsz szégyenszemre mezítláb vagy kabát nélkül az iskolába!

Ez sem használt. Pali ezután is csak olyan rendetlen fiú maradt, mint volt. Az egyik cipőjét nemrég a tanulószobában felejtette az asztal alatt. Mikor eszébe jutott, már a puha meleg ágyban feküdt s nem volt kedve fölkelni s átmenni a cipőért a szomszéd szobába.

- Majd megtalálja a Panni az asztal alatt is, mikor tisztítani akarja a cipőt, - gondolta magában, ásítózva és kényesen nyújtózott az ágyban.

- De hátha eljönnek a törpék és elviszik? - szólalt meg benne a lelkiismeret. - Hogy megyek akkor holnap egy cipővel az iskolába?

- Eh mit! - gondolta ismét magában, - ajtó, ablak be van zárva nálunk éjjel, hol jönnének be?

Ezzel szépen elaludt. Hát egyszerre csak előbúvik a tanulószobában az egérlyukból egy parányi kis emberi alak, csak akkora, mint egy gyújtónak a fele, vagy még kisebb. A válláról fényes fekete táská lógott.

- Jaj, itt van már egy törpe! - susogta Pali, a ki az ágyból a nagy üveges ajtón át egyenesen belátott a tanulószobába. - Vajjon mi lesz most?

A parányi emberke finom ezüst hangon bekiáltott az egérlyukba:

- Jöhettek, gyerekek, nincs itt senki!

E szavakra egymásután tíz, húsz hasonló parányi lény bújt ki a lyukból, törpe fiúk és lányok. Mindegyik válláról táská lógott, a mi nyilvánvalóvá tette, hogy iskolába készülnek, de egy kicsit kitértek az útból és az egérlyukon át belátogattak Pali tanulószobájába.

A mint a törpe gyerekek meglátták a Pali cipőjét az asztal alatt, mind körülállták és megcsodálták.

- Vajjon mi lehet ez? - kérdezték egymástól.

De nem igen tudták kitalálni.

- Egészen olyan alakja van, mint egy cipőnek, - mondotta az egyik. - De cipő még sem lehet, mert százszor akkora, mint az ember lába.

A másik is ebben a véleményben volt:

- Nincs is olyan lábbeli-készítő a világon, a ki ekkora cipőt tudna varrni!

A harmadik, a legbölcsebb, így szólt:

- Nem is igazi cipő ez, hanem ország!

- Miféle ország, te?

- Hát Olaszország! Annak van ilyen alakja.

- De hiszen Olaszországnak csizmaalakja van!

- Hát akkor ez itt Olaszország gyermekkorában, a mikor még cipő volt, - szólt az előbbi törpe fickó bátran.

Pali nagyot kacagott az ostoba törpéken, de csak a paplan alatt. Nem merte észrevétni magát, hogy hallja a beszédet, mert félt a kurta-furcsa emberkéktől. A törpe gyerekeknek tetszett a társuk magyarázata és az egyik mindjárt így szólt:

- De ha ez a cipő itt Olaszország, akkor ebben terem a füge meg a narancs. Már pedig akkor fölmászunk a szájához és kihozzuk, ugy-e kis pajtások?

- Kihozzuk, fölmászunk! - ujjongott a sereg.

Ámde könnyebb volt ezt kimondani, mint megcselekedni. A cipő szája nagyon magas volt a törpe legénykékeknek, lányoknak. Hoztak ugyan lajtorját és neki támasztották a cipő oldalának, azután egymásután fölmentek rajta, de mire a fénymázra értek, úgy lecsúsztak a földre, hogy csak annyit mondtak: „Hopp!”

Pali ezen igen jól mulatott, de bezzeg megszeppent, mikor a törpék a mászást megúnták s így szóltak:

- Tudjátok mit, gyerekek? Húzzuk Olaszországot haza, majd ott könnyebben bejutunk, ha másképp nem, kifúrjuk az oldalát.

Mindjárt kötelet kötöttek a cipő orrára, a kötélbe belekapaszkodtak tízen; a másik tíz hátul tolt a cipősarkat. Pali már azt hitte, hogy holnap csakugyan félcipőben kell a városban sétálnia, mert a törpék elviszik Törpeországba az egyik lábbelijét. De szerencséjére előjött törpe anyó egy nagy bottal. Törpe anyó ezt kiáltotta a törpe gyerekekre:

- Ejnye ti gézengúzok, hát itt lopjátok a napot, a helyett, hogy az iskolába sietnétek? Nesze, nesze!

És valahányszor törpe anyó azt mondta: „nesze”, a botocska utána mondta: „puff!” Egyszerre üres lett a szoba. A törpe úrfiak és kisasszonyok egy perc alatt eltűntek az egérlyukban és Pali - felnyitotta a szemét.

Benézett a tanulószoba üveges ajtaján. A fél cipő ott hevert most is az asztal alatt, de az emberkékeknek se hírük, se hamvuk.

- Álmodtam-e a törpékről, vagy csakugyan itt voltak-e? - töpregett magában.

Aztán szépen fölkel, bement a tanulószobába és a cipőt az asztal alól kihozva, a rendes helyére tette.

- Innen nem viszik el a törpék és a szegény Panninak se kell egy félóraig keresnie, mikor tisztítani akarja, - gondolta magában.

Mikor Pali reggel elmondta mamának, mit látott az éjjel és megigérte, hogy ezentúl mindig rendes helyre teszi a ruháját, a mama nagyon megdicsérte.

- Bizony fiacskám, - mondotta a mama, - igazán derék gyermek csak az, a ki nem fárasztja avval a cselédeket, a mit maga is elvégezhet és a rötségével nem szerez nekik új munkát!

Nem is hagyta szerte ettől fogva Pali a ruháját. Pedig ugy-e, csak álombeli törpék akarták elvinni a cipőjét Törpeországba?

Kos apó boszúja.

Virágos jókedvvel jött ki Béla úrfi az iskolából és bár szigorúan megparancsolta neki a mamája, hogy ne kószáljon el semerre, mégis mit tett Béla úrfi? - A mint háta mögött volt az iskola, vesd el magad, futott a város szélére, a hol a tó van. Ott lapos pitykővet keresett magának és „békát” vetett a víz zöld síkján.

Igen tetszett neki ez a mulatság és gyönyörködött, mikor a kő villámsebesen végigsiklott a vizen, kétszer-háromszor fölugorva. Örömtől ragyogó szemmel kiáltott föl a fiú:

- Ezt csinálja utánam Török Gyula, ha olyan kitűnő tanuló!

Hát persze, Török Gyula nem tudna ilyen ügyesen békát vetni, hanem annál jobban megtanulja a leckét, a mi szintén valami.

Béla úrfi úgy nekimelegedett a békadobásnak, hogy levetette a kabátját. Akkor sivített még csak pompásan a hullámokon a pitykő!

Arra ment Kos úr az ő kedves családjával, nevezetesen szeretett élete párjával, azután három eladó felnőtt birkával és egy aranyos, fehér gyapjas barikával.

Azt mondja Kos úr:

- Ha nem csalódom, Béla úrfi az ott a tó partján és békát vet?

- Igenis, apó, az Béla úrfi, ismerjük, mert sokat szokta kerülni a mezőn az iskolát, - mondák bégetve a birkák.

- No hát akkor jerünk a tóhoz, hadd lássa barika, hogyan veti a békát Béla úrfi!

Elmentek a tóhoz. Barika a tószélre állt, szétvetette lábait, mozgatta a füleit, kerekre nyitotta a szemeit, és mikor Béla dobott, elragadtatva fölkiáltott:

- Oh, be szép! Jaj be gyönyörű!

És nevetett is, meg bégetett is a barika örömében. Azután így szólt:

- Nagyon szeretném tudni, mit csinál az úrfi, hogy a kő úgy ugrál a vizen, mint a kecskebéka, vagy a kis csikó?

Kos apó odaszól a fiúhoz:

- Legyen olyan szíves Béla úrfi, magyarázza meg barikának, hogyan csinálja azt, hogy a kő úgy ugráljon a vizen, mint a kecskebéka, vagy a csikó?

- Hát majd megmagyarázom, - szólt Béla gonoszúl mosolyogva. - Nézz ide, barika!

Barika odanézett. Béla úrfi kezébe vett egy pitykővet és így szólt:

- A kőnek olyan laposnak kell lenni, mint a négykrajcárosnak, azután megfogja az ember a szélét így ni... látod?

- Igenis, látom, - bégett barika.

- Azután lapjával elhajítja a víznek... így ni...

Csakhogy a kő nem a víznek repült, hanem a barika orrának, a min nagyot koppant. Béla úrfi pedig hahotázva kiáltotta:

- Nesze, barika, béka! Hahaha!

De gyorsan elmúlt a jó kedve, mert Kos úr igen megharagudott, hogy megbántotta az ő aranyos, fehér gyapjas barikáját és ment, hogy girbe-gurba szarvaival egy kicsit megdöngözzön a vásott fiút.

Hát most mit tett Béla úrfi? Nem vette tréfára a dolgot, hanem - ill' a berek - neki iramodott a világnak. Még a kabátját is a tóparton hagyta.

Kos apó pedig mindegyre nyomában volt haragos családjával. Már-már utólérték az üldözők a menekvőt. Ekkor Béla úrfi meglátott egy létrát, mely egy kertfalnak volt támasztva és arra gyorsan fölmászott. Ámde hasztalan remélte, hogy így megmenekül az igazságos büntetés elől, mert Kos apó nekiment a létrának és girbe-gurba szarvaival feldöntötte.

A létra felborult, Béla úrfi pedig lepottyant a földre. Itt megütötte magát, azonkívül a nadrágját is elszakította, és - a mit hogy el ne felejtünk - Kos apó néhányszor jól hátba lökte szarvaival, mondogatván:

- Nesze neked is béka... no még egy béka!...

Addig döngölyözte Béla úrfit Kos apó, hogy végre élete párja megsokalta:

- Elég lesz már apjuk! - szólt közbe. - Ebből a leckéből is okulhat ő kelme!

Bezzeg sírt-rítt Béla úrfi, de nem sajnálta senki. Barika is azt mondta:

- Úgy kell neki, nézze meg az ember!...

És jól megbégette a síró fiút.

Mikor Kos úr és családja eltávoztak, Béla úrfi föltápázkodott a földről és a tóhoz sántikált, hogy megkeresse elhagyott kabátját.

De azt nem találta meg.

Mit gondoltok, mit tett Béla úrfi papája, mikor fiacskája tépett nadrágban és kabát nélkül haza ment?

Én nem tudom mit tett, és csak annyit hallottam, hogy nem diós kalácscsal kínálta meg.

Meg hogy Béla úrfinak jó ideig elment a kedve attól, hogy iskolából jövet elkószáljon.

Cicáról, nyúlról

Irta
Sebők Zsigmond

Budapest, 1904
Singer és Wolfner kiadása

Katica meg a cica.

A kútra ment vízért édes anya. Vele ment Katica. A Bimbó tehén ugyanis beüzent az istállóból, hogy „kérem alásan, gazdasszony, a füvecskét megettem, a tejecskét elkészítettem, tessék eljönni a sajtárral, friss vízzel, nagyon szeretném, ha egy kicsit megfejne.”

Ezért ment ki édes anya a kútra vízért. De mikor a vödört leeresztette, - hipp-hopp - mi történt? A kis Katica úgy eltűnt mellőle, mintha a föld nyelte volna el. Vagy talán nem is a föld nyelte el, hanem a grifmadár hátára ült és alászolgája, elrepült Tündérországba. Vagy, jaj Istenem, talán nem is Tündérországba ment, hanem elbújt a csipkebokor mögé és sohasem találja meg ott senki Isten teremtése!

Meg is ijedt ám az édes anya. Megkérdezte mindjárt a kakastól, a ki ott sétált kevélyen az udvaron:

- Jaj, kakas szolgám, nem tudod, hol van az én kis lányom? Szöszke a haja, fekete a szeme, kicsi a szája és nagyon szereti a tejecskét.

A kakas így felelt:

- A Katica? Nagyon jól ismerem és tudom, hogy nemcsak a tejecskét, hanem a cukorkát is szereti. Bizony, most nem tudom, hol van. De sebaj, van nekem egy szemétdombom, ha én arra fölmegek és szétnézek, mindjárt kitalálom, hol van.

A kakas felsétált a szemétdombra, szétnézett a világ minden tája felé s így kiáltott föl:

- Kukuríkú! Adatik tudtára mindenkinek ebben az udvarban és széles e világon, hogy a kis Katica eltűnt. Szöszke a haja, fekete a szeme, kicsi a szája és nagyon szereti a tejecskét meg a cukorkát. A szíves megtaláló fölkeretik, hogy súgja meg a mi kedves gazdasszonyunknak rejtekhelyét és illő jutalomban részesül. Kukuríkú, kukuríkú!

Ezzel a kakas, mint a ki dolgát jól elvégezte, leszállt a szemétdombról és folytatta sétáját az udvarban. Jaj, de Katica nem került elő. Édes anyja hasztalan kérdezősködött mindenfelé.

- Pipikéim, csibécskéim, nem láttátok az én kis lányomat?

- Kerestük mindenütt, - csipogták a csirkék, - még a szita alatt is, de nem találtuk sehol.

- Kis kacsáim, rucácskáim, nem láttátok az én szöszkehaju kis lányomat?

- Úszkáltunk, bukdácsoltunk, békát kergettünk, de Katicát nem láttuk sehol, - mondották a kacsák.

- Jó Bimbó tehenem, hűséges cselédem, nem láttad valahol az én feketeszemű kis hamis lányomat?

A Bimbó tehén megcsóválta a fejét:

- Hát nincs meg Katica? - kérdezte.

- Nincs bizony, Bimbó.

- Ejnye, be kár! Ma éppen olyan tejem van, a milyet Katica szeret. Édes, mint a méz, fehér, mint a hó. Hogy éppen ma vezett el Katica!

Ott ólálkodott a közelben egy ravasz, álnok tarka cica. Édes anya azt is megszólította:

- Kis tarka cicám, nem találkoztál az én pákosztos lányommal?

- De bizony találkoztam, nyau, nyau, - felelt a cica.

- Igazán? Hol?

- A kertek alatt, a felvégen. Batyu volt a hátán.

- Batyu? Minek volt az a hátán?

- Mert azt mondta, elmegy szolgálatba. Beáll az urasághoz szakácsnének és ott főzi a bablevest, süti a turós rétest.

- Azt mondta? Ej, ej. Hát nekem nem üzent semmit?

- De igenis, azt üzente: mondd meg, cica, az édes anyámnak, kéretem, hogy az én tejemet ezentúl adja neked. Nem kell nekem többet az a savanyú tej!

Édes anya fölemelte a Katica tányérját, a melyben a tej volt s oda tette a cica elé:

- Ha azt üzente, hát jól van. Tessék, cica, edd meg a Katica tejecskéjét!

...Hát egyszerre csipkebokor zörren és ott terem valaki az édes anya nyakában. Szöszeke a haja, fekete a szeme, kicsi a szája. Nem lehet más, mint Katica! Előbújt a föld alól, haza repült Tündérországból vagy a csipkebokor mögül. Azt kiáltja:

- Hazudik a cica! Csak bujócskát játszom. Ne higgyen neki, édes anyám!

Édes anya nem is hagyja annyiba:

- Hazudik? No nézze meg az ember! Rikszum, rekszum, takarodol innen, csúf cicája! Tessék, kis lányom, tied a Bimbó tejecskéje!

A kakas újra felszökött a szemétdombra, kifeszítette a mellét, megrázta a taraját és felkiáltott:

- Kukuríkú! Adatik tudtára mindenkinek ebben az udvarban és széles e világon, hogy a kis Katica megkerült és most vacsorázik. Azért tehát kiáltsa mindenki: jó étvágyat, Katica! Kukuríkú!

- Jó étvágyat, jó étvágyat! - ezt csipogták a csirkék, ezt hápogták a kacsák, ezt bögte a jó Bimbó és ezt kívánta minden lélek az udvaron. Csak az álnok tarka cica hallgatott az eperfán, a hova fölmenekült. No hiszen, majd ad neki édes anya, ha még egyszer el akarja csalni a Katica tejecskéjét!

A nyúliskolában.

Nyuszi iskolába megy.

Könnyű nektek, fiúk, lányok, iskolába járni? Mit mondasz Gizike? Hogy csak ne kellene olyan korán fölkelni! Ej, ej Gizike! Hát te kis öcsém, Jani, mit pöntyögsz? Hogy sokkal jobb labdázni járni! No, no, Janika!

Hallgassátok hát meg, Álomszuszék kisasszony és Iskolakerülő úrfi, hogy megy tapsifülű Nyuszi pajtás az iskolába!?

Nyuszika nem alszik ám puha pöhöly-párnák közt, mint ti, hanem egy rejtett bokorban vagy valami elhagyott árokban. De ezért igen jól érzi magát, mert a fejét az anyja ölébe hajtva szunnyad el és ez a legédesebb pihenő hely. (Ugy-e, Gizike?)

Mikor a hajnal arany sugarai bekukkantanak a nyúl-család bokra alá, nyúl-anyó egy kicsit, szeretettel, megrázza Nyuszi pajtás fülét:

- Nyuszi fiam, kelj föl, már a hasadra süt a napocska!

Nyuszi kinyitja a szemét és fürgén fölugrik. De előbb elmondja reggeli imádságát. Azt kérde, Jani, hogyan imádkozik a Nyuszi, mikor nem tud beszélni emberi hangon? Isten nemcsak az ember beszédét érti meg, hanem a legkisebb teremtménye dadogását vagy csiripelését is. Lásd, itt a szabadban most is mindenki együtt imádkozik Nyuszival, a maga módján. Az ágon egy tarkatollú madár imádkozik édes, hangos, hálaadó énekkel; mellette egypár kék virág imádkozik égbe szálló illattal; a légtérben egy aranyszárnyú lepke mondja a reggeli imádságát vidám repeséssel... A Magasságbeli ezt mind megérti és elfogadja.

Nyuszi elmondván imádságát, szépen megmosdik a csermelyben, a mely a közelben csörög.

- Csirr, csurr, jó reggelt, Nyuszi! - mondja a csermely neki. - Tudod-e Nyuszi a leckédet?

- Tudom bizony, csermely barátom! Úgy tudom, mint a hogy a te vized folyik.

A csermely kacag erre a feleletre és tovább siet:

- Csirr, csurr, Isten veled, Nyuszi! Én sietek, mert délre találkoznom kell a patakkal és aztán együtt megyünk a folyóba!

Nyuszi pedig visszatér a tanyára, felöltözik; mire készen van, belép a gazda... vagy mit is mondok: nyúl-apó, a ki már hajnalban elment hazulról, hogy reggelit hozzon övéinek. Tarisznya a nyakában, bot a kezében. A mint Nyuszi pajtás meglátja, hozzáugrik és kezét csókol.

- Jó reggelt, apus!

- Adjon Isten, Nyuszi fiam! - mondja az öreg nyúl. - Nem voltál-e ma álomszuszék?

- Nem, édes apám.

- Tudod-e a leckét?

- Tudom, édes apám.

- Azért mondom, gyerek, mert ha valami rosszat hallok rólad, odaadlak a sasnak!

Pedig dehogy adná! Nyúl-anyó is mosolyog a fenyegetésen. Hanem hogy Nyuszika fülét megcibálná, az bizonyos, - hiszen elég nagy, hála Istennek!

No de, szó ide, szó oda, itt a reggeli ideje és Nyuszika éhes. Azért hát apó kiönti a tarisznya tartalmát a földre; volt abban minden jó: káposztalevél, torzsa, répa, gyöker és sok ilyen ízletes dolog.

Nyuszi pajtás úgy nekifogott a reggelizésnek, hogy a füle is két felé állt. Apó, anyó gyönyörködve nézték jó gyomrú csemetéjüket; nyúl-apó megpödörte a bajszát:

- Az én Nyuszi fiamból basa lesz Nyúl országban, úgy meghízik! - mondotta.

- Ugyan már menjen apjuk! - szólt nyúl-anyó megsimogatva Nyuszi fejét. - Hajdú lesz bizony belőle, nézze kelmed, milyen szép bajsza van már!

Meg kell adni, Nyuszi pajtásnak helyre bajuszkája volt!

Nyúl-anyó azután megtömte fiacskája táskáját ennivalóval uzsonnára, ellátta tanácsal az útra és Nyuszi apónak, anyónak kezet csókolva, elindult az iskolába.

- Vigyázz, ha kányát látsz, bújj el! - kiáltotta nyúl-anyó utána s addig kísérte figyelmével fiát, míg el nem tűnt a távolságban.

Nyuszi ment, mendegélt és útközben elismételte magában a leckét. Így rövidebb az út. Próbáld csak meg te is, Jani, majd meglátod! De vigyázz, hogy kocsi el ne gázoljon!

Nyuszika is jól tette volna, ha vigyáz, mert a magasban egy szárnyas fekete alak jelent meg, mely gyanúsán mozgott a nyulacska fölött, a nélkül, hogy ez észrevette volna. Bizony rosszat forral az a fekete ott fönns magába!

Egyszerre zirr, zirr, lep, lep... aranyos szárnyak repdesnek a légben a kis nyúl fölött és egy lippegő, suttogó hang hallatszott:

- Nyuszi pajtás, vigyázz, jön a kánya!

Az arany szárnyú lepke volt a figyelmeztető, a ki reggel együtt imádkozott Nyuszival. Ennek se kellett több. Úgy meglapult egy lapúlevél alatt, hogy nem látszott ki se a füle, se a farka.

A kánya boszúsan csapongott egy darabig a levegőben és azt mormogta:

- Ördögös lurkó, úgy elbújt, hogy se híre, se hamva!

Ezzel nagy dörmögve tova repült, hogy máshol keressen zsákmányt.

Ment, mendegélt megint Nyuszika, hát egyszerre megszólal egy ágról a tarkatollú, szép szavú madárka, a ki szintén együtt mondta el a reggeli hálaadást a nyulacskával:

- Vigyázz, Nyuszi pajtás, vadász les rád amott, nézd csak!

Nyuszi arra nézett, a merre a madár mutatta. Hát csakugyan fegyver csöve csillogott feléje. Nosza, úgy elfutott, mintha nyílból lőtték volna ki.

- Jó lába van a fickónak, - mondotta a vadász. - Nem vesztegetem rá hiába a puskaport!

Ezzel leeresztette a puska ravaszát.

Nyuszi ezalatt bántatlanul elért egy szép zöld ligetbe. Alig tette be azonban a lábát, néhány kis virág, mely ott virult a bokor alatt, ijedtében tágra nyitotta kék szemét és illatát elébe küldte evvel az üzenettel:

- Ne gyere be a ligetbe, Nyuszi, mert egy nagy kígyó lakik itt és egyenesen rád vár!

Nem is ment be Nyuszi, elhíhetitek! A kígyó nagyon dühös volt persze ezért. Fölötte sokat morgott éhségében.

- Tessék, ma már megint reggeli nélkül maradok! Hej, az a Nyuszi! Pedig milyen jó kövér falat lett volna számomra!

Persze kígyó pajtás, izlett volna úgy-e a fiatal nyúlpecsenye? Csakhogy Isten gondot visel ám minden teremtményére, ha jó. Mert tudni való, hogy az arany szárnyú lepke, meg a tarkatollú madár, meg a kékszemű virágok Isten követjei voltak.

Nos hát, Álomszuszék kisasszony és Iskolakerülő úrfi, mit szólnátok hozzá, ha titeket is ennyi veszedelem környezne, mikor iskolába mentek? Tudom, nem kívánnátok az ábécét! Pedig lám, a kis nyúl azért örömmel lép az iskola kapujába és a sok baj dacára szerencsésen, idejekorán megérkezett.

No, de éppen jókor. Csingilingi... a nyúl-iskolaszolga bácsi húzza a csengetyűt. Kezdődik az előadás.

Az iskolában.

Tyüh, gyerekek, ez ám a furcsa iskola! A falon mappa van, de nem Európa, Amerika vagy Ázsia van rá rajzolva, hanem a tisztelendő úr gyümölcsöskertje, meg a jegyzőné asszony káposztása. A kis nyulak erről tanulják, hol található a legízletesebb káposzta levél és hol lehet a legjobb facsemetéket rágicsálni. Valamint az is ki van tüntetve, hol van a határban a rókalyuk, még pedig azért, hogy a csalafinta vörös cimborák lakását kikerülhessék a tapsifülűek. Ezeket mind jó tudni egy tanult nyúlnak.

Van fali tábla is. Van asztal, pad, tintatartó, és van... találjátok ki, mi még? Mit mondasz, Gizike? Hogy cukorka a jó tanulóknak? Az ám, csakhogy ez a cukorka csíp! Hát te, Jani, mit gondolsz, mi az? No látom az orrodrol, hogy kitaláltad! Az bizony virgács, ott van a nyúl-tanító úr mellett az asztalon. A nyúl-tanító úr igen szigorú bácsi. Van neki nagy bajsza, meg szép inggallérja, meg kabátja. Ha ő azt mondja: „Csend, rend, figyelem!”, hát nem is mer moccanni senki.

De szépek a tanulók is. Nyuszika az első sorban ül, a jó tanulók közt. Nyuszt már ismerjük. Mellette ül Tapsi, igen jeles tanuló, adja Isten, hogy a nyúléletkor legvégső határán legyen csak belőle spékelt nyúlpecsenye!

A szomszédja neki Nyúlam-búlam. Ezt azért hívják ilyen bece néven, mert árva; apját meg az anyját lelötte egy vadász. Szegény Nyúlam-búlam! - úgy-e Gizike? Az árva nyúl kitűnő tanuló.

A leckét mindig jól tudja, a padban nem civakodik, előadás alatt nem szundikál, hanem figyel, ha ír, nem csinál „malacot”. Ismersz-e ilyet az osztálytokban Gizike? Igen? Én is. Egy szösze hajú, kék szemű leánykát, a kinek csak az az egy hibája van, hogy reggel nem szeret fölkelni.

Annál nagyobb kópé Füles pajtás. A leckét sohasem tudja, a padban mindig dulakodik, előadás alatt úgy horkol, mint egy trombita, ha ír, telefüccsenti tintával az irkáját. Ismersz-e ilyet, Janika?

Nem? No én ismerek. Egy fekete szemű, összekarmolt képű fiút, a ki jobban szeret labdázni, mint tanulni. Nem tudom bizonyosan, nem Janinak hívják-e? Nem? No, hát akkor ismerek még egy ilyet a nyúliskolában. Nyiszinek hívják és rendszeren Fülessel szokott hancurozni a padban és rendszeren együtt is szoktak kukoricán térdelni. Vigyázz Jani, hogy olyan ne légy, mint Füles és Nyiszi!

Van még több jó tanuló, rossz tanuló a nyúliskolában, de nem érek rá bemutatni őket, mert már javában folyik a leckemondás.

A nyúltanító úr kiszólitja először feleletre Nyuszi. Nyuszi fölkel, illendően meghatja magát.

- Mondd el a leckét, Nyuszi! - szól a nyúltanító úr.

Nyuszi rákezdi:

- A nyulak húsvétja. Írta Pósa bácsi.

Megy, mendegél nyúlapácska
Nyúlszigeti patikába:
„Patikáros, rózsavizet!
A tisztartó majd megfizet.”

A tanító úr bólingatott, helyeselgetett. Nagyon jól van, Nyuszi! Nyúl vagy a talpadon! Csak rajta! Nyuszi pedig folytatja, igen szépen, már a mint az szokott lenni, ha az ember vagy a nyúl tudja a leckéjét. Ugy-e Gizike!

„Nagyságos úr, tessék, tessék!”

- Megállj! - kiált a nyúl-tanító és odamutatott egy helyre, a hol Füles és Nyiszi pajtás ültek. Persze lökdösték egymást.

- Folytasd, Füles!

Füles kijött és alázatosan mozgatta a füleit. Folytatná is a jámbor:

- Nagyságos úr... nagyságos úr... nagyságos...

Többre nem tudott menni, akárhogy mozgatta a tapsikat. Már ez így szokott lenni, ha hanyagok vagyunk. Ugy-e Jani?

- Nos, hogy van tovább? Mi következik a nagyságos úr után?

Füles kétségbeesetten tekintett hátra, hogy súgják meg, mi következik a nagyságos úr után? Valamelyik azt súgta: Méltóságos úr...

- Méltóságos úr... - kapott nagy lélezéssel Füles a segítségen.

Bezzeg volt kacagás, hihhi! A nyúl-tanító úr kimondta a szentenciát:

- Ide térdelsz, haszontalan fickó, a kukoricára és ma itt maradsz papirgaluskára!

Füles letérdelt. Most már bezzeg nem mozgatta a tapsikat, hanem búsan lecsüggesztette. A nyúl-tanító azonban kérlelhetetlenül folytatta:

- Nyiszi, rajtad a sor. Jer ki a padból és folytasd!

Nyiszi kibotorkázott, lesütötte a fejét és hallgatott.

- Nos, mi lesz?

Nyiszi csak hallgatott, mint a kuka. A nyúl-tanító úr pedig elővette a virgácsot - és nyiszi, nyiszi! elhagyd a kelmén a verset. Azután letérdeltette Füles cimborára mellé.

Most aztán megint Nyuszika folytatta. Gyönyörűen elszavalta a soron levő versszakot is, meg a többit is:

Megy, mendegél nyúlanyácska
Tyúkanyónak a boltjába:
„Komámasszony, kot-kotkodács!
Van-e, lássuk, piros tojás?”

És így tovább. Nyuszi olyan jól felelt, hogy kitűnőt kapott. Jól tudták a verset Tapsi is, meg Nyúlám-búlam is. Azután írtak, számoltak, s egyszerre csak megszólalt megint a nyúl-iskola-szolga bácsi csöngetyűje:

Csingilingi, vége az előadásnak, hazamehettek nyúlacsák ebédelni!

Oh be kedves a csöngetyű hangja ilyenkor! Úgy-e Gizike?

De a csöngetyű mást is mondogatott:

Csingilingi, Füles pajtás, Nyiszi cimbora, ti pedig itt maradtok, jó étvágyat a papirgaluskához!

Oh be keserves a csöngetyű hangja ilyenkor! Úgy-e Jani?

Haza apóhoz, anyóhoz!

Hej, jó kedvük van a kis nyúlaknak! Nyuszi vígan fut árkon-bokron keresztül, hogy minél gyorsabban haza érjen; de e közben óvatosan ügyel, hogy baj ne érje.

- Nyuszika, tudad-e a leckét? - mosolyognak feléje a mezei virágok.

- Tudtam bizony, kitűnőt kaptam!

- Nyuszika, taníts meg a versedre, hadd énekeljük el az aranyos hajnalnak! - szólnak rá a fákról a madárkák.

- Szívesen, de most sietek apóhoz, anyóhoz... gyertek oda!

- Nyuszika, mondd el a versedet, hadd beszéljük el a virágoknak! - suttogtak körülötte a ragyogó szárnyú pillangók.

- Most nem lehet, kedves pillangóim, nagyon vár az édes anyám! Majd máskor!

- Csirr, csurr, Nyuszika, jó napot! - köszönti az érkezőt a csermely. - Ne késs sokáig reggel, el szeretném beszélni a patakknak a versedet!

- Cip-cup, Nyuszikám, csakhogy megérkeztél! - öleli, csókolja a nyúl-anyó az ő fiacskáját.

- Itt a jó ebéd Nyuszi, csak éppen rád vártunk, láss hozzá, fiam! - szól a nyúl-apó vidáman, meglátva a belépőt.

Jó étvágyat, Nyuszika! Isten veled, Gizike! Vigyázz, Jani, hogy papirgaluskára ne marasztaljanak!

Macska-bál.

A mi cicánk nemrég egy szép meghívót kapott. Egy tarka kandúr hozta el neki aranyos borítékban. A meghívó így hangzott:

Egeressy Mica kisasszony szívesen látja
ma este tartandó bálján
Tejfölössy Rica
kisasszonyt.

Tejfölössy Rica a mi cicánk volt. Családja onnan vette a nevét, hogy nem volt ellensége a tejfölnek és ezt a családi tulajdonságot a Rica cicánk is örökölte. Rica cica a meghívó vétele után azonnal kimenőt kért ma estére.

- Kezét csókolom, nagysága, - szólt, - szabad elmennem ma este az Egeressy Mica báljára?
- Szabad.

A cica azonnal futott öltözködni, de nemsokára zokogva tért vissza.

- Mi bajod van, cica? - kérdeztük tőle.

A cica búsan miákkolt:

- Jaj, nem mehetek el a bálba, mi-a-ú, mi-a-ú!

- Miért nem mehetsz?

- Nincs báli ruhám, ó-ó - mi-a-ú! Pedig úgy hallom, hogy a szomszéd cica új rózsaszínű ruhában megy a bálba.

- Tudod mit, cica, kapsz tőlünk új ruhát, de egy föltétel alatt!

- Mi az a föltétel, miaú?

- Hogy többé sohasem nyalakodol tejet.

Rica cica így szólt:

- Nehéz föltétel és ellenkezik családunk hagyományaival, de (a cica nagyot sóhajtott) beleegyezem.

Estig pompás kék báli ruhát készítettünk a cicánknak és felöltöztettük. Igazán csinos volt. Tiszta fehér, ravasz kis jószág volt ez a mi cicánk, a kék ruha kitűnően illett neki, a bolyhos fehér legyező nemkülönben.

Mikor elkészült az öltözködéssel, meghajtotta magát:

- Csókolom a kezüket, lábukat, alázatos szolgája!

- Jó mulatást, Rica!

- Köszönöm szépen, miaú!

Ezzel a cicánk megindult a bálba. Nem hintón ment, de nem is a közönséges úton. Első sorban fölmászott az udvaron levő magas akácfára, arról fölkapaszkodott a háztetőre, még négy háztetőn végig sétálva, megérkezett a bálba.

Egeressy Mica a fal aljában várta vendégeit és szívesen megölelte és megcsókolta az onnan leugró Ricát.

- Jaj, be szép ruhád van, Rica! - kiáltott Mica.

- Igazán? No, ne csufolódjál!

- Te, Rica, sohse harapjon a fogam többé egérpecsenyét, ha nem mondok igazat.

Most Rica cica nézte végig a Mica cicát.

- Jaj, te Mica, hát még a te ruhád milyen elegáns!

Az is volt. Csupa csipke, fodor, szalag!

Karonfogva mentek be a báli terembe. Odabenn már számos vendég volt: frakkos, fehérnyak-kendős kandúrok és hosszú ruhába öltözött cica-kisasszonyok és asszonyságok. A falnál zongora volt, melyen egy pápaszemes cirmos játszott, mögötte pedig hegedűsök ültek és húzták a nótát. A vendégek közt a legtekintélyesebb volt egy grófi szakács macskája, mert az volt a legkövérebb az összes jelenvoltak közt: alig bírta a potrohát. Pákosztosnak hívták. Büszke macska volt, nem is állt szóba mással, csak a báróné fehér cicájával. Volt néhány szegény sovány cica is jelen szerény ruhácskában, de Egeressy Mica egyformán szives volt a kövér és sovány macskák iránt.

A Rica cica egy kicsit meg volt szeppenve, mikor ebbe az úri társaságba belépett. Szerényen egy szögletbe húzódott és izgatottan legyezte magát a legyezőjével.

- Jaj, ha csúfot vallok és senki sem kér táncra! - susogta magában.

Egyszerre megszólalt a zene. Hopp, a frakkos macska-urak derékon kapták a cica-kisasszonyokat és széleseben keringtek a teremben.

Rica előtt is ott bókolt egy tarka-barka úrfi.

- Miaú, miaú, Ricuska, kegyed itt van?

Rica fölnézett.

- Nini, Pecsényéssy úr! Alig ismertem meg!

Pecsényéssy úr szemrehányóan nézett Ricára.

- No, persze elfelejtjük a régi pajtásokat! Emlékszik, mikor együtt leselkedtünk a verebekre?

- Óh, hogyan emlékezném!

- Én egyszer egy csirkét is csíptem magának, - csaknem leütötték a derekamat érte.

Rica nevetett, a tarkabarka is nevetett és meghajtotta magát:

- Szabad egy táncra kérnem, miaú?

- Ezer örömmel, miaú!

Pecsényéssy úr és Rica széleseben járták a keringőt. A csárdást Rica Torkossy úrfival táncolta, Pecsényéssy úr pedig Egeressy Micával. Pecsényéssy egyre a zsebkendőjét lengette és ezt kiabálta:

- Sohase halunk meg!

Egyszerre nagy kiabálás, sivalkodás hangzott a konyhából.

- Mi történt? - kérdezték a vendégek.

Egeressy Mica, a ki egy percre kiment a konyhába, hogy a vacsora után nézzen, éppen most lépett be főzőkanállal a kezében.

- Képzeljék, - kiáltotta, - Pákosztos urat rajtacsíptem, hogy a tejfölös köcsögöt dézsmálja. Jól megkanalaztam ám!

- Jól tette! Úgy kell neki! - kiabálta mindenki.

Pákosztos egy szögletben nyalogatta a tejfölös bajsztát, meg a kövér hátát, melyet a főzőkanál simogatott végig.

- Dobjuk ki! Dobjuk ki! - zajongtak a macskaúrfiak, a kiket rég bántott Pákosztos dolyfe.

Pákosztos meggörcbítette a hátát, mikor a támadók rárohantak.

- Hozzám ne nyúljatok! - sziszegte. - Én ahhoz vagyok szokva, hogy minden félórán egyem valamit, azért mentem a konyhába. Ilyen az úri gyomor: az nem afféle paraszt gyomor, mint a tietek!

De hasztalan sziszegett, bizony kidobták. E közben egyre kiabált:

- Csőcselék! Parasztok! Majd jövök még egyszer ilyen bálba!

Kinevették.

A csárdás után francia négyes következett. A mint a párok kettős sorba állottak, hogy, hogy nem, egy kis egér tévedt közéjük. Egy kis cincogó, mely, képzelhetni, mily kellemetlenül volt meglepetve, hogy egy egész macskabáltól látta körülvéve magát! Ijedten jártatta körül a szemét és mozgatta a bajsztát:

- No, én ugyan jó helyre kerültem, - gondolhatta magában.

Nosza, vége volt a francia négyesnek. Valamennyi frakk, keztyű, hosszú ruha és legyező egy nagy gombolyagba keveredve feküdt egymáson, mert valamennyi macska rávetette magát az egérre. Mind egymást törte, zúzta, hogy ő fogja el a cincogót, mely azonban a nagy zenebonában szerencsésen - elinált.

A négyes után szünóra következett. Egeressy Mica tálaltatott vendégeinek és se szeri, se száma nem volt a legfinomabb egér- és veréb-pecsenyének, meg a tejfölös köcsögnek.

A társaság széles jó kedvében énekelni kezdett. Oly meghatóan énekeltek a macska úrfiak, hogy két szomszéd kővel bedobta az ablakukat.

Vacsora után megint tánc volt. Azután a vendégek búcsút vettek a háziasszonytól és megindultak hazafelé. Tele lett minden szomszédos háztető macskával.

Tejfölössy Rica is a hazatérők közt volt. Otthon levetette a báli ruhát, végig nyujtózott a pokrócon és kellemetevé mondta:

- Jaj, de jól mulattam! Majd lesz mit beszélni a gazdáimnak!

Egyszerre fölkel, lábujjhegyen a tejes fazékhoz surrant és alaposan belenyalakodott. De már ezt bajosan beszélte el a gazdáinak!

Ha nem is beszélte el, mégis megtudtuk, hogy milyen szőszegő, álnok állat ez a Rica cica. Kérjen csak még egyszer báli ruhát!

Macska-iskolában.

Iskolába kellett mennie a kendermagos cicuskának és nem akaródzott fölkelni neki. De résen volt ám a macska-anyó. Jól megrázta:

- Kelj föl, cica, mert már a hátadra süt a nap!

A kis cica azonban a paplan alá bujt:

- Nyau, nyau, anyácskám, hadd feküdjem még egy kicsit a bal fülemre is!

Macska-anyó megharagudott:

- Micsoda? Ejnye, irgum-burgum, vaslapát! Hát azt akarod, hogy megint elkéss az iskolából és papirgaluskára maraszszanak!

Dehogy akarta ezt a kis cica. Szépen fölkel, megmosdott, felkötötte a nyakkendőjét (mi tőrés-tagadás, egyéb ruhája nem volt), vállára vette a könyvestáskát és útrakészen volt az iskolába. Mielőtt elindult volna, illedelmesen kezet csókolt macska-anyónak:

- Jól viseld magad, cicuskám, - mondotta a macska-anyó, - hogy rossz bizonyítványt ne hozz haza karácsonyra!

A kis cica nem késett el a macska-iskolából, mert nem bámészkodott sehol útközben, se verebet nem kergetett. Az iskolában mindjárt beült a padba, Micuska és Macuska nevű cicuska-pajtások közé, kivette a táskából az ábécés könyvet és a leckét még egyszer jól átnézte.

Azután bejött a macska-tanító úr és kikérdezte a leckét. Micuska pajtás nem tudott semmit belőle, a miért a tanító úr meghúzta a fülét. Macuska is csak tátotta a száját, a miért a sarokba állították a mihasznát. Hanem a mi kendermagos cicánk, az úgy felelt, mint a vízfolyás, a miért a tanító úr mindjárt belekapart számára a jegyzőkönyvébe egy „kitünőt.”

A leckefölmondás után jött az első tantárgy: *a macska-kaparás.*

Minden cica elővette az irkáját és beleírta azt, a mit a tanító úr diktált.

Mikor elvégezték, a tanító úr sorra járt és megnézte az írásukat. Egyiket megdicsérte, a másikat megszidta. Micuskának azt mondta:

- No, teérted is hiába fizeti édes apád a drága tandíjat, soha sem tanulod meg tisztességesen a macska-kaparást!

Macuskával sem volt megelégedve.

- Ez is macska-kaparás, te pákosztos? - mondotta neki haragosan. - Hiszen egyetlenegy „malacot” sem csináltál!

Ezzel beírt Macuskának egy ötöst a jegyzőkönyvébe. Bezzeg sírt, rítt Macuska erre!

Hanem a kendermagos cicuska írásával annál jobban meg volt elégedve. Megveregette a vállát és így szólt:

- Derék kis cica vagy! Ez olyan szép macska-kaparás, hogy ilyet nem tud csinálni az a Pista se, a ki nálatok lakik és az első elemibe jár.

Azután még sokat tanultak a cicák. Hogy kell fogni az egeret, hogy kell énekelni, hogy kell fára mászni, hogy kell dorombolni, szóval mindent, a mit értelmes macskának tudni kell.

Tíz órára a macska-anyók elküldték az uzsonnát a cicáiknak és csöngetés után azt a macska-tanító úr behozta a fogai közt: minden cicának egy egeret.

Hej, volt öröm! Csak Micuska és Macuska búsultak, mert ők ma nem kaptak uzsonnát. Ellenben a kendermagos cicuska dupla porciót kapott.

Uzsonna után megint szorgalmasan tanultak a kis cicák. Majd meglátjuk, ki visz haza jobb bizonyítványt; a kendermagos cicuska-e a macska-iskolából, vagy pedig Pista az első elemi osztályból?

A babavárosi Mica.

Az angyalka eljött, letette az ajándékokat a karácsonyfa alá és meglebegtetve aranyos szárnyait, kiröpült az éjszakába. Margitkának is hozott sok ajándékot, és ezek közt volt egy igen kedves és okos baba-kisasszony.

Szőke volt a haja, fekete a szeme, rózsaszínű a ruhája és piros a cipellője. Neve is volt: Mica.

Ezt úgy tudtuk meg, hogy ő maga mondta. Margitka megkérdezte tőle:

- Hogy hívják magát, baba?

A szőkehajú ezt felelte:

- Engem Micának hívnak.

Ezt felelte. Beszélni ugyan nem tudott, de a ki nem hiszi, hogy ezt felelte, hátra kötjük a sarkát.

- Hova való maga, Mica? - kérdezte tovább Margitka.

- Babavárosba, - felelt a baba.

Ezt felelte. Nekem a kanári csicseregte, hogy ezt felelte, ha nem igaz, vele pereljetelek.

- Babavárosból hozta magát, Mica, az angyalka? - kérdezte újra Margitka.

- Igenis, szolgálatjára, a Babavárosból, a Paprika Jancsi-utcában levő trombita-házból hozott engem az angyalka.

Ezt felelte hozzá Mica és szépen meghajtott a hozzá magát. Ezt meg a cica dorombolta nekem. Ha nem igaz, ne adjatok neki uzsonnára tejecskét.

- Ki a maga papája és mamája, Mica? - tudakozódott Margitka.

A baba kedvesen mosolyogva felelt:

- Az én papám a csörgősapkás Paprika Jancsi és az én mamám a legyezős baba.

Ezt is a Mica felelte. Nekem az egérke cincogta. Ha nem igaz, a mit mondott, egye meg a macska.

- Szerették magát a szülei? - kérdezte Margitka.

- Oh igen, nagyon szerettek. A papa, ha meglátott, mindig összecsapta a cintányérját, a mama pedig legyezni kezdett a legyezőjével. Úgy szerettek engemet.

Ezt mondotta a baba. Nekem a papagáj beszélte. Ha hazudott, majd ráncba szedjük ő kelmét.

- Nagyon búsultak a szülei, Mica, mikor elvitte hazulról az angyalka? - szólt Margitka.

- Nagyon, bizony. A papa szemébe húzta a csörgő-sapkáját, a mama pedig összehajtotta a legyezőjét szomorúságában.

- Hát maga, Mica? Maga is búsult?

- Óh, hogyne! A könnyeim egészen lemosták a szememről a fekete színt, újra be kellett festeni. Hát még mikor búcsúzni mentem a nagybácsihoz. - Tudja, a kardos, sarkantyús huszárhoz!

- Beszélje el azt is, Mica! - esengett Margitka.

- A kardos, sarkantyús huszár nagybácsi a skatulya-utcában lakik a paripa-házban, - folytatta a baba. - Engem a mamám szépen megfésült, aztán kézen fogott és elvezetett a bácsihoz...

A baba elhallgatott.

- És, és, Mica, mi történt ott? - kíváncsiaskodott Margit.

A baba sóhajtott:

- A huszár-bácsi, mikor meghallotta, hogy elmegyek, úgy elszomorodott, hogy leesett a lóról és letörött az orra.

Ezt felelte a bábu. Nekem a nagyfülű Bodri vakkantotta ki. Ha füllentett, áristomba zárjuk a mihasznát.

- Letört az orra! - kiáltott Margitka. - Akárcsak a Lajoska huszárjának! Hát aztán?

- Aztán elmentem búcsúzni a barátnőimhez, - szólt a baba, - a zöldruhás, a piroskalapos és a fehérfőkötős bábukhoz. Jaj, de sírtak valamennyien! A baba is elpityeredett erre az emlékre egy kicsit.

Ezt lubickolta nekem az aranyhalacska. Ha nem való, akkor bizony megharagszom.

Margitka tovább kíváncsiaskodott:

- Hát, aztán, Mica, mi történt?

- Aztán, karácsonyeste, mikor összekötötték a cókómókomat, hogy elutazzam, eljött az angyalka, és olyan szépen mosolygott ránk, hogy attól egészen megvígasztalódtunk. Azt mondta...

- Mit mondott, Mica?

- Azt mondta, hogy nagyon jó helyre visz, egy igen jó kis lányhoz, a kinek Margitka a neve és engem sohasem fog eltörni.

- Nem bizony, Mica!

- A papa erre megint összecsapta a cintányérját, a mama meglegyezte magát, a huszár bácsi fölült a lovára, én pedig táncra keredtem. Aztán mindnyájan elkisértek az ablakhoz, a hol az aranyos szárnyú angyal a karjára vett és kiröpült velem az éjszakába. Meg sem állt a Margitka karácsonyfájáig, és ott letett.

Margitka igen örvendezett, hogy Mica így megvígasztalódott.

- Hát maga tud táncolni, Mica? - kérdezte a bábutól.

- Tudok ám!

- Próbáljuk meg.

Margitka megfogta a Mica kezét és, ihaja, nagy vígan megindult a tánc. Mica csakugyan kitünően táncolt; egy kis nyúl azt beszélte nekem, hogy a Babavárosban senki sem tudott úgy táncolni, sem a Paprika Jancsi-utcában, sem a skatulya-utcában. Ha nem igaz ez a dolog, megcibáljuk ám a hamis kis nyúlnak a hosszú fülét, ha mondom!

A nyúlacska.

Egy kis nyúl fülelt a kert alatt. Ezt gondolta magában:

- Fülem, kedves fülem, most fülelj hát! Orrom, drága orrom, most szaglászszál ám! Egyet mondok, kettő lesz belőle, én ugyan eltévedtem szerencsésen.

A nyuszi megvakarta a füle tövét és egyre tünődött magában.

- Merre menjek? Ha jobbra megyek, lehet, hogy tilosba ütöm az orrom, ha balra megyek, lehet, hogy valami kutya leszakítja a fülem. De hogy is kerültem én ide, ilyen messzire?

Hogy kerültél ide, tapsifüles pajtika? Én nem mondom, de egy csintalan kis madár azt füttyö-részi, hogy káposztára éheztél. Az ám, a kert árkán túl káposzta mosolyog feléd. Későn vetted észre, hogy ez a hely nagyon veszedelmes és ha kiütöd a bokorból a füledet, könnyen le-fülelnék.

A míg a nyúlacska tünődött, megmozdult a göröngy mellette. A nyúl futásnak akart eredni, de ijedten hőkölt vissza. Egy furcsa legény állt vele szemben. A föld alul jött, úgy bizony, a föld alul.

- Kicsoda kelmed? - kérdezte a nyúl.

- Ürge Mihók a becsületes nevem, - felelt a föld lakója. - Hát te ki vagy?

- Én vagyok az öreg Tapsifüles legkisebb fia.

- Mit keresel itt?

- Eltévedtem, úgy kerültem ide. Nem tudná, Ürge bácsi, megmutatni az utat a mezőre?

Ürge Mihók elgondolkozott hosszan és nagyon, aztán ezt felelte:

- Nem érek rá, fiam, sok a dolgom a magtárban. Hanem van itt egy legény, az mindig bujkál, majd szólok annak.

Lekiáltott a földbe.

- Vakand sógor, bujjék csak elé!

Egy fekete fickó bujt ki a földből. Nagyon pislogott és azt kérdezte:

- Mit kíván, Ürge sógor?

- Itt van az öreg Tapsifüles legkisebb fia, eltévedt szegény, mutatná meg neki az utat a mezőre.

- Nem lehet, - felelt a fekete fickó. - Elvesztettem az ókularémat, nem látom az utat. Nagyon gyöngé a szemem. Istennek ajánlom, Ürge sógor!

A vakand eltűnt a lyukban. Ürge bátya megint gondolt nagyot és hosszút.

- Kire bizzalak hát, te árva nyúl?

Arra szaladt egy kis pele.

- Pele öcsém! - kiáltott az ürge. - Hova szaladsz? Hiszen a gőzös még nem füttyentett. Állj meg egy szóra!

- Mit parancsol, Ürge bácsi?

- Vezesd ezt a nyulacska a mezőre!

- Szívesen, Üрге bácsi. Gyere, Tapsifüles!

Megindultak, - azaz dehogyan indultak. Kutyaugatás hallatszott és ürge, pele úgy eltűnt, mintha ott se lett volna. A kis nyúl egy nagy kutyával állt szemben. Lelapúlt ám a füle menten! Jaj, ha ez megcsipné a fülét!

- Mit keresel itt, te kis nyúl? - kérdezte a jövevény.

- Eltévedtem, nemzetes úr! Nem találom az utat, senki sem tudta megmutatni. Üрге bácsi sem ér rá, mert sok a dolga a magtárban, Vakand sógor elvesztette az ókulárját, nem látja az utat, Pele öcs megijedt, elszaladt. Kinek, minek tisztelik a kegyelmed személyét?

- Én vagyok a Tisza.

- Nem mutathatná meg kegyelmed az utat, Tisza uram?

- Én nem mondhatom meg, mert őriznem kell a házat, de mindjárt ide jő két jó lélek, azok segítenek rajtad.

A kutya ezzel elkezdett örvendetesen csaholni és csakhamar két kis lányka bukkant elő.

- Nini, nyulacska! - kiáltotta az egyik.

- Jaj, de kedves! - ujjongott a másik.

A nagyobbik, Erzsike, tenyerébe vette a kis állatot, a kisebbik lányka, Terka, pedig simogatta.

- Nézd, Terka, - mondotta Erzsike, - milyen szeliden néz ránk!

- Az ám! - szólt Terka. - Hogy csillog a szeme! Mintha beszélni akarna.

- Vajjon mit akar mondani?

Persze, Üрге bácsi, Vakand sógor, Pele öcs és a Tisza megértették a nyuszi beszédét, mert ők állatok, de Erzsike és Terka nem, mert ők emberek. A nyulacska hasztalan vinnogott, hasztalan nézett rájuk könnyörögve, nem értették meg ezt az esdeklését:

- Bocsássatok engem szabadon és mutassátok meg az utat, merre jutok el Tapsifüles apóhoz és anyóhoz!

De igazán nem értették-e meg?

Terka így szólt:

- Szegény kis nyúl! Bizonyosan azt akarja mondani, hogy ne bántsuk.

- Én mást is gondolok, Terka.

- Mit?

- Azt, hogy ennek a nyuszinak apja, anyja van, a kik most sírva, ríva keresik a fiokat.

- Az meglehet.

- Ez a nyulacska pedig most arra kér bennünket, hogy vigyük hozzájuk.

- Hát vigyük. De, Erzsike, hol laknak?

- Kivisszük a kis nyulat a mezőre, onnan hazatalál.

Ime, hát a nyuszi néma esdeklését megértette a kis lányok - szíve.

A jószívű leánykák úgy tettek, a hogy mondták. A nyulacska vidám ugrádozással futott hazafelé.

Valahányszor Üрге bácsi előjő a lyukából, mindig megkérdi a pelétől, hogy nem tudja-e, mi lett a kis nyúlból.

- Nem tudom, Üрге bácsi!

Üрге bácsi gondbaborúltan rázza a fejét s Vakand sógor is ezt mormogja: Ej, csak megvolna az ókulárém, majd utána néznék én!

A Tiszától, a ki fölvilágosítást tudna adni, nem mernek kérdezősködni. Az nem érti a tréfát.

A macskamuzsika.

- Zrr! Zumm! Brumm! Miauú!

Egy kis cica valahogy bejutott a szobába és azon mesterkedett, hogy egy négy lábú bútorra fölkapaszkodjék. Föl is jutott szerencsésen, de abban a percben a négy lábú bútor megszólalt:

- Zrr! Zumm! Brumm!

A cica ijedten ugrott le a bútorról és nagy miákolást csapott.

A lármára befutott a szobába még négy kis cica. Kerekre nyitották a szemüket, jeléül, hogy nagyon kíváncsiak és ezt kérdezték:

- Mi baj, Boglyas?

A Boglyasnak szólított cica lihegve beszélt:

- Jaj, miau! Ezen az asztalon voltam és az asztal megszólalt!

A cicák szeme még kerekre nyílt.

- Ne mondd! - szóltak. - Igazán? Próbáljuk meg mi is, csakugyan szól-e?

Mind a négy kis cica egyszerre fönntermett a négy lábú bútoron.

- Brumm! Bum! Bim! Zrr! Cin! Zumm!

A négy cica leugrott a furcsa bútorról és álmélkodva nézett össze.

- Furcsa!

- Soha ilyet!

- Én már fölmásztam a kamrában a tejes lábashoz is, még sem hallottam ilyet!

Igy kiáltoztak a kis kíváncsiak. Aztán gondolkoztak rajta, mi lehet ez a csuda. Mica megszólalt:

- A' mondó vagyok én, hogy valaki van ebben a furcsa asztalban.

- Ki lenne benne?

- Talán a Lajcsika! Az szokott ilyen tréfát csinálni.

- Nézzük meg, mi van benne!

A cicák körülszaglászták a bútort, bekukucskáltak minden nyílásba, fölkapaszkodtak rája.

- Látsz valamit? - kérdezték.

- Nem én!

- Én sem!

- Én látok valamit.

- Mit?

- Itt ni, a tetején, egy könyvet!

- Az ám, nini!

A cicák mind megbámulták a könyvet és ezt kiáltották:

- Jé!
- Milyen különös szarkalábak vannak benne! - mondotta az egyik.
- De nagy könyv! - bámult a másik.
- Vajjon mire való az? - kíváncsiskodott a harmadik.

Csitri, a legelevenebb cica egyszerre felkiáltott.

- Miáú! Hó!

A cicák köréje csoportosultak.

- Mi az, mi az?
- Én már tudok mindent!
- Mit tudsz, Csitri?
- Mindent, mindent!
- Nyávikold már el a tudományodat!
- Hát, hát... ez a furcsa asztal zongora.
- Ne mondd! Mire való?
- Hát muzsikálnak rajta.
- Kicsoda?
- A Juliska.
- Hallottam bizony. Belenézett a könyvbe, aztán az ujjaival verte az asztalt, az asztal muzsikált, Aranka és Boriska énekelt.
- Hát ez a zongora muzsikáló asztal?
- Az bizony.

Boglyas most fölkiáltott:

- Hát akkor zongorázzunk mi is... én is tudom verni a zongorát, ha Juliska tudja!
- Zongorázzunk! - kiabálta a többi is.

Boglyas tüstént fölmászott a székre és karmolóival nagyokat ütött a zongora billentyűire, miközben egyre a könyvbe pislogott, mintha értené a szarkalábakat.

- Zrr! Brr! Brumm! Bim, Bim!

Ezt énekelte a zongora.

- Ugy-e szép? kérdezte Boglyas.
- Gyönyörű! - feleltek a cicák. - De énekelni is kellene.

Csitri mindjárt előállt:

- Majd énekelek én! Van nekem olyan szép hangom, a milyen Arankának!

A Torkos cica sem adta alább.

- Tudok én is úgy énekelni, mint Boriska! Megeresztem én is a hangomat.

- Miau! Énekeljünk! Úgyis régen rozsdásodik már a torkunk. Tegnapelőtt este énekeltünk utoljára a nagyapó ablaka alatt.

Ezt nyávikolták a cicák.

Nosza rákezdtek. Boglyas verte a zongorát, Csitri és Torkos énekeltek, Mica és Ica segítettek neki. Gyönyörű volt.

Kacor király udvarán sem hallottak ilyen macskamuzsikát!

Egyszerre csak megjelent a levegőben egy kis botocska. A botocska suhogott.

Hej, vége volt ám erre a hangversenynek. A hány cica, annyifelé vitte az irhát és keservesen jajveszékelt.

A macskamuzsikából - macskajaj lett.

Róka koma és a nyúlacsák.

Két fiatal nyúl lakmározott a kövér leveleken. Közben-közben, mikor egy kicsit elfáradtak az evésben, beszélgettek. Mikor pedig megúnták a beszédet is, jóízűen hemperegtek a fűben.

Hogy miről beszélgettek? Hát, a miről a jó nevelésű nyúlacsák szoktak beszélni. Nyúlapóról, nyúlanyóról, meg a tapsifüles pajtikáról, azután a friss káposztalevelelről, a mi olyan jól esik majd vacsorára, a puskás vadászról, a rókafejú ördögről és sok más igen érdekes dologról.

Azt mondja az egyik nyúlacska:

- Jaj, de borzasztót álmodtam én az éjjel, jaj, jaj, pajtikám!

A másik nyúlacska kíváncsian mozgatta a füleit és azt kérdezte:

- Miről álmodtál?

- A rókaról, hogy meg akart enni.

Azt a pajtika is elismerte, hogy ez igen borzasztó álom volt és szerette volna tudni, hogy szabadult meg róka koma körmeiből az álmodó tapsifüles. Mert hiszen hála Istennek, nem ette meg a róka.

Amaz nem kérette magát sokáig, hanem belekezdett a beszédbe:

- Mikor este lefeküdtem, anyám még egyszer megcsókolt, apám megigazította a fejem alját, azután a Szent János-bogárka eloltotta a lámpást és én behunytam a szememet. Hát egyszerre csak előttem terem a róka és rám vicsorítja a fogát. Jaj, pajtika, de megijedtem! Azt mondja a róka: no nyúlacska, most megeszlek, mert már régen fáj a fogam nyúlpecsenyére. El akartam futni, de nem lehetett, mert a róka fogta a bundámat. Kiabáltam apának, anyukának, de nem ébredtek föl. Azután elkezdtem sírni és könyörögtem a rókának, hogy ne bántson. A róka csak nevetett és még jobban vicsorgatta a fogait. Már azt gondoltam, végem van, hát egyszerre zörög a bokor és kilép a mögül az oroslán. Azt mondja a rókának: takarodol innen, nem hagyod békén azt a szegény nyulat! Szaladt is a róka!

A másik nyúlacskának igen tetszett, hogy az állatok királya elkergette a rókát, jóízűt nevetett és azt kérdezte:

- Hát aztán hogy van tovább?

- Mikor apám és anyám megtudták, mi történt, az oroslán elé borultak, megköszönték a segítséget és megcsókolták a lábait. Hanem hogy tovább mi történt, nem tudom, mert felébredtem.

- Ejnye, be kár, hogy csak álom volt! - szólt a másik nyúlacska.

- Szeretnéd, ha most egyszerre csakugyan itt teremne a róka? - kérdezte az első.

Alig mondta ki azt, zörrent a bokor és kidugta vörös fejét a kegyetlen róka. Jaj, hogy vicsorgatta a fogait! A nyúlaknak torkukon akadt a levél, a mit éppen a szájokba vettek, de azután illa berek, nádak, erek! neki iramodtak a világnak.

A róka kergette őket, de a nyomukba sem ért. Még véresebb lett az arca a méregtől, hogy elszalajtott a nyúlpecsenyét.

A nyúlacsák pedig estére szerencsésen hazaértek, elmondták a veszedelmet, a melyben forogtak és jó étvágygyal megették a friss káposzta-levelet, a mit nyúlanyó vacsorára eltett számukra.

Vacsora után lefeküdtek, mindegyiket mégegyszer megcsókolta az anyukája, mindegyiknek megigazította a feje alját az apja, hogy jól aludjék, azután a Szent-János-bogárkák eloltották a lámpást és ők behunyták a szemüket.

A nyuszikák alusznak... Ha álmodnak valamit, jövőre azt is megírom.